

Mohammed VI Tower | Rabat, Marokko

**ACTIVITEITEN
VERSLAG
2018**

**ACTIVITEITEN
VERSLAG**

2018

BEDRIJFSPROFIEL

Een multidisciplinaire groep met meer dan een eeuw ervaring

BESIX Group is een vooraanstaande Belgische groep die actief is in de **bouw-, vastgoedontwikkelings- en concessiesector**. Het profileert zich als een multidienstengroep die projecten van gelijk welke omvang voor haar rekening neemt. De groep werd opgericht in 1909 en heeft in de loop der jaren een constante en sterke groei doorgemaakt.

NV BESIX SA, haar grootste filiaal, biedt haar diensten aan binnen de verschillende fasen van bouwprojecten. Naast de activiteiten van **NV BESIX SA en haar andere dochterondernemingen**, BESIX Infra, Cobelba, Jacques Delens, Socogetra, Van den Berg, Vanhout, Wust, Franki Foundations, BESIX RED, Lux TP, in de Benelux en Frankrijk, is de groep zowel aanwezig in Noord- en Oost-Europa, Noord-Afrika en het Midden-Oosten via haar dochteronderneming Six Construct, als in Canada en Australië.

De groep onderscheidt zich binnen de sector voornamelijk door een **in-house Engineeringafdeling**, die een ruime ervaring heeft op het vlak van geotechniek, betontechnologie, methodes, planning en BIM- en System Engineering-tools. Zo kan de groep 'value engineering' aanbieden: het optimaliseren van het ontwerp om ook de uitwerking eraan aan te passen. Dat beperkt de risico's en de kosten en optimaliseert de uitvoeringstermijn voor de klant.

Door de jaren spitst BESIX Group zich toe op geografische en sectorale **diversificatie** van haar activiteiten. Dit gebeurt op organische wijze of via overnames en participaties. Een typisch voorbeeld hiervan is het Midden-Oosten, waar we in meer dan 50 jaar een indrukwekkende activiteitenportefeuille hebben opgebouwd. Deze strategie werpt vruchten af want hierdoor vermindert onze blootstelling aan risico's. Via haar vele projecten en initiatieven ambieert de groep voortdurend haar doelstelling te realiseren: **"Excelleren in het creëren van duurzame oplossingen voor een betere wereld."**

1
Project-
ontwikkeling

Concessions & assets
Het verwerven, financieren, exploiteren en onderhouden van projecten in de publieke- en privésector

Vastgoed-ontwikkeling
Het realiseren van innovatieve woon- en kantoorgebouwen op toplocaties

5
Onderhoud en exploitatie

2
Ontwerp

Contracting
Gebouwen, maritieme werken, infrastructuur, industrie, milieu, sport en vrije tijd

4
Financiering

3
Bouw

Uw toegewijde partner, van bouw tot concessies

BESIX is geëvolueerd van een gewaardeerde aannemer tot een totaalleverancier die toegevoegde waarde brengt bij elk project. Aannemerij blijft onze kernactiviteit, maar ook onze activiteiten Concessions & Assets en Real Estate nemen hoge vlucht. Deze brede expertise zorgt ervoor dat we elk aspect van een project de baas kunnen, van het financieren tot het ontwerpen, het bouwen tot het opereren en onderhouden.

5 sleuteldata

1909

Oprichting van de Belgische Betonmaatschappij (BBM), die prestigieuze bouwprojecten realiseert.

1966

Oprichting van het filiaal Six Construct om grotere projecten in het Midden-Oosten aan te kunnen.

2004

Management Buy-Out, BBM wordt BESIX Group.

2010

Inhoudiging van de Burj Khalifa in Dubai (VAE), de hoogste toren ter wereld, uitgevoerd door ons filiaal Six Construct.

2018

BESIX versterkt haar aanwezigheid in Australië, en meer specifiek in het bedrijf Watpac Limited door een geslaagd overnamebod van de aandelen die de groep nog niet in handen had.

5 sleuteldata

Omzet

**€2,5
miljard**

in 2018

Nettoresultaat

**€95,3
miljoen**

in 2018

Circa

15.000

medewerkers
eind 2018

80

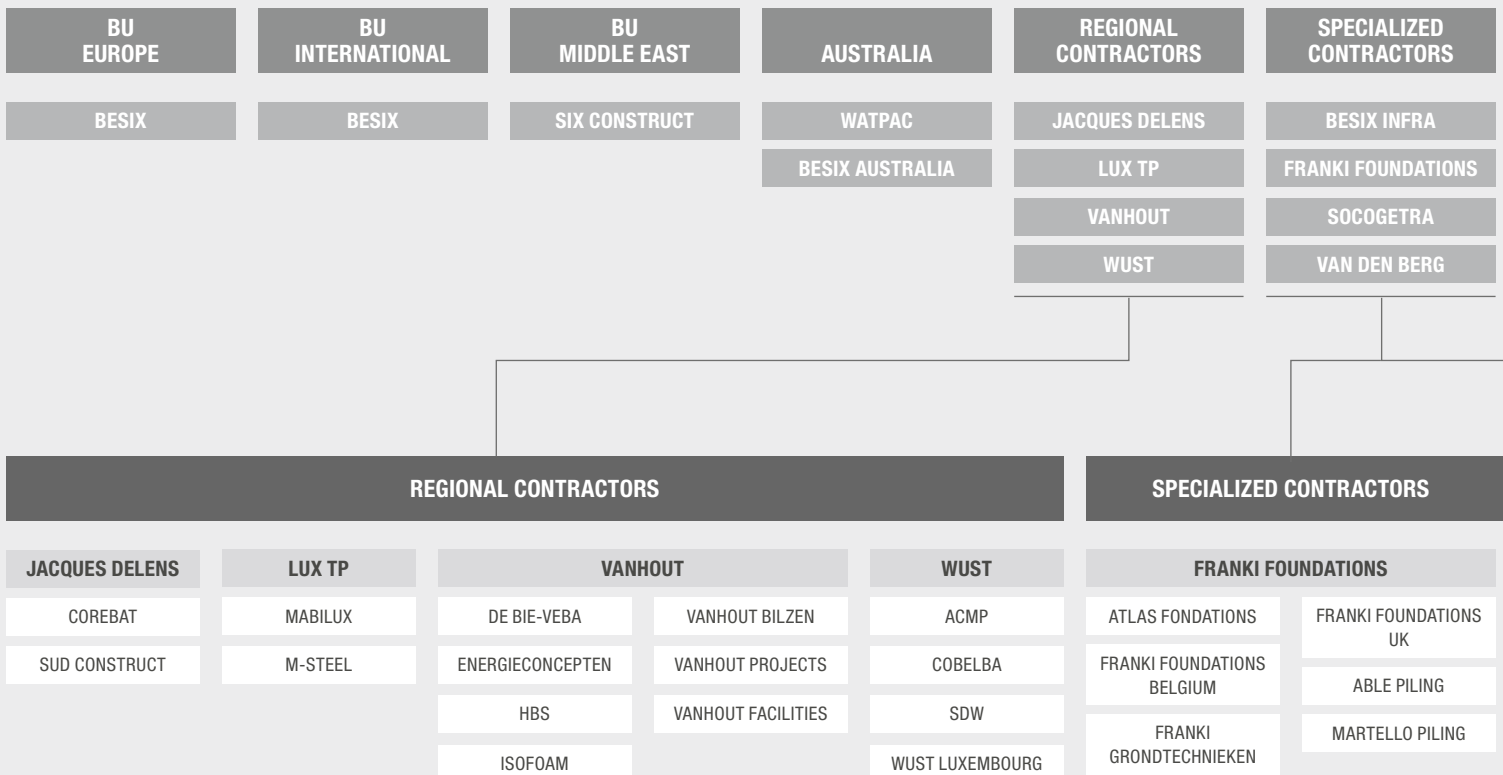
nationaliteiten

25

landen

ORGANISATIE- STRUCTUUR

► BESIX CONTRACTING

BESIX heeft op de vijf continenten talloze dochterondernemingen en juridische entiteiten die volledig eigendom zijn van de Groep. Daarnaast zijn er bedrijven waarin BESIX naargelang het geval een minderheids- of meerderheidsbelang heeft.

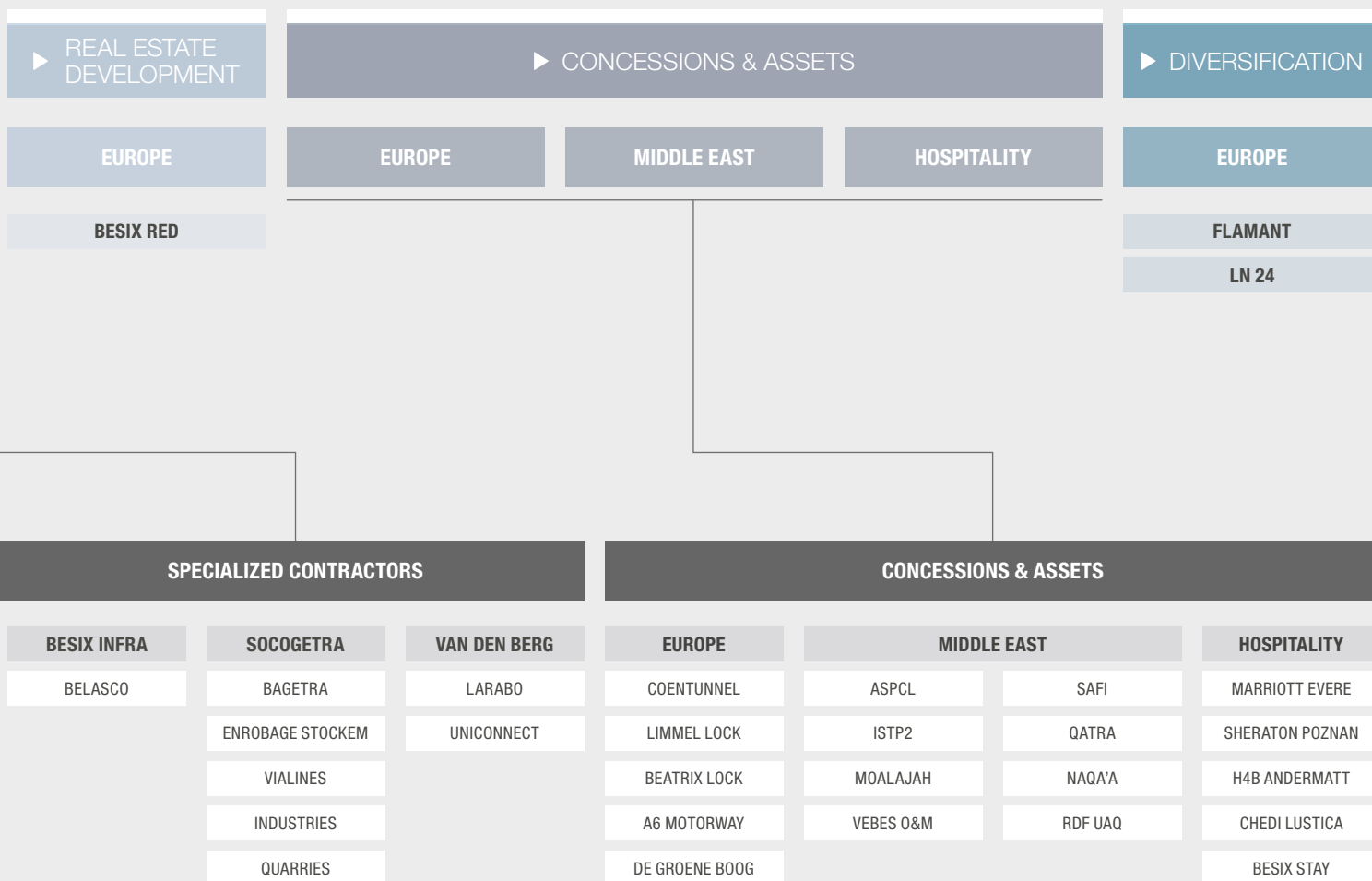
- De dochterondernemingen van BESIX werden opgericht naarmate de activiteiten van de Groep zich geografisch uitbreidden. Hun naam is meestal een combinatie van “BESIX” en het land waarin ze gevestigd zijn. Bijvoorbeeld, BESIX Cameroon en BESIX Canada zijn dochterbedrijven die deel uitmaken van de Business Unit (BU) International, net zoals BESIX Nederland en BESIX France behoren tot de BU Europe.

- De entiteiten zijn vooral bedrijven die BESIX in de loop der jaren heeft overgenomen. Ze zijn het resultaat van verticale concentratie en sectorale of geografische diversificatie. Velen hebben hun naam behouden, hoewel ze volledig in handen zijn van BESIX. Zoals Watpac (Australië), Lux TP (Luxemburg) of Martello Piling (Verenigd Koninkrijk). Dit is een commerciële strategie, die voor de hand ligt als de bedrijfsnaam een specifieke expertise vertegenwoordigt. Daarnaast weerspiegelt het een beleid van gecontroleerde autonomie binnen de Groep.

Niet alle ondernemingen van BESIX vallen onder deze twee categorieën.

Niet alle bedrijven in deze grafiek zijn volledig eigendom van BESIX Group.

Naast filialen en dochterondernemingen vermeldt dit schema ook bedrijven waarin BESIX Group een substantieel aandeel bezit.

- Zo zijn er bedrijven die de groep zelf heeft opgericht. Six Construct bijvoorbeeld is in 1966 gecreëerd om de activiteiten van de Groep in het Midden-Oosten te ontwikkelen. Een ander voorbeeld is BESIX Real Estate Development, sinds 1988 de vastgoedontwikkelpoot van BESIX.
- De bedrijven waarin BESIX een participatie heeft samen met andere aandeelhouders behouden eveneens hun identiteit. Dit is bijvoorbeeld het geval bij Flamant.

BESIX IN 2018

- 10** Boodschap van de CEO van BESIX Group
- 12** Voorzitter van de Raad van Bestuur BESIX Group
- 14** 2018 Belangrijkste gebeurtenissen
- 18** BESIX Group in Australië
- 20** Geconsolideerde kerncijfers 2018

BESIX GROUP

- 24** Corporate Governance
- 25** Raad van bestuur en comités
- 26** Uitvoerend en strategisch comité
- 28** Strategie
- 34** BESIX Engineering
- 38** Maritieme uitrusting
- 40** Zorgen voor een aangename werkplek
- 44** Quality, Health, Safety & Environment
- 48** Citizenship & Sustainability & BESIX Foundation

ACTIVITEITEN

- 54 Onze activiteiten en specialisatiegebieden
- 56 BESIX wereldwijd
- 58 **Contracting**
- 60 Activiteitenverslag
- 64 Focus op De Persgroep Head Office
- 68 Focus op de renovatie van de Nijkerkerbrug
- 72 Focus op Warner Bros. World™ themapark
- 76 Focus op Grand Egyptian Museum
- 80 Focus op Hansadok
- 84 Focus op LNG Bahrein Import Terminal
- 88 **Water and Environment**
- 90 Activiteitenverslag
- 92 Focus op waterbehandeling in het Groothertogdom Luxemburg
- 92 **Regionale en gespecialiseerde bedrijven**
- 118 **Real Estate Development**
- 120 Activiteitenverslag
- 124 Focus op Dunant Gardens
- 128 Focus op Casa FERRERO
- 132 **Concessions & Assets**
- 134 Activiteitenverslag
- 138 Focus op de A6 Almere
- 142 Focus op het waterzuiveringsstation in Al Saja'a
- 146 Focus op Gotthard Hotel & Residences
- 150 **Diversification**
- 152 BESIX STAY
- 154 Flamant Design
- 156 LN24

FINANCIËN

- 160 Boodschap van de CFO van BESIX Group
- 162 Geconsolideerde balans
- 163 Geconsolideerde resultatenrekening
- 164 Geconsolideerde financieringstabel
- 165 Verslag van de commissaris

BESIX IN 2018

Boodschap van de CEO van BESIX Group

**ORDERBOEK BEREIKT
EEN NIEUWE HOOGTE
EN BEVESTIGT NOG
EEN STERK JAAR**

Beste lezers,

BESIX en haar entiteiten hebben in 2018 aan zoveel projecten meegewerkt, dat het ons te ver zou leiden om ze allemaal op te sommen. Het overzicht in dit activiteitenverslag is dan wel niet volledig maar het geeft wel een uitstekend beeld. Eén ding is onmiddellijk duidelijk: BESIX Group mag terecht trots zijn op het werk dat ze tijdens het voorbije jaar heeft gerealiseerd.

Voor mij als CEO is dat in ieder geval een bron van trots. Ik ben er trots op dat ik de ongeveer 15.000 werknemers van de Groep mag feliciteren. Ook ben ik fier op onze klanten en partners, die ik hier nogmaals wil bedanken voor hun vertrouwen.

De positieve dynamiek van BESIX kan worden aangetoond aan de hand van enkele belangrijke cijfers. In de eerste plaats onze omzet, die al voor het derde opeenvolgende jaar stijgt. In 2018 bedraagt hij 2,54 miljard euro, een stijging van 9% ten opzichte van 2017.

Hoewel de contracting-activiteiten in België en het Midden-Oosten het grootste deel van de omzet vertegenwoordigen, hebben ook andere activiteiten mooie noemenswaardige prestaties neergezet. In vastgoedontwikkeling bijvoorbeeld heeft onze dochteronderneming BESIX RED, die in 2018 haar dertigste verjaardag vierde, een record-omzet geboekt van 154,9 miljoen euro.

Het tweede cijfer betreft het geconsolideerde nettoresultaat ter hoogte van 95,3 miljoen euro, iets lager dan in 2017. Dat is te verklaren door de aangelegde voorzieningen voor bepaalde projecten, een gevolg van ons voorzichtig beleid inzake risicobeheer.

Het derde en laatste cijfer tot slot is ongetwijfeld het indrukwekkendste, namelijk dat van het orderboek van BESIX. Op 31 december 2018 was het goed voor 4,76 miljard euro. Vergeleken met de 3,03 miljard euro in 2017 is dit een absoluut record in de geschiedenis van de groep.

Een aantal factoren verklaren dit record.

De overname van Watpac is er één van. Het bedrijf, dat voortaan volledig in handen is van BESIX, draagt ongeveer 1 miljard euro bij in het orderboek van de groep. Los van de cijfers betekent Watpac ook een belangrijk keerpunt. Deze overname, de grootste ooit door BESIX, bezorgt de groep een stevige en duurzame verankering in Australië. Het was trouwens niet de enige overname in 2018. In België maken de bedrijven De Bie-Veba, Corebat en Uniconnect nu deel uit van BESIX, dat ook nog participaties nam in A-Stay, Flamant en LN24.

RIK VANDENBERGHE
CEO van BESIX Group

We zullen onze strategie in 2019 en 2020 blijven versterken, steunend op de zes strategische pijlers die we in 2017 hebben bepaald, onze waarden en uiteraard onze bestaansreden: "Excelleren in de creatie van duurzame oplossingen voor een betere wereld."

Het orderboek eindigt echter niet bij onze overnames, hoe belangrijk die ook mogen zijn. Het bewijs daarvan is dat 2018 een recordjaar was, met of zonder de inbreng van Watpac. Dat is te danken aan de commerciële prestaties die bij de meeste van onze dochterondernemingen uitzonderlijk waren.

Ons contracting-divisie heeft over de hele wereld prestigieuze contracten binnengehaald. Deze betreffen iconische gebouwen en geavanceerde infrastructures, uiteraard in Europa en het Midden-Oosten, maar ook in Afrika en Canada. Ook inzake vastgoedontwikkeling zetten we onze opmars voort en hebben we onze aanwezigheid uitgebreid naar vijf Europese landen.

Ook ons derde grote activiteitendomein, concessies, blijft niet achter. In 2018 hebben we onze portefeuille met DBFM-contracten (Design, Build, Finance, Maintain) aanzienlijk uitgebreid. Vooral in het Midden-Oosten heeft BESIX contracten van wereldfaam ondertekend voor aan aantal milieuprojecten, met name in de sectoren van water- en afvalverwerking.

BESIX kan de toekomst dus met vertrouwen tegemoet zien.

Deze positieve dynamiek heeft volgens mij te maken met twee fundamentele aspecten. Eén daarvan is onze strategie, die haar vruchten afwerpt. We zullen deze in 2019 en 2020 blijven versterken, steunend op de zes strategische pijlers die we in 2017 hebben bepaald, onze waarden en uiteraard onze bestaansreden: "Excelleren in de creatie van duurzame oplossingen voor een betere wereld".

Het tweede aspect is de onbetwistbare professionele aanpak van de werknemers van BESIX, in al onze dochterondernemingen en in al onze afdelingen. We zijn erin geslaagd om het vertrouwen te winnen van tal van topklanten wereldwijd, en dat heeft BESIX te danken aan hun expertise. En ik verheug me alvast op de weg die we in 2019 allemaal samen zullen blijven afleggen.

Rik Vandenberghe
CEO of BESIX Group

*Boodschap van Voorzitter
van de Raad van Bestuur*

DUURZAME GROEI WORDT BEVESTIGD

BESIX heeft in haar geschiedenis reeds talrijke mijlpalen bereikt. Tot haar verwezenlijkingen behoren de ontwikkeling en realisatie van geavanceerde gebouwen en infrastructuren, uiterst complexe maritieme werken, innovatieve installaties voor waterzuivering en groene energie en tot slot hypermoderne sport- en ontspanningscomplexen. Het jaar 2018 breide een nieuw hoofdstuk aan de markante prestaties van onze groep.

We hebben dit hoge niveau bereikt door in de afgelopen decennia durf te tonen. Durf om de status quo uit te dagen. Durf om ambitieus te zijn. Durf om lessen te trekken. Durf om te geloven dat alles mogelijk is. Deze ingesteldheid, die ook de essentie van ondernemen is, moet de kern blijven uitmaken van onze projecten. Hoezeer we vandaag ook uitblinken, niets is definitief verworven. Onze zin voor uitdagingen is geen detail, maar een kwestie van overleven.

In dat opzicht verheugt het me opnieuw mijn vertrouwen te kunnen uiten in het personeel en het managementteam van BESIX. De in 2018 genomen strategische beslissingen zijn veelbelovend.

JOHAN BEERLANDT

Voorzitter van de Raad van Bestuur
BESIX Group

“BESIX speelt een voortrekkersrol, voornamelijk dankzij onze nieuwsgierigheid en doordat wij inspelen op de meest recente kennis en vaardigheden.”

BESIX heeft het afgelopen jaar verschillende overnames en participaties in Australië en de Benelux gerealiseerd. Hoewel al deze acquisities specifieke uitdagingen met zich meebrengen, dragen ze bij aan een versterking van onze groep.

We hebben verschillende nieuwe contracten binnengehaald. Zowel in Europa en het Midden-Oosten, als in Afrika en Canada. Een aantal ervan stellen bijzonder hoge technische en financiële eisen aan ons bedrijf. We hebben in de komende jaren dan ook geen andere keuze dan te excelleren.

Tot slot steun ik de manier waarop onze innovatiedrang zich ontplooit. De geavanceerde werken die BESIX uitvoert, zijn grotendeels het gevolg van onze nieuwsgierigheid en drang naar nieuwe kennis en competenties. Onze Engineeringafdeling is hiervan een mooie illustratie. Het is in onze sector een zeldzaamheid om over een eigen studiebureau te beschikken. Heel wat bedrijven zouden dit allang als een kost beschouwd hebben, eerder dan een troef. Voor BESIX geldt net het omgekeerde.

De balans die ik een jaar geleden opmaakte, wordt dus bevestigd. De overdracht van mijn functie als CEO van de groep aan Rik Vandenberghe is tot op heden een succes. Ik bedank iedereen die hiertoe bijdraagt. In het bijzonder alle medewerkers van BESIX wereldwijd die ons in de komende maanden verder zullen helpen bij het aangaan van de uitdagingen die voor ons liggen.

Johan Beerlandt
Voorzitter van de Raad van Bestuur
BESIX Group

ONZE BEKROONDE VERWEZENLIJKINGEN

Duurzaam waterbeheer: twee onderscheidingen voor de installaties van SAFI en Ajman

WEX GLOBAL, een internationale referentie op het vlak van water en energie, heeft de waterzuiveringsinstallatie van SAFI en Ajman uitgeroepen tot “beste oplossing voor het beheer van afvalwater” in 2018. De SAFI-installaties kregen ook de prijs ‘Project van het jaar’ inzake waterbeheer toegekend tijdens de National 2018 MEED Awards. De fabriek van SAFI verbetert de kwaliteit van het water dat afkomstig is van het waterzuiveringsstation van Ajman voor hergebruik in de commerciële sector. Een positief voorbeeld van circulaire economie. De installaties vallen onder DBFM-contracten (Design, Build, Finance, Maintain) die door BESIX Concessions & Assets worden beheerd.

‘Ruimtelijke kwaliteitspluim 2018’

Rijkswaterstaat, het uitvoerende agentschap van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat in Nederland, reikte zijn ‘Ruimtelijke Kwaliteitspluim’ uit aan het project van de Prinses Beatrixsluis waaraan BESIX meewerkt. Deze prijs belooft bouwprojecten die rekening houden met ecologische en landschappelijke aspecten.

Benelux BIM Awards 2018

Bij de uitreiking van de Benelux BIM Awards 2018 aan de beste BIM-projecten in de Benelux, zijn BESIX en dochteronderneming Vanhout driemaal in de prijzen gevallen. Zij sleepten twee gouden en een zilveren award in de wacht in de drie categorieën van de wedstrijd. De bekroonde projecten zijn de maatschappelijke zetel van BNP Paribas Fortis en de Leopold II-tunnel voor BESIX en de Woonzorgzone Centrum-Zuid Merelbeke voor Vanhout.

“Partnership Award 2018”

Aquafin overhandigde de Partnership Award 2018 aan BESIX Infra en ingenieursbureau Evolta, voor hun goede samenwerking bij de bouw van de rioleringsinfrastructuur in Baal (België). Aquafin werd in 1990 opgericht om de afvalwaterzuivering in Vlaanderen te ontwikkelen en beheren.

Be Circular 2018 voor Jacques Delens

Jacques Delens, dochteronderneming van BESIX, ontving de prijs Be Circular 2018 voor het project Brederode II. Be Circular is een programma van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (België) dat initiatieven in de circulaire economie aanmoedigt. Het Brederode-project bestaat uit de renovatie van een gebouw voor gemengd gebruik met een bijzonder doorgedreven hergebruik van materialen.

MAATSCHAPPELIJKE ENGAGEMENTEN

CSR-label van de Kamer van Koophandel van Dubai

Six Construct kreeg van de Kamer van Koophandel van Dubai het label ‘Corporate Social Responsibility’. Dit label wordt toegekend aan een beperkt aantal ondernemingen voor hun goede praktijken en hun naleving van de nationale normen inzake maatschappelijk verantwoord ondernemen. Het label heeft een voorbeeldfunctie in de zakenwereld van Dubai.

Aedificas Prijs 2018 voor BESIX

De Aedificas Foundation bekroonde de vrijwilligersinitiatieven die BESIX ontwikkelde ten voordele van de vzw TADA, een weekendschool voor kwetsbare tieners. Deze stichting kwam er in 2011 op initiatief van de Confederatie Bouw en wil bouwbedrijven ertoe aanzetten ondersteuning te bieden aan de minstbedeelden in de Belgische samenleving.

CERTIFICERINGEN

In 2018 werden meerdere certificeringen van BESIX vernieuwd. Dat was onder meer het geval voor de certificeringen ISO 9001:2015 (Kwaliteit), ISO 14001:2015 (Milieu), OSAS 18001:2007 (Gezondheid & Veiligheid) en VCA** (Milieu, Gezondheid & Veiligheid). Six Construct behaalde van zijn kant de certificeringen IMCA (maritieme werken) en ADCI (beroepsduiken).

EEN INTERNATIONALE AANNEMER

Top 250 International Contractors 2018 van ENR

BESIX staat op de 69e positie in de lijst van grootste internationale aannemers gepubliceerd door Engineering News-Record (ENR), een gereputeerd tijdschrift in de engineering- en bouwwereld.

2018

BELANGRIJKSTE GEBEURTENISSEN

01

▲ Het consortium **Circul 2020** (BESIX, Jan De Nul en Engie-Fabricom) wint het contract om gedurende 25 jaar de Leopold II-tunnel in Brussel – de langste tunnel in België – te renoveren en onderhouden.

► Het consortium BESIX - Hitachi Zosen Inova (Zwitserland) krijgt van de Stad Dubai (VAE) een contract van 30 jaar toegekend om één van 's werelds grootste thermische afvalverwerkingscentrale te bouwen, te exploiteren en te onderhouden.

02

► Vanhout neemt **De Bie-Veba** over, specialist in aanleg en onderhoud van technische installaties.

► De joint venture BESIX-Acciona Agua haalt het contract binnen om een **ontziltingscentrale op basis van omgekeerde osmose van zeewater** te bouwen in Jebel Ali (VAE).

▼ BESIX verwerft het **Quatuor**-contract om 60.000 m² aan kantoren te bouwen in het centrum van Brussel (België).

Jaspers + Evers architecten

► Het **waterzuiveringsstation van Jebel Ali in Dubai** (VAE) is 19 maanden operationeel zonder ongevallen met verzuim.

► Het **SaVe-consortium** (BESIX, Mobilis, Dura Vermeer, Hollandia en Iemants) wordt gekozen om het spoorviaduct Theemswegtracé aan te leggen in Rotterdam (Nederland).

► BESIX Group en A-Star Group sign **een 50/50 co-investering in A-STAY**. Dit revolutionaire concept zal de komende vijf jaar wereldwijd 7.000 studio's ontwikkelen.

03

04

▲ BESIX speelt een actieve rol in de allereerste '**hackathon voor Belgische bouwbedrijven**', georganiseerd door de Confederatie Bouw.

► BESIX wordt in samenwerking met Dura Vermeer, TBI, Van Oord, John Laing en Rebel verantwoordelijk voor het ontwerp, de bouw en de voorfinanciering van de nieuwe snelweg rond Rotterdam-Noord. De **Groene Boog** wordt innovatief, energieneutraal en is ontworpen om optimaal te passen in de omgeving.

► BESIX RED viert haar **30-jarig bestaan**.

▼ BESIX Group verwerft **interieurspecialist Flamant**.

► Shurooq en BESIX investeren in een **duurzaam waterzuiveringsproject** in Sharjah (VAE). De joint venture Qatra zal het reeds bestaande waterzuiveringsstation in Al Saja'a, Sharjah beheren en onderhouden.

▼ BESIX Group en Proximus kondigen hun **partnership** aan in de **Smart Buildings-sector**.

► BESIX haalt contract binnen voor ontwerp en bouw van een **stuwdam en waterkrachtcentrale** in Kameroen.

▼ Opening van het **Chedi Hotel** en zijn jachthaven in Luštica Bay (Montenegro).

▲ BESIX France levert het enorme, innovatieve project op voor **ziekenhuisgroep Groupe Hospitalier Sud-Île-de-France** in Melun (Frankrijk).

► BESIX Group verkoopt haar dochteronderneming BESIX Park aan Indigo, wereldleider in parkeerbeheer.

► Lancering van de **BESIX Start-Ups Accelerator**, de eerste in zijn soort voor volgroeide start-ups in Proptech en ConTech.

07

▲ Officiële opening van het **Warner Bros World™ themapark** in Abu Dhabi (VAE).

▲ Heropening van de **Nijkerkerbrug** voor alle verkeer (DOEN-project, Nederland).

► De Kamer van Koophandel en Industrie van Dubai kent voor de zesde keer op rij het **MVO-label** aan Six Construct toe.

► Voltooiing van de **LNG-importterminal** in Bahrein.

▲ BESIX rijft het contract binnen voor de uitvoering van civieltechnische werken voor een **drinkwaterinstallatie** in Ivoorkust.

▶ BESIX haalt het contract binnen om de eerste installatie voor brandstof uit afval (**Refuse Derived Fuel of RDF**) in de VAE te bouwen en exploiteren.

▶ Overnamebod voor alle uitstaande aandelen van **Watpac Limited** succesvol afgerond.

▼ De Royal Atlantis Resort & Residences viert 20 miljoen werkuren zonder één enkel ongeval met verzuim.

10

Architects Herta and Paul Amirian Architects and Hakim Benelouou

▲ BESIX, Six Construct en TGCC krijgen het contract om de '**Mohammed VI Tower**' te ontwerpen en bouwen. Met een hoogte van 250 meter wordt dit de hoogste toren in Marokko en heel Afrika.

▶ BESIX investeert in **Les News 24** ('LN24'), de eerste 24/7-nieuwszender in Franstalig België.

11

Kohn Pedersen Fox Associates

▲ Op 22 november 2018 bereikt de joint venture BESIX-Ssangyong voor de **Royal Atlantis Resort & Residences** in Dubai een belangrijke mijlpaal met de plaatsing van de grote luchtbrug.

▶ BESIX Group neemt de **Uniconnect Group** over via haar Belgische dochteronderneming Van den Berg.

12

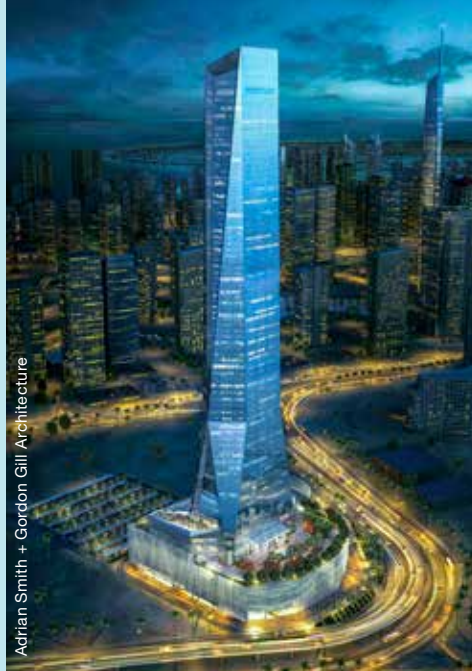

Germann & Achermann

▲ Inhuuldiging van het **Gotthard Hotel & Residences** in Andermatt (Zwitserland).

▶ Op de **Benelux BIM Awards 2018** vallen BESIX en Vanhout drie keer in de prijzen (infrastructuur, overheidsprojecten en commerciële projecten).

▼ DMCC kent aan Six Construct het contract toe om de **Uptown Tower** in Dubai (VAE) te bouwen.

Adrian Smith + Gordon Gill Architecture

► **BESIX Foundation** viert haar 10-jarig bestaan.

▲ BESIX en haar partner Decmil zorgen voor de afwerking en oplevering van de **nieuwe sleepfaciliteiten** in Port Hedland (Australië).

► 2019

| 01

► BESIX Group verwerft aandelen van **Mabilux**, een Luxemburgs bedrijf dat zich specialiseert in de fabricage en montage van metalen structuren.

▼ BESIX zal de Belgische en Franse paviljoenen bouwen voor **Expo 2020 Dubai** (VAE).

▲ Opening van het **BESIX 3D Concrete Printing Lab** in Dubai (VAE).

L'Atelier du Prado and Ceiniker & Grabil Architects

Vincent Callebaut Architectures, Assac Architects

BESIX GROUP VERSTERKT HAAR AANWEZIGHEID IN AUSTRALIË MET DE OVERNAME VAN WATPAC

BESIX kondigde in december 2018 aan dat ze met succes het onvoorwaardelijke overnamebod had afgerond van alle aandelen van Watpac Limited, een Australische bouwfirm. Deze grootschalige operatie is de grootste overname ooit door de groep gerealiseerd. Hierdoor kan het bedrijf nieuwe marktsegmenten aanboren en zijn langetermijnstrategie toepassen in Australië. Watpac zou in 2019 een omzet van meer dan 800 miljoen euro moeten halen, wat neerkomt op meer dan 20% van de omzet van BESIX Group.

Watpac telt meer dan 700 medewerkers in de verschillende Australische vestigingen, waaronder Brisbane, Sydney, Melbourne, Adelaide en Townsville. De laatste jaren zette het bedrijf in op groei via een aantal strategische overnames (waaronder Grant Construction, JA Dodd en JMS). Die stelden Watpac in staat om zijn activiteitenaanbod en zijn geografische aanwezigheid te vergroten.

BESIX en Watpac: strategische samenwerking tussen historische partners

Sinds april 2013 is BESIX aandeelhouder van Watpac. De groep heeft zijn deelneming sindsdien geleidelijk uitgebreid om eind 2018 meerderheidsaandeelhouder te worden.

Sleutelfasen in de toenadering

- **April 2013**, BESIX Group neemt een participatie in het kapitaal van Watpac (verwerving van 15% van de aandelen).
- **Februari 2018**, BESIX kondigt haar voorname aan om bijkomend 35,95% van het kapitaal te verwerven.
- **December 2018**, BESIX Group brengt een onvoorwaardelijk overnamebod uit op alle Watpac-aandelen die de groep nog niet in handen had.

De consolidatie van de strategische alliantie opent nieuwe perspectieven voor de twee spelers. BESIX is al sinds 2011 in Australië actief en heeft er vooral maritieme werken uitgevoerd in het noorden van het land (EPC-contract voor een golfbreker en loskades aan de Wheatstone Terminal, Design & Build-project voor sleepboteninfrastructuur in Port Hedland).

OVER WATPAC

- ▶ **Bouwfirm**
(gespecialiseerd in gebouwen)
- ▶ **30 jaar actief op de Australische markt**
- ▶ **Hoofdzetel in Brisbane / Aanwezig in 4 Australische staten (Queensland, Nieuw-Zuid-Wales, Victoria, Zuid-Australië)**
- ▶ **700 medewerkers**
- ▶ **Waarde van de lopende werken: 1,7 miljard Australische dollar (= 1,1 miljard euro) (op 31 december 2018)**
- ▶ **Klantenprofiel: Overheid (Onderwijs, Volksgezondheid, Defensie) en spelers op de commerciële en woonmarkt.**

Het beste van beide werelden

Doordat BESIX nu meerderheidsaandeelhouder is, kan Watpac vrijuit gebruikmaken van de competentie en expertise van de groep. Dit geldt zowel voor de bouw als voor de andere sleutelactiviteiten van BESIX, zoals maritieme werken. Deze strategie verhoogt de capaciteit van Watpac. De bouwfirm kan immers meer diensten aanbieden en meedingen naar grotere, complexere projecten. Tegelijkertijd verzekert het BESIX van een geografische diversificatie en stelt het de groep in staat om nieuw talent aan te trekken.

Interview met Jean-Pol Bouharmont, Chief Operations Officer van Watpac

Nadat hij 20 jaar COO van Six Construct was in het Midden-Oosten, staat Jean-Pol Bouharmont aan het hoofd van Operations bij Watpac.

Hoe reageerde de Australische markt op de overname?

De klanten en medewerkers van Watpac hebben het nieuws positief onthaald. De lokale markt stelt zich doorgaans wat terughoudend op tegenover nieuwkomers. Maar de personeelsleden van hun kant zijn ronduit enthousiast dat ze voortaan deel uitmaken van een grote groep, alsook voor de perspectieven die hiermee gepaard gaan. Het is heel motiverend om mee te werken aan complexere en/of grotere projecten, of opdrachten waarvoor ze tot voor kort niet in aanmerking kwamen!

Wat zijn de specifieke kenmerken van de Australische markt?

In tegenstelling tot Europa en het Midden-Oosten gebeurt de selectie van een 'Contractor' in Australië niet uitsluitend op basis van de prijs. De klant kijkt in de eerste plaats naar de competentie en ervaring van het bouwbedrijf. Kennis van de plaatselijke markt is een doorslaggevend argument om voor een bepaalde aannemer te kiezen. Die moet zijn vertrouwde met de Australische markt en zelfs met de staat waarin het project wordt uitgevoerd kunnen aantonen. En aangezien elke staat een markt op zich vormt, is Australië een lappendeken van verschillende markten!

Klanten doen er pas een beroep op internationale bedrijven als het gaat om gigantische projecten of technische vaardigheden die op lokaal niveau niet beschikbaar zijn.

Welke impact heeft de overname op de strategie, positionering en activiteiten in Australië?

We willen van Watpac een topspeler maken in de vier staten waar het bedrijf actief is door het marksegment van complexe gebouwen te veroveren. Dankzij de capaciteit van BESIX en haar in-house expertise in Design Engineering en Methods ligt dit nu binnen ons bereik. We rekenen ook op de overplaatsing van enkele Senior Engineering Managers van de Brusselse Engineeringafdeling die ons binnenkort zullen verwoegen.

We willen van Watpac een topspeler maken in de vier staten waar het bedrijf actief is door het marksegment van complexe gebouwen te veroveren. Dankzij de in-house expertise van BESIX ligt dit nu binnen ons bereik.

Onze tweede strategische pijler is de oprichting van een nieuwe Business Unit, Marine & Civil Works. De lokale verwevenheid van Watpac in combinatie met BESIX' rijke ervaring met Engineering en maritieme werken maakt dit mogelijk.

Rekening houdend met de geografische afstand, hoe ziet u de synergie met de rest van BESIX Group?

Door een sleutelfiguur van de Brusselse Engineering-afdeling te mobiliseren zullen we aanzienlijke voordelen halen uit de synergie tussen Watpac en de Europese hoofdzetel. Een ander synergievoordeel waarop we rekenen, is de 'Customer Centricity'-aanpak. We identificeren de belangrijke klanten van BESIX en benaderen hen in andere regio's van de wereld. We onderzoeken dan of we voor die klanten projecten kunnen uitvoeren in Australië of omgekeerd een handelsrelatie met Watpac-klanten kunnen uitbouwen buiten Australië.

Heeft u een boodschap aan de klanten en medewerkers van BESIX Group?

De overname van Watpac stelt ons in staat om nieuwe markten te betreden, hieruit te leren en die kennis en 'goede praktijken' met onze klanten te delen. Deze overname biedt ook opportuniteiten voor zowel de medewerkers van BESIX die in Australië willen werken als personeelsleden van Watpac die een carrière in het buitenland beogen.

GECONSOLIDEERDE KERNCIJFERS 2018

2017-2018
EVOLUTIE INKOMSTEN

+8,8%

NETTORESULTAAT
OP INKOMSTEN

3,7%

NETTO-
KASPOSITIE

135,7

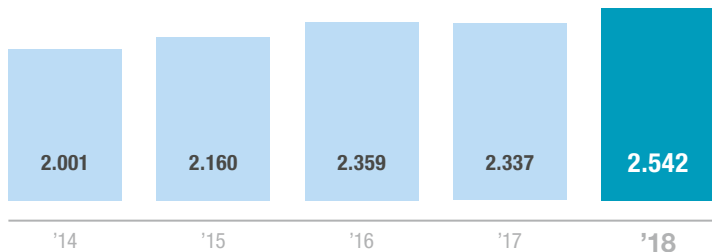
miljoen EUR

RENTABILITEIT
EIGEN VERMOGEN

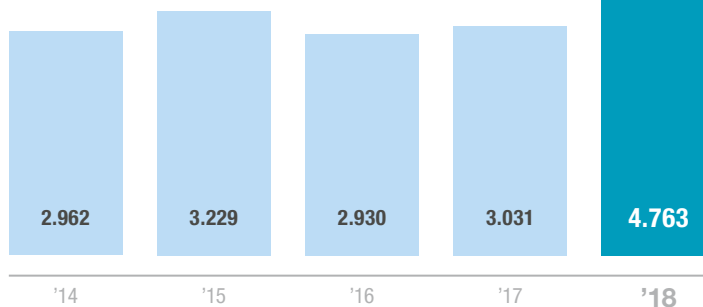
14,4%

IN MILJOEN EUR	2014	2015	2016	2017	2018
RESULTATENREKENING					
Inkomsten	2.000,5	2.159,7	2.359,1	2.337,0	2.542,1
EBITDA	102,7	46,1	168,1	122,5	131,5
<i>EBITDA (%)</i>	5,1	2,1	7,1	5,2	5,2
EBIT	65,1	0,4	117,8	78,9	83,7
<i>EBIT (%)</i>	3,3	0,0	5,0	3,4	3,3
Winst voor belastingen	79,3	15,4	135,0	115,5	103,2
Geconsolideerd nettoresultaat	62,9	3,8	120,8	102,6	95,3
<i>Nettoresultaat op inkomsten (%)</i>	3,1	0,2	5,1	4,4	3,7
Cash flow	84,6	79,6	159,3	142,1	149,8
<i>Cash flow (%)</i>	4,2	3,7	6,8	6,1	5,9
BALANS					
Eigen vermogen	527,3	518,3	653,0	660,4	695,1
Netto-kaspositie	160,6	26,4	172,4	34,1	135,7
<i>Solvabiliteitsratio (%)</i>	26,4	24,4	27,3	28,1	26
<i>Liquiditeitsratio</i>	1,43	1,40	1,42	1,42	1,30
<i>Rentabiliteit eigen vermogen (%)</i>	12,6	0,7	20,6	15,7	14,4
ORDERBOEK (OP 31 DECEMBER)	2.962	3.229	2.930	3.031	4.763

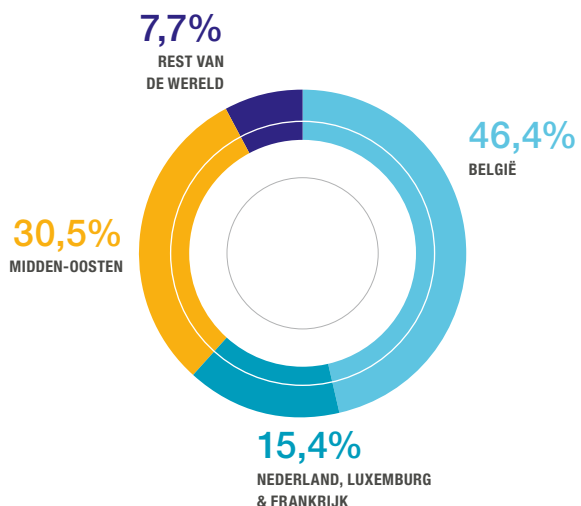
EVOLUTIE INKOMSTEN
[IN MILJOEN EUR]

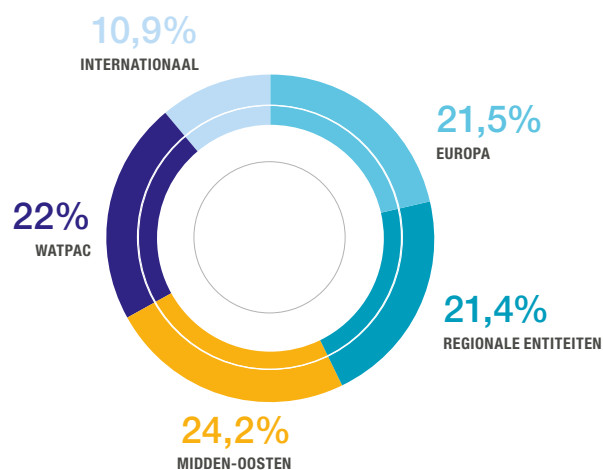
EVOLUTIE ORDERBOEK
[PER 31/12 – IN MILJOEN EUR]

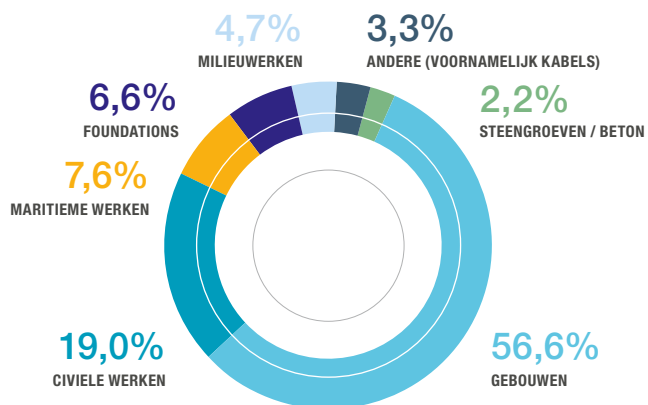
INKOMSTEN PER REGIO
[2018]

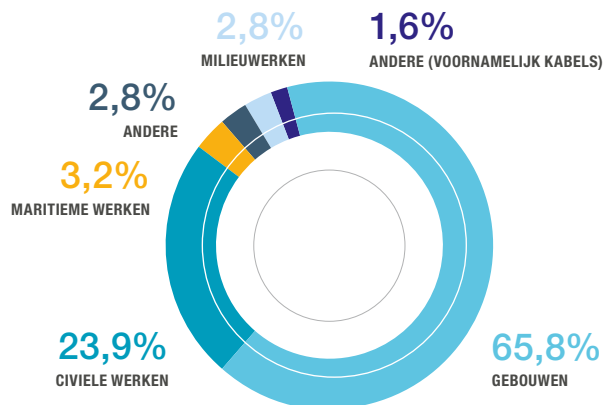
ORDERBOEK PER REGIO
[PER 31/12/2018]

INKOMSTEN PER EXPERTISE
[2018]

ORDERBOEK PER EXPERTISE
[PER 31/12/2018]

BESIX GROUP

CORPORATE GOVERNANCE

BESIX Group volgt de Belgische aanbevelingen inzake corporate governance voor niet-beursgenoteerde bedrijven ('Code Buysse III').

BESIX Group beschikt over structuren en regels om een doeltreffende corporate governance, risicomanagement en controle in elk bedrijf van de Groep en binnen de organisatie als een geheel te verzekeren.

De **Raad van Bestuur**, die wordt bijgestaan door adviescomités, speelt een hoofdrol bij het afbakenen, toezicht houden en controleren van deze structuren en regels, en staat borg voor het dagelijkse operationeel en financieel management van de Groep en haar entiteiten door de **Chief Executive Officer** en het **senior management**.

De Raad heeft met vier **externe bestuursleden** een evenwichtige samenstelling, wat voor autoriteit, expertise en onafhankelijkheid zorgt. Bovendien kunnen de functies van **Voorzitter** en **Chief Executive Officer** niet door dezelfde persoon worden uitgeoefend. De Raad van Bestuur neemt pas een beslissing na uitvoerig overleg en consultatie, en haar werking wordt regelmatig geëvalueerd, onder andere in het licht van de heersende aandeelhoudersregelingen.

Binnen de Raad van Bestuur zijn er een aantal **adviescomités** om het overleg voor te bereiden en het besluitvormingsproces te optimaliseren.

Deze comités bestuderen de onderwerpen die de Raad van Bestuur zal bespreken, beoordelen de efficiëntie van de geïnstalleerde interne controle en formuleren opinies en aanbevelingen:

- Het **Auditcomité** controleert de opstelling van de statutaire en geconsolideerde jaarrekeningen, de tussentijdse financiële rapporten en de relaties met de commissaris. Het Comité werkt nauw samen met vertegenwoordigers van het senior management en houdt toezicht op de interne controle- en risicomanagementsystemen, de voornaamste risico's die samenhangen met de activiteiten van de Groep en haar entiteiten. Het functioneert conform zijn handvest;
- Het **Remuneratie- en Benoemingscomité** evalueert de prestaties van het senior management, ziet toe op de HR-strategieën van de Groep en haar entiteiten en heeft in het bijzonder aandacht voor opvolgingsmanagement;
- Het **Executief en Strategisch Comité** concentreert zich op de visie, missie en strategische doelstellingen van de Groep en houdt toezicht op de bedrijfsactiviteiten en –prestaties, alsook op het risicomanagement, de interne controle en organisatie die de Chief Executive Officer en het senior management implementeren.

RAAD VAN BESTUUR EN COMITÉS

Johan Beerlandt

Rik Vandenberghe

Osama Bishai

Jérôme Guiraud

Mark Littel

Paddy Padmanathan

Philippe Quoilin

Baron Jean Stéphane

Wouter De Geest

Baron Philippe Vlerick

Raad van Bestuur

Naam

Johan Beerlandt¹
Rik Vandenberghe²
Osama Bishai
Jérôme Guiraud
Mark Littel
Philippe Quoilin³
Baron Jean Stéphane⁴
Wouter De Geest
Baron Philippe Vlerick
Paddy Padmanathan

Positie

Voorzitter
Managing Director, Chief Executive Officer
Bestuurder
Bestuurder
Bestuurder
Bestuurder
Onafhankelijk Bestuurder
Onafhankelijk Bestuurder
Onafhankelijk Bestuurder
Onafhankelijk Bestuurder

Einde van het mandaat

2019
2020
2019
2019
2019
2019
2021
2019
2020

Ridder Luc Vandewalle

Ere-directeur

Auditcomité

Mark Littel
Baron Philippe Vlerick (Chairman)

Remuneratie- en Benoemingscomité

Baron Jean Stéphane⁴ (Voorzitter)
Johan Beerlandt¹
Rik Vandenberghe²

¹ Permanent vertegenwoordiger van Bevafin SPRL

² Permanent vertegenwoordiger van Audymatt SPRL

³ Permanent vertegenwoordiger van Philippe Quoilin SPRL

⁴ Permanent vertegenwoordiger van Innosté SA

UITVOEREND EN STRATEGISCH COMITÉ

Van links naar rechts:

Frédéric de Schrevel¹
Secretary General – General Counsel

Gabriel Uzgen
Managing Director
BESIX Real Estate Development

Tom Neyrinck
General Manager
Concessions & Assets

Rik Vandenberghe²
Chief Executive Officer

Pierre Sironval
Chief Operating Officer
Managing Director Six Construct

Johan Beerlandt³
Voorzitter van de Raad van Bestuur

Geert Aelbrecht⁴
Chief Human Resources Officer

Mathieu Dechamps
General Manager
Business Unit International

Jean Polet
General Manager
Business Unit Europe

(Niet op de foto)

Jan Gesquière⁵
Chief Financial Officer

¹ Permanent vertegenwoordiger van Arthepa SPRL

² Permanent vertegenwoordiger van Audymatt SPRL

³ Permanent vertegenwoordiger van Bevafin SPRL

⁴ Permanent vertegenwoordiger van Gacco SPRL

⁵ Permanent vertegenwoordiger van Jabel SPRL

STRATEGIE

**DE TOEKOMST
BEHOORT
ONS TOE**

De bouwwereld ondergaat in ijf tempo ingrijpende veranderingen. Nieuwe technologieën transformeren de sector. Nieuwe concurrenten duiken op. Nieuwe regels, vooral op milieuvlak, doen hun intrede. In 2018 hebben deze trends zich doorgezet. Hoogstwaarschijnlijk vormen ze nog maar het begin van een grondige metamorfose van onze activiteitsdomeinen. In deze context zien we hoe relevant onze groepsstrategie BESIX Forward is. Voor elke uitdaging biedt ze immers concrete oplossingen.

Het zit in het DNA van BESIX om geavanceerde technieken te beheersen en uiterst complexe bouwwerken uit te voeren. Het doel van BESIX Forward is trouw te blijven aan deze unieke eigenschappen. Onze recente projecten bewijzen dat we op de goede weg zijn. In 2018 lagen de voorbeelden voor het grijpen. Gebouwen, maritieme werken, installaties voor waterzuivering en energierecuperatie, infrastructuur... het activiteitenverslag 2018 stelt talloze realisaties voor die de uniciteit en toegevoegde waarde van BESIX illustreren.

BESIX gaat in de goede richting, maar de weg is nog lang. Onze acties en keuzen zijn vandaag meer dan ooit van vitaal belang. Ze moeten de transformatie die de bouwsector doormaakt een stap voor blijven om onze leiderspositie te behouden en de veranderingen volop te benutten. Dit vereist durf, inzicht en creativiteit.

Ze steunt in de eerste plaats op een **bestaansreden**, namelijk **“Excelleren in de creatie van duurzame oplossingen voor een betere wereld”**. Deze missie geeft aan onze activiteiten een doel dat de logica van het winst maken ver overstijgt. Ze stuurt onze beslissingen en acties vertrekkend vanuit een eenvoudige vraag: welke toekomst willen we en op welke manier kunnen we daaraan bijdragen? We zijn ervan overtuigd dat we door nieuwe ideeën te steunen, proactief op te treden en in al onze initiatieven te excelleren, kunnen bijdragen aan positieve veranderingen op economisch, sociaal en milieuvlak.

“Door nieuwe ideeën te steunen, proactief op te treden en in al onze initiatieven te excelleren, kunnen we bijdragen aan positieve veranderingen op economisch, sociaal en milieuvlak.”

Onze bestaansreden steunt op zes strategische pijlers

Open innovatie

Deze pijler bestaat erin om BESIX zoveel mogelijk in contact te brengen met nieuwe ideeën. En hierdoor de kans te grijpen om ze al vroeg toe te passen. Maar de moeilijkheid van radicale, disruptieve innovaties is dat ze overal kunnen ontstaan. Zowel binnen een kwalitatief hoogstaande engineeringafdeling, zoals die van BESIX, als in het hoofd van een student of een ondernemer aan het roer van een start-up. BESIX wil daarom op twee manieren nieuwe concepten opsporen. Enerzijds intern door het Unleash-initiatief voort te zetten.

Hiermee stimuleert BESIX alle werknemers om ideeën voor te leggen aan onze Innovation Board. Uit Unleash, en dus de creativiteit van onze eigen medewerkers, is BESIX 3D, onze afdeling voor 3D-betonprinten, en Clean Air, dat groene wanden ontwikkelt voor de aanpak van fijnstof, ontstaan. Anderzijds hebben we in 2018 een Start-Ups Accelerator gelanceerd, dat openstaat voor alle projecten uit de hele wereld. We hebben in de eerste negen maanden al evenveel volgroeide start-ups geselecteerd, die kunnen gebruikmaken van de expertise, bouwervaren, netwerken en financieringsmogelijkheden van BESIX. Tot slot nemen we regelmatig participaties in innovatieve bedrijven. Dit was ook in 2018 het geval met PropChain.

Commerciële kansen

In 2018 realiseerde BESIX een aantal overnames van en participaties in bedrijven die gevestigd zijn in zijn originele ecosysteem: Corebat in Brussel, DeBie-Veba en Uniconnect in Vlaanderen. Ze bieden de groep de mogelijkheid tot geografische of sectorale diversificatie en verticale integratie, en verrijken zo zijn dienstenaanbod. Een tweede strategie om onze marktopportunities te vergroten bestaat uit het aangaan van partnerschappen. Zo zijn BESIX en Proximus, de Belgische marktleiders in respectievelijk bouwen en IT-diensten, in juli 2018 een samenwerking gestart om met hun gezamenlijke expertise slimme gebouwen van de nieuwe generatie te realiseren. Dit partnerschap heeft nu al zijn vruchten afgeworpen in een absolute toekomstsector. In de komende jaren zullen we gelijkaardige allianties aangaan, vooral in onderzoeksdomeinen die bijdragen aan de digitalisering en industrialisatie van de bouw. Dit zijn namelijk twee belangrijke koerswijzigingen die zich sinds kort wereldwijd voordoen.

Een plaats waar het goed werken is

Binnen de groep hebben we in samenspraak met de werknemers verschillende initiatieven gelanceerd om hun levenskwaliteit op het werk te verbeteren en hen meer kansen te bieden voor professionele en persoonlijke ontwikkeling. Ze hebben betrekking op verschil-

lende aspecten, zoals een kwalitatieve werkomgeving, continue bijscholing, verwerving van nieuwe competenties, interne mobiliteit en ervaringen in het buitenland. Deze projecten, die focussen op de menselijke dimensie, zijn voor de medewerkers van essentieel belang voor de ontwikkeling van hun talenten in een stimulerende omgeving. De inachtneming van optimale veiligheidsvoorwaarden op de bouwvelden krijgt eveneens de nodige aandacht, waarbij BESIX ook hier openstaat voor innovatie. In 2018 bijvoorbeeld hebben we het veiligheidsprogramma BE SAFE geïntroduceerd op een aantal pilotwerven. Het is gebaseerd op gedragsverandering en een positieve benadering van veiligheid. Tot slot heeft BESIX als wereldspeler een belangrijke verantwoordelijkheid als werkgever, vooral in staten waar de sociale wetgeving minder streng is. In 2018 werd de kaderovereenkomst die we sloten met de internationale vakbondsorganisatie Building and Wood Worker's International (BWI) van kracht. Dit betekent dat de BWI toegang heeft tot alle BESIX-werven in de wereld, inclusief de verblijfsaccommodatie voor arbeiders in landen waar BESIX ze huisvesting biedt. Al onze projecten over de hele wereld voldoen aan strenge sociale normen. BESIX levert de bewijzen en opent haar deuren voor doorlichtingen. Tot slot speelt de bouwgroep een voortrekkersrol door de regels ook op te leggen aan zijn partners en onderaannemers.

Interne synergieën

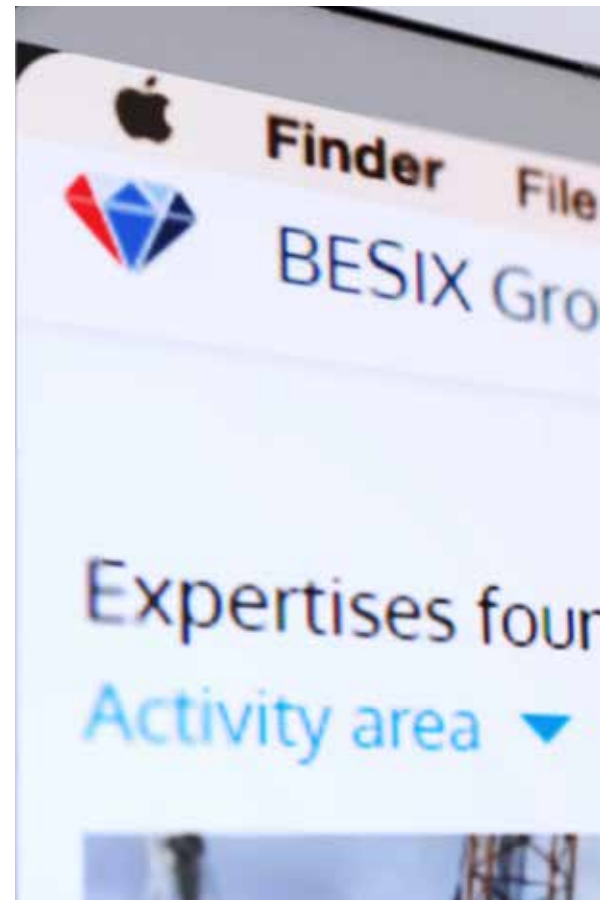
BESIX beschikt intern over een rijk scala van expertisen. Ze zijn een bijzondere troef als ze constructief worden benut. Dit vereist de implementatie van methodes die de interne samenwerking, transversaal teamwerk en een vlotte informatieoverdracht verbeteren. Het is een bewijs van efficiëntie en kwaliteit van geleverd werk. Momenteel voeren we belangrijke harmonisatieprocessen uit, die zich in de komende jaren nog zullen uitbreiden. Ze hebben betrekking op uiteenlopende domeinen zoals HR-beleid, informatisering, inkooppolitiek en boekhoudpraktijken. Op het vlak van inkoop bijvoorbeeld beschikt BESIX voortaan over hooggespecialiseerde inkopers van specifieke productcategorieën voor alle bedrijven van de groep wereldwijd. Dit maakt het mogelijk om aanzienlijke schaalvoordelen te genereren.

One-Stop-Shop

De bedrijven en afdelingen van BESIX beslaan bijna alle bouwberoepen, van de meest

algemene tot de meest geavanceerde. Die zijn eindeloos complementair, afhankelijk van de aard en specificiteit van het contract en de verwachtingen van de klant. De ontwikkeling van one-stop-shop-oplossingen is één van de grote interne werven van BESIX. Concreet betekent het dat een bepaalde expertise vlot toegankelijk moet zijn voor elke dochteronderneming, waar ook ter wereld, die de bewuste deskundigheid niet bezit en op die manier haar klant een totaaloplossing kan aanbieden. Zo hebben in 2018 de afdeling Water & Milieu van BESIX en LuxTP, een Luxemburgse dochteronderneming van de groep, hun respectievelijke specialisaties gebundeld om met succes de waterzuiveringsmarkt in het Groothertogdom Luxemburg te betreden. Het opent bovendien nieuwe mogelijkheden voor de klanten van BESIX. Die kunnen voortaan de identificatie en uitvoering van deeltaken toevertrouwen aan de groep, terwijl ze anders verschillende contractanten moeten inschakelen. Dit is voordeliger, efficiënter en minder tijdrovend.

“One-Stop-Shop-oplossingen ontwikkelen is één van de belangrijkste interne projecten van BESIX. In de praktijk gaat het om een specifieke expertise gemakkelijk toegankelijk maken voor een bedrijf dat die niet bezit, ongeacht zijn locatie, zodat het zijn klanten geïntegreerde oplossingen kan bieden.”

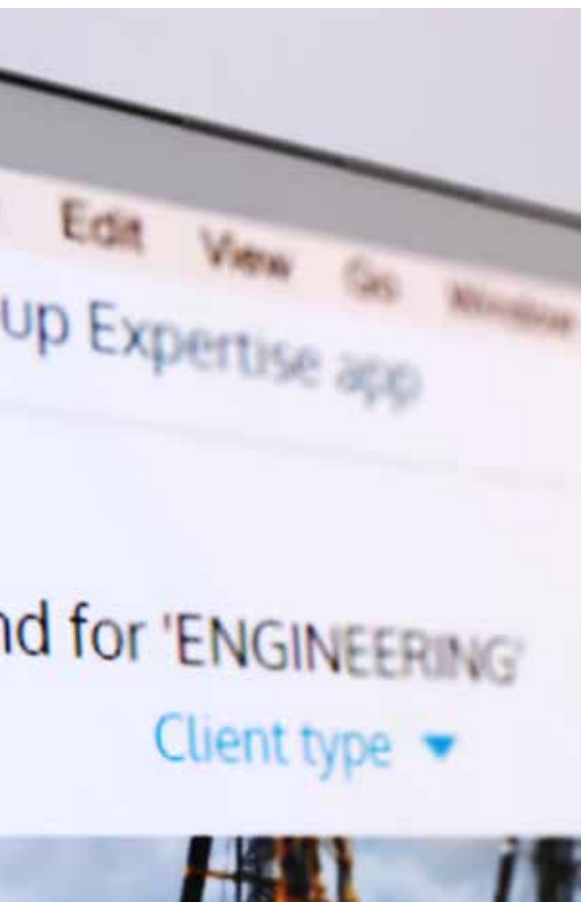

Klantgerichtheid

De zesde en laatste strategische pijler van de groep focust op de strategische kennis die BESIX heeft van haar eigen klanten, partners en prospects, inclusief informatie over hun bedrijfstak, strategie en noden. Het stelt ons in staat om te anticiperen en unieke oplossingen voor te stellen, aangepast en ontwikkeld in functie van de klant. Rekening houdend met de talrijke en uiteenlopende projecten die BESIX in de hele wereld uitvoert, komt het er praktisch op neer dat de analyse en opvolging van klanten intern wordt toegewezen aan medewerkers naargelang hun kennis van de klant, zijn bedrijfstak en de betrokken plaatselijke of regionale markt.

Over de grenzen heen waarden delen

Dankzij de realisatie van deze zes strategische pijlers kan BESIX vooruitlopen op de huidige uitdagingen in de bouwwereld. Hun doeltreffendheid hangt evenwel ook af van de geest van het bedrijf waarin ze gerealiseerd

worden en zijn interne cohesie. Dit maakt het noodzakelijk om over de grenzen heen waarden te delen. We hebben er vijf vastgelegd. Ze vormen het cement van onze groep. Meer nog, het succes van BESIX Forward hangt ervan af.

- De eerste waarde is **excellentie**. Het is het handelsmerk van BESIX en vormt de kern van haar reputatie. Ongeacht de grootte en locatie van een bouwwerf, het resultaat moet van een onberispelijke, superieure kwaliteit zijn.
- Die constante eis van excellentie is onmogelijk zonder **passie**. Passie brengt mensen ertoe om zichzelf professioneel te overtreffen en bergen te verzetten door een persoonlijke, oprechte tevredenheid.
- Evenzo is **co-creatie** een absolute noodzaak, want het helpt ons intern oplossingen te vinden door een beroep te doen op ieders competentie. Het komt neer op collectief intelligent en creatief zijn.
- **Eenheid** is in dat opzicht van fundamenteel belang. Het vereist dat we van de geografische spreiding van BESIX een troef maken en dat we onze kennis verkrijgen door de diversiteit van culturen.

- Het is dan ook logisch dat we de lijst van bedrijfswaarden afsluiten met **respect**. Bij BESIX werken zo'n 80 nationaliteiten uit de 5 continenten, die dagelijks met elkaar omgaan. Respect voor ieders cultuur en erfogoed ligt aan de basis van een goede samenwerking.

De bouwwereld ondergaat grote veranderingen. Veranderingen op technologisch vlak, zoals de introductie van artificiële intelligentie, blockchain, augmented reality en 3D-printen. Veranderingen op milieuvlak, met nieuwe concepten als energie-efficiëntie, energie-neutraal, nieuwe materialen. Veranderingen op concurrentievlak, in de vorm van risicodeling, verlaging van de winstmarges en de jacht naar talent. BESIX Forward, gestoeld op een bestaansreden, zes strategische pijlers en vijf waarden, is ons antwoord op deze uitdagingen. Een ingrijpende verandering kan gezien worden als een gevaar of een buitenkans. BESIX heeft voor de tweede optie gekozen.

**BESIX
ENGINEERING**

**INNOVATIE EN
DUURZAAMHEID
COMBINEREN**

JAN VAN STEIRTEGHEM
Director Engineering

“Als marktleider wil BESIX een voortrekkersrol spelen bij de ontwikkeling van milieuvriendelijke, duurzame oplossingen.”

JAN VAN STEIRTEGHEM | Director Engineering

BESIX onderscheidt zich door een eigen Engineeringafdeling die een koploper is op het vlak van hedendaagse technologieën. Dit vrij uitzonderlijk kenmerk in de bouwsector vloeit voort uit haar geschiedenis en haar aanhoudende belangstelling voor innovatie en de meest geavanceerde technieken.

De Engineeringafdeling telt 190 medewerkers die opereren vanuit 3 locaties: Brussel (België), Dubai (VAE) en sinds 2019 ook Brisbane (Australië). Dankzij deze decentrale structuur staan ze dichterbij de klant en zijn behoeften. De synergie tussen de kantoren bevordert ook een optimaal gebruik van hulpbronnen en competenties, meer bepaald in Design, Methods & Planning, Duurzaamheid en Digitale technologie. Hierdoor is het mogelijk om snel in te spelen op de marktvrage.

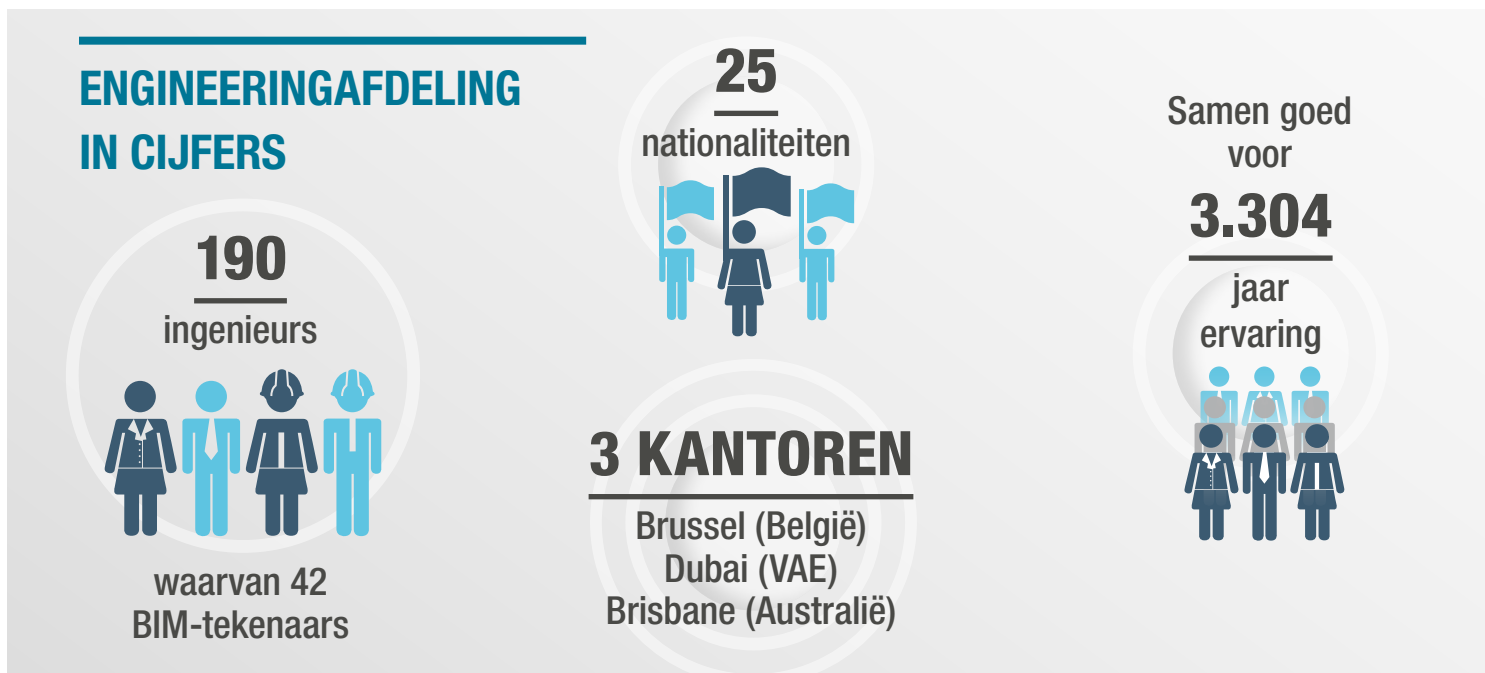
De Engineeringafdeling steunt op de buitengewone knowhow van haar medewerkers, voor het merendeel universitair gevormde deskundigen in hun respectievelijke vakgebied. Dankzij hun kennis kan BESIX unieke en complexe projecten uitvoeren, namelijk op technisch en milieuvlak.

Bouw en duurzame materialen

Centraal in de strategie van de Engineeringafdeling staat ‘groen beton’. In de zomer van 2018 richtte BESIX binnen Engineering een subafdeling op die zich toespitst op het

gebruik van duurzaam beton (groen beton) voor haar projecten. De belangrijkste doelstellingen zijn de globale koolstofvoetafdruk van beton verkleinen en het gebruik van primaire grondstoffen beperken. BESIX werkte nauw samen met verschillende actoren binnen de toeleveringsketen van beton om een koolstofarm bindmiddel te vinden en het gebruik van gerecycleerde granulaten in België te stimuleren. BESIX trad ook toe tot Circular Concrete, een vernieuwend project gesubsidieerd door het Agentschap Innoveren en Ondernemen van de Vlaamse Overheid. Dit initiatief wil een bruggenbouwer zijn tussen innovatieve bedrijven en potentiële afnemers van kringloopbeton.

BESIX beperkt zich niet tot het opnieuw bedenken van de betonsamenstelling. Ze wil het voortouw nemen in de promotie van duurzaam beton bij haar klanten en de overheid. Het bedrijf heeft die expertise nu al geïntegreerd in bepaalde aanbestedingsdossiers, zoals bijvoorbeeld het project ‘Zin in No(o)rd’ in Brussel voor BEFIMMO. BESIX wil nog een stap verder gaan en zich opwerpen als promotor van ecologisch beton op industriële schaal.

Opmars in renovatie

BESIX heeft besloten om haar ervaring en activiteiten in de renovatiesector uit te breiden. Het bedrijf zal hiervoor 2 van haar specialisaties volop inzetten: enerzijds haar kennis van beton en de levensduur ervan en anderzijds digital mapping, een proces dat de bouwtechnische audit van te renoveren gebouwen of infrastructuren versnelt.

Zo heeft BESIX haar deskundigheid in betonherstelling en digital mapping benut voor de renovatie van het Manhattan Center en de Leopold II-tunnel, 2 prestigieuze projecten in het centrum van Brussel.

Digitale ommezwaai

Bij al haar engineering-projecten neemt BESIX voortaan haar toevlucht tot digitale modellen of "Building Information Management" (BIM). Met die 3D-maquettes is het mogelijk om ontwerp, uitvoering en management van een bouwproject te optimaliseren, analyses en simulaties uit te voeren (energie, structurberekeningen, ...), controles te verrichten (normen, budget, ...) en het project te visualiseren. Ze bevorderen ook de samenwerking tussen de stakeholders omdat het gegevensuitwisselingen op basis van een uniek model vergemakkelijkt.

"BIM werkt uitwisselingen tussen de betrokken partijen in de hand. De software verbetert ook en vooral het ontwerp en maakt het mogelijk om problemen of incoherenties op te sporen nog voor ze op de werf duidelijk

worden. BIM is een must have in dit tijdperk waarin de hoeveelheid gegenereerde data nog nooit zo groot is geweest."

Als eerste Belgisch bouwbedrijf met een BIM-certificaat niveau 2 sinds januari 2018 heeft BESIX een erkende expertise in informatiebeheer tijdens de ontwerp- en bouwfasen. Die certificering stelt het bedrijf in staat zich van de concurrentie te onderscheiden, en biedt competitieve voordelen op het vlak van risicobeheersing, veiligheid en productiviteit. Trouwens, op de BIM Awards 2018, een initiatief dat de beste BIM-projecten in de Benelux bekroont, behaalden BESIX en haar entiteiten 2 gouden en 1 zilveren Award in de 3 categorieën van de wedstrijd, namelijk Infrastructuur, Overheidsprojecten en Tertiaire projecten. Dit bevestigt de leiderspositie van de groep in de Benelux op het vlak van BIM-expertise.

Tot slot ambieert BESIX om in de nabije toekomst een 'Common Data Environment' te implementeren. Dit is een digitaal samenwerkingsplatform dat de opslag en uitwisseling van operationele gegevens tussen de verschillende stakeholders van een bouwproject bevordert (inkoop, nuttige informatie voor het onderhoud van een goed of voor facility management, ...).

"Een werf impliceert verschillende betrokken partijen en genereert een grote hoeveelheid, vaak versnipperde en soms tegenstrijdige gegevens. Via een Common Data Environment wordt die informatie in een en dezelfde databank opgeslagen. Bovendien heeft de eind-

klant de zekerheid dat hij alle informatie over het gebouw en zijn onderhoud ter beschikking krijgt", verduidelijkt Jan Van Steirteghem.

Op termijn moet de verzameling van grote hoeveelheden gegevens (Data Lakes) ons in staat stellen om nog verder te gaan. Via een methode als 'Data Crunching' kunnen we dan onze analyse van beschikbare informatie verbeteren, voorspellende analyses maken en zelfs incidenten voorkomen.

Partnerships versterken

In 2018 heeft de Engineeringafdeling haar banden met enerzijds Belgische en internationale universiteiten en anderzijds vernieuwende start-ups verstevigd. Deze aanpak past perfect in de strategie van BESIX die streeft naar een constante uitwisseling tussen de bedrijfswereld en de wereld van de innovaties.

BESIX financiert bijvoorbeeld een leerstoel voor de onderzoeksgroep Coastal Engineering and Geotechnics van Professor Pieter Rauwoens (KU Leuven, Campus Brugge) en zijn collega Professor Jaak Monbaliu (KU Leuven). "We zijn ervan overtuigd dat een samenwerking tussen de privésector en de academische wereld van fundamenteel belang is voor de opleiding van ingenieurs, zowel in het algemeen als in specifieke domeinen zoals maritieme engineering", licht Patriek Depuydt, Senior Projects Manager Engineering bij BESIX, toe.

Daarnaast vindt de Engineeringafdeling het belangrijk om relaties te onderhouden met een aantal innovatieve start-ups die actief zijn in haar ecosysteem.

Engineering bij BESIX: het menselijke primeert

Om performant te zijn blijft de Engineeringafdeling innoveren en zich opnieuw uitvinden. “We denken dat vernieuwing enkel kan plaatsvinden in een omgeving waar onze medewerkers zich goed voelen en elke dag een werksfeer creëren die geschikt is voor co-creatie en innovatie. Een werkplek waar ‘fun’ samengaat met ‘excellentie’, maar ook waar het menselijke centraal blijft staan.”

De afdeling zal zich 2018 herinneren als een jaar van solidariteit. Om concreet hun steun aan een collega met kanker te betuigen hebben de medewerkers van de afdeling deelgenomen aan verschillende geldinzamelingsacties ten voordele van kankeronderzoek. Gesponsorde wandeltochten, een barbecue, quiz, verkoop van gepersonaliseerde kalenders, het ontwerp en de verkoop van een hoodie... ideeën genoeg om fondsen te werven. Op die manier zamelden de medewerkers niet minder dan € 13.000 in.

JAN VAN STEIRTEGHEM
Director Engineering

“We hebben de klant kunnen bewijzen dat we in staat zijn om uitdagingen en problemen te identificeren en oplossingen voor te stellen, en dat we de capaciteit hebben om complexe projecten op zeer korte termijn tot een goed einde te brengen”

MOHAMMED VI TOWER RABAT, MAROKKO DESIGN & BUILD-PROJECT

In Rabat bouwen BESIX en Six Construct aan de hoogste toren van Marokko.

Deze 250 m hoge toren wordt het boegbeeld van het ontwikkelingsproject van de Bouregreg-vallei, een van de belangrijkste onderdelen van het programma ‘Rabat Ville Lumière, Capitale Marocaine de la Culture’. Het gebouw met een totaaloppervlakte van 102.800 m² zal 55 verdiepingen tellen en een luxehotel, kantoren, standingvolle appartementen en een uitkijkterras herbergen.

Innovatie en Milieu

De zuidgevel van de toren wordt uitgerust met fotovoltaïsche panelen, en de nieuwbouw zal ook beschikken over systemen voor regenwaterrecuperatie en afvalwaterrecycling. Een intern systeem voor energierecuperatie zal warm water produceren. De toren is ontworpen met het oog op een LEED Gold- en HQE-certificering en zal dus beantwoorden aan strenge milieukwaliteitsnormen.

Geïntegreerde aanpak van BESIX

Deze nieuwe referentie illustreert mooi de ‘one-stop-shop’ strategie van BESIX, die de mogelijkheid biedt om de klant een geïntegreerd totaalproject voor te stellen, van het ontwerp (structuren, speciale technieken, gevels,...) tot de uitvoering.

Al van bij de lancering van het project onderscheiden de BESIX-teams zich door hun reactiesnelheid. Een staaltje hiervan is dat amper 3 maanden na ondertekening van het contract BESIX klaar was om de fundamenten van de toren te plaatsen.

MARITIEME UITRUSTING

DE JUISTE TOOL VOOR DE JUISTE JOB

NIEUWE BOOT "MAXIM",
met een capaciteit van 30 passagiers,
voor veilig offshore personeeltransport

NIEUWE WERKBOOT "WEAVER", met een paaltrek van 24 ton,
gebruikt om grote barges te verplaatsen en voor ankerbehandeling

NIEUWE SLEEPBOOT "AUDREY",
een middelgrote sleepboothulp met een paaltrek van 10 ton

Sinds de aankoop van haar eerste hefplatform in 1998 is BESIX haar maritieme uitrusting blijven aanvullen en moderniseren. Op die manier kan het bedrijf aan alle vereisten van haar maritieme bouwprojecten voldoen.

De vloot telt 2 hefplatforms met een capaciteit van 1.100 ton en uitgerust met kranen van 250 ton, 2 baggerpontons, sleepboten, multicats en andere werkboden, alsook kraan- en transportbarges. De afgelopen twee jaar hebben we onze maritieme uitrusting uitgebreid en vernieuwd. De nieuwe aanwinsten zijn een werkboot (paaltrek van 24 ton, gebruikt om grote barges te verplaatsen en voor ankerbehandeling), een transportboot voor personeel (paaltrek van 10 ton), een sleepboot (paaltrek van 10 ton) en een offshore sokkelkraan (capaciteit van 240 ton voor zware hijswerken).

De vloot ligt in de maritieme basis in Ajman, VAE, waaruit het overal kan ingezet worden. De basis beschikt over al de nodige faciliteiten, waaronder een scheepshelling, om de vaartuigen te onderhouden, herstellen, voor te bereiden en mobiliseren.

In het kader van HSE is BESIX geslaagd voor de nieuwe audit van de International Jack Up Barge Operators Association (IJUBOA), waardoor ze nu volledig gecertificeerd is als operator van jack-up barges.

Dankzij haar knowhow, eigen Engineeringafdeling en veelzijdige vloot kan BESIX haar klanten oplossingen op maat aanbieden voor de bouw van maritieme constructies.

**HUMAN
RESOURCES**

PASSION

**ZORGEN VOOR EEN
AANGENAME
WERKPLEK**

BESIX doet het goed dankzij de inzet, het engagement en de tevredenheid van haar werknemers.

Talent aantrekken en behouden

BESIX Group werft elk jaar tot 400 medewerkers aan, waaronder tal van industrieel en burgerlijke ingenieurs en technische profielen. In het kader van deze aanwervingen onderneemt BESIX proactief actie bij de universiteiten en is ze aanwezig op talloze rekruteringsbeurzen over heel Europa. “De omvang van ons orderboek verplicht ons om er een zeker rekruteringsritme op na te houden en zo ruim mogelijk te rekruteren”, licht Geert Aelbrecht, Chief Human Resources Officer bij BESIX, toe. “Ons voordeel is dat we zowel voor Belgische als buitenlandse opdrachten rekruteren, waardoor onze vacatures evengoed profielen kunnen aantrekken die op zoek gaan naar een baan ‘om de hoek’ als profielen die zich aangesproken voelen door een job als expat. Bij ons is er dus voor elk wat wils.”

Een aanwerving is pas geslaagd als deze nieuwe medewerkers geïntegreerd worden in de organisatie. Daarvoor gebruikt BESIX diverse onboardingtechnieken, zowel digitale als meer persoonlijke. Op technologisch vlak is er de onboardingapp: van zodra de nieuwe medewerker zijn contract heeft getekend kan hij of zij al verschillende aspecten ontdekken over deze nieuwe werkomgeving, en zelfs

‘chatten’ met de toekomstige collega’s. Op individueel vlak krijgt elke nieuwkomer een vrijwillige ‘mentor’ of ‘buddy’ toegewezen die hem/haar zal bijstaan door o.a. alle tips en tricks met hem te delen.

Talent aantrekken en behouden gaat ook gepaard met erkenning. BESIX maakt er een punt van om haar medewerkers op regelmatige basis te bedanken voor hun inspanningen. Dit uit zich in symbolische acties met als doel ieders bijdrage aan de werking en het succes van de onderneming te erkennen en te waarderen: een onverwachte taart op de dag van het compliment bijvoorbeeld, de kleine gouden ‘pin’ die onze jubilarissen ontvangen voor hun 10, 20 of 25 jaar anciënniteit, de etentjes met het team of de wedstrijden om een ‘meet and greet’ te winnen met de Rode Duivels!

Kortom, BESIX heeft steeds ingezet op de creativiteit van haar werknemers, een strategisch element waarmee het zich van de concurrentie kan onderscheiden. Waken over de erkenning en aanzetten tot creativiteit staan centraal in de strategie van de afdeling Human Resources bij BESIX.

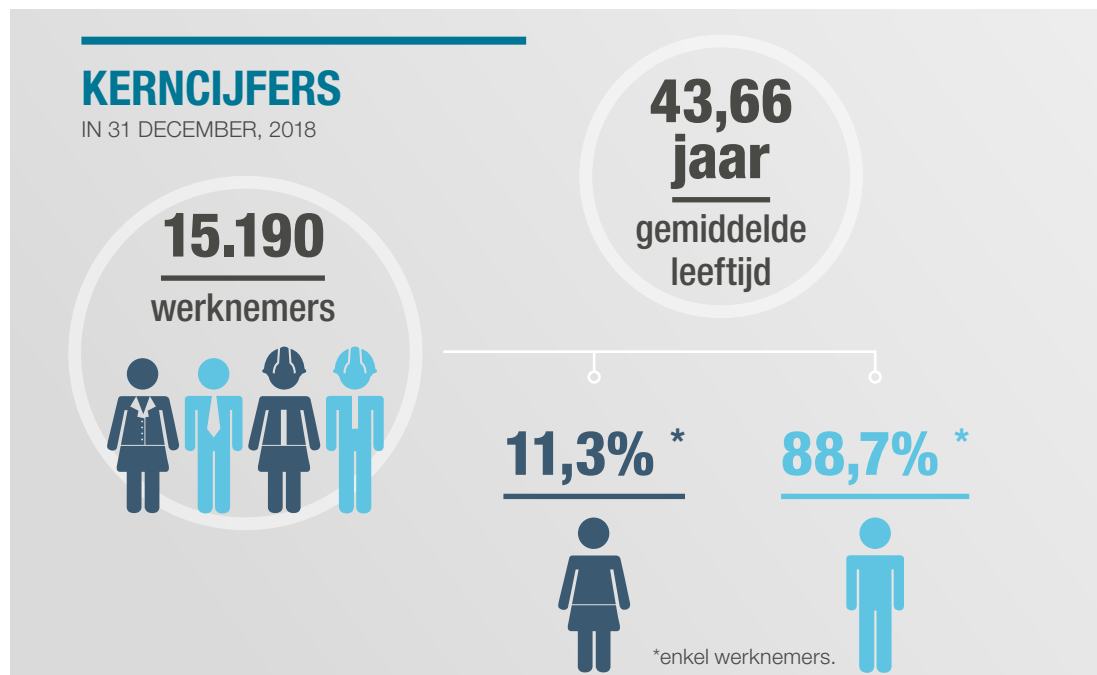

Steeds meer investeren in opleidingen

BESIX biedt haar personeel meer dan 150 opleidingen aan: gerichte, technische, maar ook managementopleidingen die zowel intern als extern plaatsvinden. Doel? De werknemers de kans bieden om hun kennis te verbreden en verbeteren, zodat hun loopbaan erop vooruitgaat en ze zich kunnen ontplooiën binnen de groep.

Om de opleidingen zo goed mogelijk aan te passen aan het ritme van de dagelijkse activiteiten, biedt BESIX online opleidingsmodules aan (e-learning). Hierdoor kunnen de werknemers een opleiding op afstand volgen als hun werkschema het hen toelaat. “Naast deze e-learningssessies zijn er ook nog andere informatiesessies ter plaatse, zoals ‘smart breakfast’-sessies bijvoorbeeld. Tijdens een ontbijt komt een interne of externe specialist hier zijn expertise voorstellen: van LEGO Serious Play™ tot drone engineering of de belangrijkste principes van de gedragseconomie – het gaat om vele en gevarieerde onderwerpen!”, verduidelijkt Anaïs Glibert, verantwoordelijke van de BESIX Potential Academy.

In 2018 zette BESIX haar programma “BESIX Experience in Project Roll-Out” (BE PRO) voort. Dit e-learningplatform richt zich uitsluitend op projectmanagement en heeft als doel medewerkers op te leiden in alle aspecten die betrekking hebben op het beheer van bouwprojecten. “Het spannende is dat de inhoud van deze opleiding voortdurend in ontwikkeling is. Onze experts vervolledigen deze opleiding

met de beste praktijken die we op onze meest veeleisende sites hebben geleerd”, vervolgt Anaïs. Dit zeer gespecialiseerde programma richt zich op de volledige waardeketen van het projectbeheer, met bijzondere aandacht voor risicobeheer, klantrelaties en veiligheid.

Flexibiliteit en mobiliteit

BESIX heeft een algemeen Human Resources-beleid ingevoerd (loon, extralegale voordelen, arbeidsflexibiliteit, mobiliteit, ...), en biedt haar medewerkers de mogelijkheid om dit beleid aan te passen aan hun eigen keuzes.

“BESIX stelt een kader voor, en het staat de werknemer vrij om dit naar wens aan te passen aan zijn behoeften”, legt Johan Melort, Group Head of Reward and HR Operations, uit. “Zijn ‘Mobiliteitsbudget’ kan bijvoorbeeld bestaan uit een abonnement op het openbaar vervoer, de aankoop van een fiets, de huur van een auto of een tankkaart zolang de collega maar binnen zijn budget blijft. Wij gaan ervan uit dat de werknemer geen deel mag uitmaken van een te strak beleid, maar dat het bedrijf zich – zoveel mogelijk – moet aanpassen aan de wensen van zijn medewerkers, rekening houdend met de geldende wetgeving. Zachte mobiliteit spreekt onze geëngageerde jongeren aan. Het is dan ook onze taak om ons mobiliteitsbeleid aan te passen als het mogelijk is.”

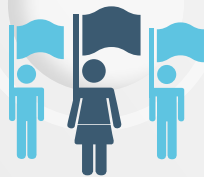
Tot op vandaag hebben bijna 100 werknemers ervoor gekozen om een elektrische fiets aan te schaffen dankzij het door BESIX voorgestelde systeem. Het gebruik van de

fiets als vervoermiddel sluit aan bij de filosofie van het programma BESIX Fit, dat de werknemers (terug) fit wil maken en hen wil wijzen op de voordelen van sport. In 2018 mobiliseerde het BESIX Fit-programma meer dan 1.500 mensen. Dankzij de gezamenlijke fysieke inspanningen (hardlopen, wandelen, fietsen, zumba,...) van alle BESIX-medewerkers hebben we meer dan 700.000 km op de teller gekregen, een absoluut record! “Zelfs het directiecomité heeft zijn steentje bijgedragen”, glimlacht Geert Aelbrecht. “Tijdens een collectieve triatlon zwom, rende en fietste ons comité, en nam het zo deel aan de collectieve inspanning. “Behalve het fitheidsaspect is het BESIX Fit-programma een uitstekende manier om medewerkers te verbinden en samen te brengen voor extra-professionele activiteiten.

VALÉRIE GEURINCKX Executive Assistant

“Ik ben redelijk actief tijdens mijn vakanties en weekenden, en hou enorm van lopen. Maar gedurende de week beweeg ik niet genoeg. Daarom heb ik mijn Mobiliteitsbudget gebruikt om een fiets te kopen. Aangezien ik op 7 km van mijn werk woon, is dat ideaal. Ik voel me goed als ik ‘s morgens de fiets neem. Sowieso kom ik minder gestresseerd aan dan als ik de wagen neem en tijd verlies in de files.”

80
nationaliteiten

10 jaar
gemiddelde
anciënniteit

764
aanwervingen
in 2018

In 2018 ging BESIX een samenwerking aan met Vlerick Business School, een officiële partner van het Great Place to Work® Instituut in België, om een audit binnen het bedrijf uit te voeren. Deze aanpak is erop gericht om op lange termijn het label Great Place to Work® te verkrijgen. "Het Great Place to Work® label speelt een belangrijke rol. Het verhoogt de aantrekkelijkheid van het bedrijf en helpt om talent te behouden. We hebben de ambitie om dit tegen 2020 te bereiken", legt Karla Craeynest, HR Business Partner Europe & HQ, uit.

YASMINA MEULEMEESTER
Innovation Officer

"Door de dagelijkse contacten met collega's in het buitenland speelde het idee al een tijdje bij mij om mijn kans te wagen in het buitenland. Toen er eind 2018 een vacature in mijn vakgebied vrijkwam in Dubai, heb ik geen moment geaarzeld en diende ik mijn kandidatuur in. Het Midden-Oosten is onze op een na grootste markt; we zijn er heel talrijk. Ik heb (nog) geen enkel moment van twijfel of eenzaamheid meegemaakt!"

Naast fysieke mobiliteit heb je ook de beroepsmobiliteit. "We zijn aanwezig in 25 landen en alleen al in België hebben we meer dan een dozijn entiteiten met specifieke specialisaties: het zou jammer zijn mochten we geen gebruik maken van deze 'talentvijver'. We willen de mobiliteit tussen onze entiteiten verder verbeteren en bevorderen door nog beter te communiceren over de carrièremogelijkheden binnen de groep", voegt Yannick Van Aelst, Sourcing & Recruiting Officer, toe.

Er werden informatiesessies en bewustmakingscampagnes gehouden met werknemersvertegenwoordigers, in talen die zij begrijpen en met behulp van illustratieve posters die de taalbarrière overstijgen. "Deze campagnes hebben het mogelijk gemaakt om onze werknemers te informeren over hun rechten en onze verplichtingen, maar vooral om onze partners en onderaannemers bewust te maken van de concrete initiatieven die we nemen om eerlijke werkomstandigheden te bevorderen. Het is immers onze bedoeling om die ook door hen te laten toepassen!", besluit Geert Aelbrecht. Het Midden-Oosten was de eerste regio die de kaderovereenkomst implementeerde. Door haar activiteiten en haar internationale aanwezigheid is BESIX van mening dat het een belangrijke rol kan spelen in de naleving van eerlijke arbeidsnormen. "We hebben een voorbeeldfunctie voor onze duizenden arbeiders en bedienden in de regio. De audits die we regelmatig uitvoeren, bewijzen dat we op de goede weg zijn. Onze accommodaties scoren systematisch zeer goed en bieden ons de mogelijkheid om telkens bepaalde aspecten te verbeteren. De kantine op onze site in Qatar werd na een BWI-audit erkend als "de beste van het land".

Welzijn op het werk

In 2018 implementeerde BESIX in het Midden-Oosten de raamovereenkomst die ze ondertekende met de Building and Wood Worker's International (BWI) over de bevordering van eerlijke arbeidsnormen en de bescherming van onze werknemers. "Dit is van cruciaal belang voor ons omdat we veel migrerende werknemers tewerkstellen. Wij gaan ervan uit dat het goed is om de internationale normen na te leven, maar dat het onze taak is om nog een stapje verder te gaan. Daarom is deze raamovereenkomst met BWI zo belangrijk", zegt Geert Aelbrecht.

QUALITY, HEALTH, SAFETY & ENVIRONMENT

EEN
EXTRA
INSPANNING VOOR
QHSE

De afdeling Corporate QHSE ondersteunt de missie van BESIX Group, namelijk: “Excelleren in het creëren van duurzame oplossingen voor een betere wereld”. De voornaamste doelstellingen van de afdeling bestaan erin een sterke en positieve cultuur op het vlak van kwaliteit, gezondheid, veiligheid en milieu te ontwikkelen en binnen die domeinen te excelleren. BESIX wil ervoor zorgen dat er geen enkel ongeval plaatsvindt, dat de regels altijd worden nageleefd en dat er een continue verbetering is. De groep wil een extra inspanning doen om die ambities in de praktijk te brengen met respect voor haar klanten, personeel en partners.

Programma Gezondheid en Veiligheid

Ongevallen

De ongevallenfrequentiegraad in 2018 wijst op een lichte verbetering van de veiligheidsprestaties. De drie businessunits binnen Contracting – Europa, Midden-Oosten en Internationaal – presteerden allemaal beter, net zoals de meerderheid van de regionale en gespecialiseerde entiteiten. Bij enkele van die laatstgenoemden hebben er zich echter een aantal ernstige ongevallen voorgedaan, die een impact hebben gehad op de geconsolideerde veiligheidsresultaten van de groep.

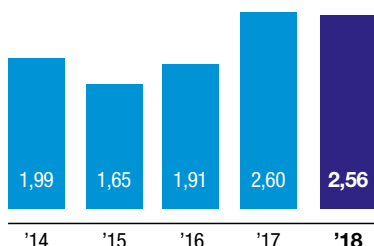
Zo werd het jaar 2018 helaas getekend door twee dodelijke incidenten bij onze onderaannemers en partners. Onze teams hebben diepgaand onderzoek verricht naar de oorzaak van die ongevallen en hebben de nodige maatregelen genomen.

We zijn door die sterfgevallen nog vastberadener om de veiligheidsmaatregelen op onze werven wereldwijd te versterken, en zo te voorkomen dat zulke tragische ongevallen zich in de toekomst voordoen. Er werden dit jaar meer dan 150 audits en inspecties uitgevoerd van onze projecten. Op die manier kunnen we nagaan of de veiligheidsregels worden nageleefd en kunnen we de werven helpen om de beste resultaten te behalen op het vlak van gezondheid en veiligheid. Naast die controles roepen we iedereen in het algemeen op om waakzaam te zijn: de veiligheid is in het belang van ieder van ons.

Global Safety Time Out 2018

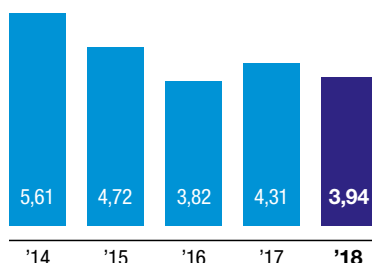
Op 28 februari, tijdens de Annual Meeting van 2018, heeft het senior management van BESIX Group zich geëngageerd om “extra inspanningen te leveren voor de veiligheid”. De managers tekenden in eigen naam en in naam van het bedrijf een engagement om meer werk te maken van een excellente en veilige werkomgeving voor iedereen.

BEZOLDIGDE BESIX WERKNEMERS FREQUENTIEGRAAD VOOR DE VERLOREN TIJD DOOR ONGEVALLLEN (LTI FR) ¹

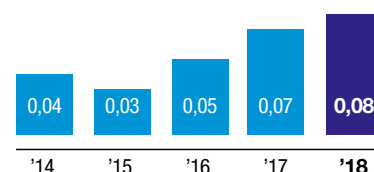
¹ Aantal sterfgevallen op het werk + ongevallen die leiden in het verlies van minimum 1 werkdag, dag van het ongeval niet inbegrepen * 1.000.000 / gepresteerde uren.

BEZOLDIGDE BESIX WERKNEMERS FREQUENTIEGRAAD VOOR HET TOTAAL AANTAL GEREgistREERDE ONGEVALLLEN EN ZIEKTES (TRII FR) ²

² Aantal sterfgevallen op het werk + tijd verloren door ongevallen + cases die de uitoefening van taken belemmerden + cases met medische zorg * 1.000.000 /gepresteerde uren.

BEZOLDIGDE BESIX WERKNEMERS OMVANG (SR) ³

³ Aantal dagen verloren (door LTI) * 1.000 / gepresteerde uren.

Op 26 en 27 april 2018 namen alle werknemers en onderaannemers overal ter wereld deel aan een sessie waarbij ze ideeën uitwisselden over veiligheid. De Safety Time Out 2018 was het uitgelezen moment voor alle managers binnen BESIX, alle partners en alle onderaannemers om zich aan te sluiten bij de Safety Pledge. Op die manier konden zij zich bereid tonen om extra inspanningen te leveren voor de veiligheid op onze werven.

De Safety Time Out 2018 betekende de start van een reeks initiatieven en programma's ter ondersteuning van onze inspanningen en compliance doelstellingen.

De naleving van onze Life Saving Rules werd ook besproken tijdens de Safety Time Out.

BE SAFE, Behavioural Based Safety Programme

In 2018 hebben we de pilootprojecten opgestart voor BE SAFE, het Behavioural Based Safety Programme van BESIX. Het programma is een van de vele acties die kaderen in ons wereldwijde plan om ervoor te zorgen dat de Life Saving Rules worden nageleefd en ongevallen in het algemeen worden voorkomen. Met BE SAFE willen we het gedrag van iedereen veranderen en een werkomgeving met 'nul ongevallen' creëren.

KERNPUNTEN VAN DE SAFETY PLEDGE

Het managementteam van BESIX is van mening dat ons bedrijf alleen succesvol kan zijn als iedereen op een werf van BESIX Group te allen tijde veilig is.

Wij engageren ons om extra inspanningen te leveren voor de veiligheid.

Wat betekent dat voor ons? Wat betekent dat voor onze collega's, klanten, partners en onderaannemers?

Wij doen geen toegevingen als het op veiligheid aankomt. Het is absoluut onaanvaardbaar dat op een werf van BESIX iemand wordt blootgesteld aan ernstige verwondingen.

Wij willen dat iedereen bij een project, op een werf of in een gebouw van BESIX Group de volgende punten onderschrijft:

- De strikte naleving van de 10 Life Saving Rules van BESIX door ALLEN.
- Managers in een superviserende rol nemen deel aan safety walkabouts (veiligheidsinspecties) als ze een werf bezoeken.

- Onze werfleiders organiseren elke week een safety walkabout samen met de projectteams en onderaannemers.

- Wij leggen het werk meteen stil als iemand de Life Saving Rules van BESIX niet naleeft of kan naleven – het werk wordt alleen terug opgestart als de nodige herstelmaatregelen zijn genomen en gecontroleerd.

- Als de Life Saving Rules herhaaldelijk worden geschonden, zullen we de contracten verbreken en de toegang tot de werven van BESIX verbieden.

- Wij zullen de veiligheidsprestaties van individuen, teams en onderaannemers belonen.

- Wij zullen het Behavioural Based Safety Programme, BE SAFE, van BESIX volledig uitvoeren en steunen en onze werknemers daarvoor belonen.

- Wij zullen onze partners en onderaannemers uitnodigen om de Safety Pledge te onderschrijven, te ondertekenen en uit te voeren, en hen dus ook vragen om extra inspanningen te leveren voor de veiligheid.

Het basisconcept van BE SAFE is om onze waarden rond veiligheid te versterken en uit te breiden en ons eigen personeel en dat van onderaannemers te helpen om veilig te werken. Dat doen we door het gedrag op het werk positief te beïnvloeden aan de hand van regelmatige observaties ter plaatse en constructieve feedback van collega's.

Alle medewerkers, ongeacht op welk hiërarchisch niveau, en iedereen die voor ons bedrijf werkt – inclusief onderaannemers – worden bij dit programma betrokken. Gedragsverandering is een fundamenteel aspect dat ons de kans geeft om naar een hogere versnelling te gaan in het voorkomen van ongevallen.

Milieuprestaties

- Organisatie van zeven evenementen rond milieu in het Midden-Oosten (World Water Day, Earth Day, World Environment Day, World Energy Day, World Paper Free Day, Employees Recycling Campaign, Carpooling Campaign, Act to sustain).
- BESIX Nederland heeft in 2018 de verantwoordelijkheid overgenomen om het CO₂-projectplan uit te werken. De bedoeling is een tool te ontwikkelen om de scope 1, 2 en 3-emissies te meten op onze bouwplaatsen. Onder de leiding van BESIX is het CO₂-projectplan gedigitaliseerd in een softwaretoepassing met de naam Smarttrackers.
- CO₂-compensatie van grote bedrijfsevenementen, gecertificeerd door CO2logic.
- Onderzoek naar duurzamere installaties (cabines op de werf, ledverlichting, gebruik van zonnepanelen, gebruik van batterijpacks als voedingsbron, ...).
- Deelname aan het platform Green Deal Circular Procurement.

- Deelname aan de Europese Mobiliteitsweek in ons hoofdkantoor.
- Lancering van het mobiliteitsbeleid van BESIX, waardoor onze medewerkers voor meer milieuvriendelijke manieren kiezen om te pendelen (fiets, openbaar vervoer, ...).

Awards en verwezenlijkingen

Hier volgen enkele van onze belangrijkste verwezenlijkingen van 2018:

- Het Grand Egyptian Museum (Caïro, Egypte) behaalde 21 miljoen manuren zonder lost time incidents (zonder één enkel ongeval met verzuim) in 2018.
- Masdar City (Abu Dhabi, VAE) vierde 10 miljoen manuren zonder lost time incidents in oktober 2018. Er werd op de werf een veiligheidsceremonie georganiseerd samen met vertegenwoordigers van de klant, waarop een aantal leden van het bouwteam een 'certificate of achievement' in ontvangst mochten nemen.
- Het Royal Atlantis-project (Dubai, VAE) vierde 20 miljoen manuren zonder lost time incidents in november 2018. Dat was ook een goede gelegenheid om het plaatsen van de 1.300 ton zware luchtbrug met behulp van strandjacks te vieren.
- QWS (Doha, Qatar) vierde 3 miljoen manuren zonder lost time incidents in novem-

ber 2018 (sinds de twee lost time incidents in september 2018). Enkele leden van het team kregen een 'certificate of achievement' omwille van hun inzet voor gezondheid en veiligheid.

- Milieu-onderscheiding van Parsons Overseas Ltd (Construction Supervision Consultant) voor het derde kwartaal van 2018.
- 'Environmental Performance Award – Project Recognition' voor het EXPO 2020-project (award voor de aannemer die de hoogste score behaalt voor de Contractor Environmental Performance Criteria die bepaald zijn door Parsons Overseas Ltd).
- 'Environmental Performance Award – Individual Recognition' voor een bedrijf dat zich specialiseert in milieuzaken.

Certificatie

Om onze werkmethodes wereldwijd op elkaar af te stemmen, hebben we de geïntegreerde managementsystemen van Six Construct en BESIX samengebracht in één enkel geïntegreerd managementsysteem 'BESIX Contracting (BCO)'. Na de invoering van BCO behaalde BESIX Group met succes een multi-site certificering voor OHSAS18001 en VCA**2008/5.1, ISO14001:2015 en ISO9001:2015.

CITIZENSHIP & SUSTAINABILITY

Onze purpose werd in de herfst van 2017 formeel omschreven als ‘Excelleren in het creëren van duurzame oplossingen voor een betere wereld’. Dit heeft de C&S-benadering (Citizenship & Sustainability) in de globale strategie van de groep meer dan ooit versterkt.

Onze acties steunen op drie pijlers (Planet, People, Profit), op de maatschappelijke bekommernissen van de landen waar we actief zijn en op onze visie.

Er wordt ons steeds vaker gevraagd om stelling te nemen met betrekking tot de grote uitdagingen waarmee onze maatschappij momenteel geconfronteerd wordt: de planeet beschermen tegen de klimaatopwarming, de samenleving met succes aanpassen aan de digitalisering, ethische en duurzame bouwprojecten promoten, toezien op het welzijn van de werknemers, rekening houden met de maatschappelijke impact.

In 2019 zullen we grondig nadenken over onze C&S-benadering om deze volledig af te stemmen op onze purpose en onze strategische drivers.

We weten dat we het verschil kunnen maken door aan onze klanten vanaf de ontwerpfase van een project meer duurzame alternatieven voor te stellen. De manier waarop we onze projecten bouwen is voor ons even belangrijk als het doel ervan ten voordele van de burgers.

Daarom zetten we in onze groep onze inspanningen op het vlak van innovatie voort via ons Unleash-programma, alsook op het vlak van duurzaam bouwen. Ongeveer 80% van de ideeën die onze collega's in het kader van dit programma aanbrachten, hadden betrekking op afvalbeheer en waterzuivering, de veiligheid of het milieu in het algemeen. Dit bewijst dat onze werknemers zich betrokken voelen op het vlak van C&S.

Na de opening van de afdeling Duurzaam Bouwen in 2012 in Brussel, bereidt de groep de lancering voor van een 'Green Building Expertise & Support Delivery'-competentiecentrum in Brussel en Dubai.

We willen ons steentje bijdragen tot een betere wereld via duurzame oplossingen die beantwoorden aan de meest geavanceerde technologieën uit onze activiteitensector.

En het blijft niet bij ideeën. In 2018 hebben we proefprojecten opgezet die het verschil kunnen maken in de bouwsector van morgen: oplossingen om de stadslucht te zuiveren, 3D-printing van materialen, minder energieverwendend beton, energieneutrale infrastructures.

De groep verbindt zich ertoe om haar initiatieven en actieplannen op het vlak van C&S te ontwikkelen en op te nemen in de bedrijfsorganisatie. Om dat te bereiken, baseert BESIX Group zich nog steeds op de 10 principes van het Global Compact van de Verenigde Naties, waarvan de groep sinds 2016 een actief lid is. De groep laat zich ook leiden, zoals de landen dat eerder deden, door de 17 Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen. We zijn eveneens toegetreden tot 'The Shift Network' om ons te begeleiden bij de verwezenlijking van onze doelstellingen.

De activiteiten van elke onderneming hebben een impact. Wij willen dus dat de activiteiten van BESIX Group een positief effect hebben en bijdragen tot de duurzame evolutie van onze samenleving in ruime zin.

We publiceren ons vierde tweeverjaars C&S-rapport, dat betrekking heeft op de jaren 2017 en 2018. Dit rapport geeft een overzicht van de maatschappelijk verantwoorde en duurzame initiatieven van onze groep, evenals de doelstellingen die ieder van ons zich in zijn business unit, zijn departement of zijn project gesteld heeft om de C&S-prestaties van BESIX Group te bevorderen.

U ontdekt er de acties die we gevoerd hebben om de gezondheid en veiligheid van de

personen op onze werven te beschermen; om de werkomgeving te verbeteren – onder meer door de toepassing van de internationale raamovereenkomst voor eerlijke werkomstandigheden, die ondertekend werd met de internationale vakbondsorganisatie Building and Wood Worker's International (BWI); om verantwoorde beroepspraktijken te verzekeren – onder meer via onze gedragscodes; om bij te dragen tot de lokale sociaal-economische ontwikkeling – onder meer via ons inclusieprogramma op de werf of via het werk van BESIX Foundation; en tot slot om duurzame oplossingen door te voeren en onze impact op het vlak van CO₂ en afval zoveel mogelijk te beperken dankzij ons milieu-integratieplan.

“We publiceren ons vierde tweeverjaars C&S-rapport, dat betrekking heeft op de jaren 2017 en 2018. Dit rapport geeft een overzicht van de maatschappelijk verantwoorde en duurzame initiatieven van onze groep, evenals de doelstellingen die ieder van ons zich in zijn business unit, zijn departement of zijn project gesteld heeft om de C&S-prestaties van BESIX Group te bevorderen.”

BESIX FOUNDATION: 10 JAAR SOLIDARITEIT

Tien jaar BESIX Foundation. Een prima gelegenheid om dit jubileum te vieren, maar ook om onze verwezenlijkingen en perspectieven in kaart te brengen.

In 2009, naar aanleiding van het 100-jarig bestaan van de groep, werd de stichting opgericht om de maatschappelijke betrokkenheid van het bedrijf te tonen, maar ook om de medewerkers en ondernemers te steunen die zich belangeloos inzetten voor de minstbesteden en voor het milieu. BESIX Foundation steunt projecten voor hulpbehoevenden zowel in milieu, bouw als onderwijs.

In het eerste jaar konden we rekenen op de hulp van 125 medewerkers en werkten we mee aan 25 projecten, waarvan 18 op voorstel van de collega's.

Bij de start beperkten onze solidariteitsacties zich hoofdzakelijk tot België, terwijl ze nu veel meer verspreid liggen. Zo vertegenwoordigen onze collega's in de Verenigde Arabische Emiraten vandaag bijna 25% van de vrijwilligers.

Onze eerste projecten waren het toegankelijk maken van een boerderij (Ferre de la Hulotte in Waver, België) voor minder mobiele mensen en het rooien van het onderhout in een natuurreservaat in Meerhout (België). De activiteiten kenden zo'n succes dat ze vanaf het tweede jaar talrijker en diverser werden: deelname aan de populaire avonden 'Operatie Thermos' (maaltijdbedeling voor daklozen), hulp aan Poverello (Belgische hulporganisatie voor de meest behoeftigen), ondersteuning van de Paralympische Spelen (Vlaanderen, België),

bloeddonaties (België en het Midden-Oosten), strandopruiming (Midden-Oosten) en reiniging van rivieren (België).

Naast onze steun aan solidariteitsacties richtten we zelf 2 projecten op: KiddyBuild, waarbij kwetsbare kinderen kennismaken met de bouwberoepen (België) en Right2Learn, informatica- en talenopleidingen voor niet-gekwalificeerde arbeiders (Midden-Oosten). Beide projecten doen het prima, met dank aan de expertise en inzet van onze medewerkers.

Daarnaast geeft de Foundation ook financiële steun aan talloze initiatieven zodat ze hun doel kunnen bereiken (zie grafiek).

En tot slot, gezien competentiemecenaat nog 'rijker' is dan financieel mecenaat, zetten onze medewerkers regelmatig hun bouwexpertise in om het professionalisme van de gesteunde projecten te versterken.

Met BESIX Foundation willen we het personeel van de groep betrekken bij onze sociale projecten, maar ook hun maatschappelijk engagement ondersteunen. Dat is de stuwende kracht achter de stichting. BESIX Foundation stimuleert niet alleen het vrijwilligerschap, maar werkt ook mee aan duurzame oplossingen voor een betere wereld.

www.besixfoundation.com

in **10**
years

247
projecten
gefinancierd

3.400
vrijwilligers
namen deel

2
eigen projecten:
KiddyBuild
Right2Learn

1.337
kinderen verwelkomd
tijdens KiddyBuild

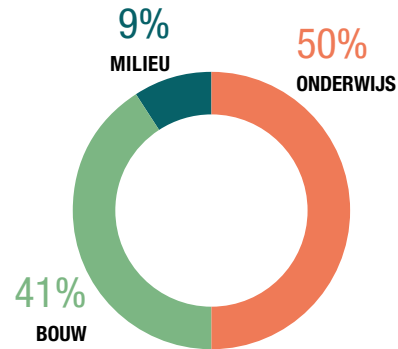

778
werknemers getraind
via Right2Learn

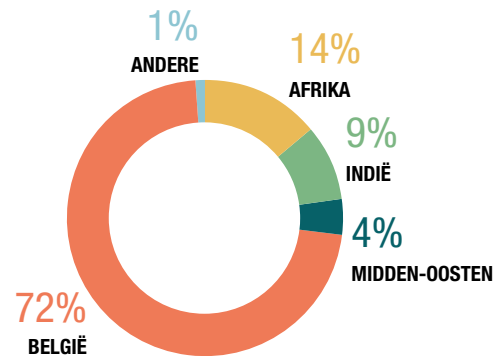

3
prijzen:
Best Practice Award,
Solidaritest,
Aedificas Award

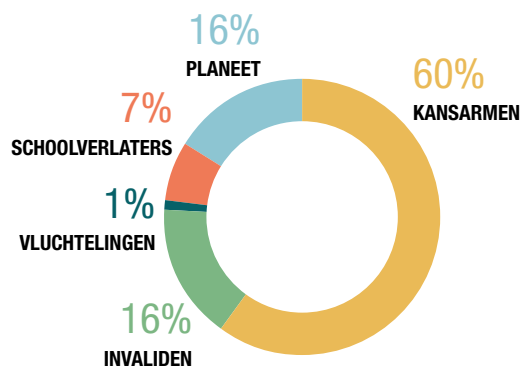
BREAKDOWN PER THEMA

GEOGRAFISCHE VERDELING VAN DE PROJECTEN

TOP 5 VAN ONZE BEGUNSTIGDEN

BESIX ACTIVITEITEN

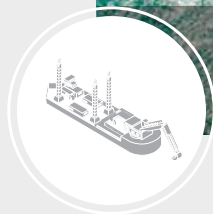
ONZE ACTIVITEITEN EN SPECIALISATIEGEBIEDEN

Dankzij haar expertise en in-house engineering know-how is BESIX Group altijd in staat om hoogkwalitatieve en kosten-efficiënte oplossingen aan te bieden doorheen haar vele activiteiten.

Gebouwen

Van wereldberoemde wolkenkrabbers tot subtielere residentiële gebouwen, ons indrukwekkend parcours getuigt van ons professionalisme en vakmanschap. Vandaag blijven we volledig geïntegreerde gebouwen en panden met een unieke architectuur en geavanceerde technologieën ontwerpen, ontwikkelen en leveren, ondanks de vele logistieke en ecologische eisen en uiterst strakke deadlines. We staan vooral bekend voor onze solide ervaring in het realiseren van complexe, grootschalige projecten, zoals winkelcentra, hotels en ziekenhuizen.

Maritieme Werken

De markt voor moderne haveninfrastructuur is een van de meest dynamische waarin BESIX actief is. Na de Eerste Wereldoorlog bouwden wij de Belgische havens en waterwegen opnieuw op, en sindsdien zijn onze expertise en ervaring blijven toenemen. Ondersteund door de knowhow van onze eigen ingenieurs voeren we onze projecten meestal op Design & Build-basis uit. Wij werken met gespecialiseerd maritiem bouwmaterieel dat we zelf bezitten. Doordat we zoveel ontwerptalent en materieel in huis hebben, kunnen we veel kosten besparen. We voeren overal ter wereld maritieme werken uit: golfbrekers, aanlegsteigers, kademuren, sluisen, kustbescherming, waterwegen, zeewaterinlaten en -uitlaten.

Infrastructuur

We nemen de meest uitdagende en grootschalige civiele werken aan, zowel voor private als voor openbare klanten. Tunnels, bruggen, transport & systems engineering, geotechnische verbeteringen, landschapswerken, ... Steeds weer bedenken en leveren onze ingenieurs optimale oplossingen op het vlak van (her)ontwerp, bouw en onderhoud van uiteenlopende projecten, in nauwe samenwerking met andere teams en experts.

Sport & Ontspanning

Bij BESIX creëren we plaatsen die van gewone aanwezigen, actieve deelnemers maken. Het Khalifa International Stadium (een van de officiële stadions van de 2022 FIFA World Cup in Qatar), het themapark Ferrari World, de Aspire Tower ter gelegenheid van de Asian Games van 2006 of het voetbalstadion in King Abdullah Sports City zijn enkele van de iconische bouwwerken van wereldklasse voor ontspannings- en sportactiviteiten die wij verwezenlijkt hebben.

▶ CONTRACTING

Milieu

De afgelopen 40 jaar hebben we geïntegreerde oplossingen voor afvalwaterbehandeling geleverd in Europa, het Midden-Oosten, Azië en Afrika. Onze plannen staan voor grote uitdagingen, maar wij helpen vastberaden mee om voor lokale gemeenschappen overal ter wereld een betere plek te maken om te wonen. We delen ook actief onze gespecialiseerde kennis op het gebied van onshore windparken in heel Europa, van studie over planning tot oplevering.

Industrie & Logistiek

In de nichemarkt van industriële structuren ontwerpt en bouwt BESIX logistieke en distributiecentra, olie- en gasterminals, werk- en opslagplaatsen, ... Wij zijn met name zeer bedreven in het uitvoeren van opdrachten voor de energie- en watersector, en we hebben de middelen om grondstoffen en aggregaat te leveren voor de projecten waaraan we werken.

▶ VASTGOEDONTWIKKELING

BESIX RED is de dochteronderneming van BESIX Group die verantwoordelijk is voor vastgoedontwikkeling. Haar activiteiten steunen op drie pijlers: Kantoren, Woningen en Retail & Services. Naast haar 30 jaar ervaring vertrouwt BESIX RED op een team van getalenteerde medewerkers, van architecten en ingenieurs tot ondernemers. Ze dienen de specifieke belangen van klanten met high-performance ontwikkelingen: ze maximaliseren het gebruiksgemak en optimaliseren de milieu-, economische en technische factoren.

▶ CONCESSIONS & ASSETS

BESIX Concessions & Assets ontwikkelt op maat gemaakte oplossingen voor alle fasen van de levenscyclus van infrastructuur. Dankzij onze ruime ervaring met publiek-private samenwerkingen in Europa en het Midden-Oosten zijn we ons ervan bewust dat elk project, elke klant en gemeenschap voor unieke uitdagingen zorgt. We zijn er trots op dat we samenwerkingsverbanden kunnen aangaan om hun ambities waar te maken. Samen met onze Klant-Partners en met behulp van de diverse financieringsmogelijkheden van BESIX bedenken we een pragmatische aanpak om een gemeenschappelijk belang te bereiken in de volledige levenscyclus van infrastructuur.

BESIX WERELDWIJD WERKZAAM IN 25 LANDEN DOORHEEN 5 CONTINENTEN

PROJECTEN DIE IN DIT VERSLAG
IN DE KIJKER WORDEN GEZET:

CONTRACTING

- 01 | De Persgroep Head Office**
Antwerpen, België
Zie pagina 64
- 02 | Warner Bros. World™ themapark**
Abu Dhabi, Verenigde Arabische Emiraten
Zie pagina 72
- 03 | Grand Egyptian Museum**
Cairo, Egypte
Zie pagina 76
- 04 | Hansadok**
Antwerpen, België
Zie pagina 80
- 05 | Bahrein LNG Import Terminal**
Muharraq Island, Bahrein
Zie pagina 84

WATER & ENVIRONMENT

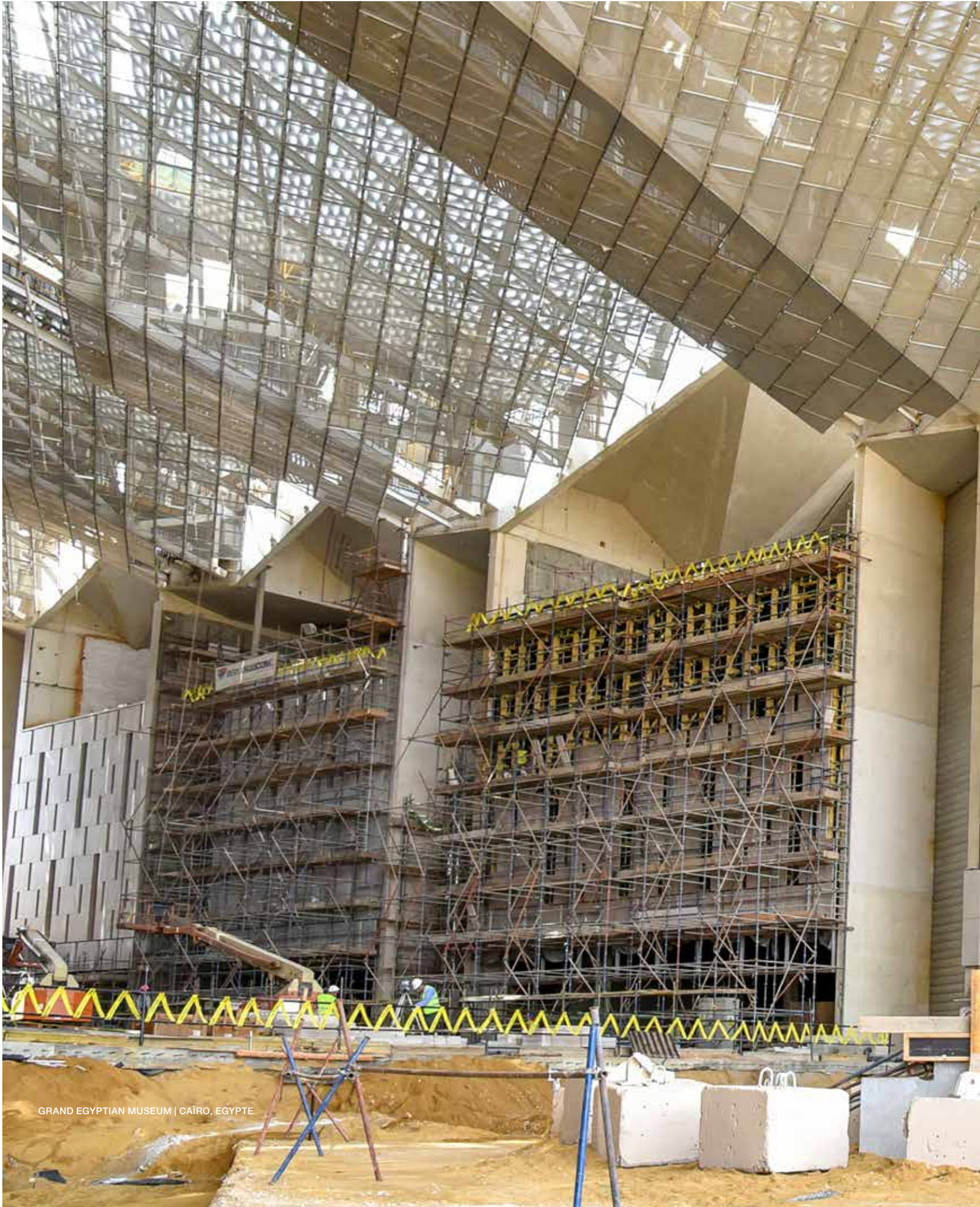
- 06 | Waterbehandeling in het Groothertogdom Luxemburg**
Zie pagina 92

REAL ESTATE DEVELOPMENT

- 07 | Dunant Gardens**
Gent, België
Zie pagina 124
- 08 | Casa FERRERO**
Luxemburg,
Groot Hertogdom Luxemburg
Zie pagina 128

CONCESSIONS & ASSETS

- 09 | A6 Almere**
Nederland
Zie pagina 138
- 10 | Waterzuiveringsstation Al Saja'a**
Emiraat Sharjah, VAE
Zie pagina 142
- 11 | Gotthard Hotel & Residences**
Andermatt, Zwitserland
Zie pagina 146

GRAND EGYPTIAN MUSEUM | CAIRO, EGYPT

▶ CONTRACTING

BESIX ACTIVITEITEN

CONTRACTING ACTIVITEITEN- VERSLAG

Ondanks de algemeen slechte economische conjunctuur en bikkelharte concurrentie waren de kernkwaliteiten van BESIX Group groeimotoren voor 2018, waardoor we onze marktleiderspositie konden versterken. Klanten blijven de BESIX-bedrijven waarderen als langetermijnpartners die de capaciteit en competenties hebben om complexe projecten uit te voeren en innovatieve, duurzame oplossingen met een meerwaarde voor te stellen. 2019 is veelbelovend voor alle contracting businessunits van BESIX.

2018, een gemengd jaar

Voor de bouwmarkt was 2018 een jaar met gemengde gevoelens. De situatie was in Europa grotendeels positief, maar erbuiten moeilijker omdat er minder contracten op de markt kwamen en er meer concurrentie was, vooral door de groeiende aanwezigheid van Chinese aannemers. Desondanks leverde BESIX Group met succes verschillende prestigieuze projecten op in Europa, het Midden-Oosten en internationaal en haalde nieuwe contracten binnen op het vlak van energie en water, milieuprojecten, civieltechnische en maritieme werken, algemene bouw en infrastructuur.

NIJKERKERBRUG (DOEN) | NIJKERK, NEDERLAND

ZIEKENHUISGROEP SUD ÎLE-DE-FRANCE | MELUN, FRANKRIJK

Europa

BESIX Europa plukte in 2018 de vruchten van een algemeen gunstige bouwmarkt. In Nederland boemde de woningmarkt. Door de financiële crisis van de afgelopen tien jaar was er immers een achterstand in nieuwe woningen die het nu aan het inlopen is. Bovendien kwamen er verschillende grote infrastructuurprojecten op de markt. In België bleef de woningmarkt stabiel, terwijl de kantoorontwikkelingen vooral in Brussel toenamen. Verder gingen er een aantal grote, nieuwe infrastructuurwerken van start, naast renovaties van bestaande infrastructuur. In Frankrijk waren er veel civieltechnische werken en grote bouwprojecten, terwijl in Luxemburg de markt voor kantoorgebouwen, woningen en infrastructuurwerken het goed bleef doen.

We leverden in België verschillende belangrijke projecten op. Zo voltooiden we het onderhoudscentrum voor de Belgische spoorwegaansluiting NMBS in Melle en dat voor de Brusselse openbare vervoersmaatschappij MIVB in Haren. In Antwerpen leverden we de nieuwe IJzerlaanbrug voor fietsers en voetgangers en het IJzerlaankanaal op. Dit is het eerste project voor de nieuwe Oosterweelverbinding. De in 2018 ondertekende contracten omvatten de renovatie van de Brusselse Leopold II-tunnel, de aanleg van een 3e en 4e spoor tussen Aalter en Beernem, de kademuren van het Antwerpse Hansadok en een belangrijk logistiek project voor Brussels Airport.

In Luxemburg gingen de werken aan het kantoorgebouw Casa FERRERO verder, en werden verschillende nieuwe contracten binnengehaald: grondwerken voor het nieuwe Jean Monet II-gebouw, industriële werken voor DuPont de Nemours en verschillende waterzuiveringsprojecten.

In Frankrijk leverden we onze twee ziekenhuisprojecten in Melun (zuiden van Parijs) op en haalden twee nieuwe contracten binnen: de bouw van een ziekenhuis in Neuilly (Parijse regio) en een gemengd project van kantoren, woningen en een hotel in Nice, vlakbij de luchthaven.

In Nederland voltooiden we de nieuwbouw voor de Hogeschool Utrecht, de dijkversterking in Kinderdijk-Schoonhoven en de renovatie aan Nijkerkerbrug via het innovatieve DOEN-gedachtegoed. BESIX Nederland ondertekende in 2018 ook verschillende grote contracten. Zo staat er in Rotterdam de aanleg van het Theemswegtracé op stapel. Dit project bestaat uit een 4 km lang verhoogd spoorviaduct en de bouw van twee metalen boogbruggen. Het gigantische project De Groene Boog, een publiek-private samenwerking, zal de ringweg rond Rotterdam met 11 km uitbreiden. De groep kreeg ook de bouw toegewezen van het iconische Sluishuis in Amsterdam en van de Grotius Towers in Den Haag, twee woontorens van respectievelijk 100 en 120 m hoog.

Internationaal

BESIX International kende in 2018 uitdagende marktomstandigheden. De grote olie- en gasmaatschappijen blijven aarzelen om in grote fabrieken en infrastructuur te investeren. Op de markt voor overheidsopdrachten, die sterk afhankelijk is van financiering, is er groeiende concurrentie vanuit China.

Maar op de private en nichemarkten komt BESIX International bijzonder competitief voor de dag. Onze klanten doen een beroep op ons omwille van onze expertise en omdat we erin slagen projecten tijdig op te leveren, conform de veiligheidsregels en vereiste kwaliteitsnormen. We focussen op meerwaardecreatie, bijvoorbeeld door innovatie, synergieën of value engineering, om zo de kosten en operationele uitgaven voor de klant te beperken.

Op het vlak van maritieme werken voltooiden we in 2018 de Ain Sokhna Product Hub in Egypte, bestaande uit de bouw van een aanlegsteiger. In de sector van de grote/hoge gebouwen vervolgden we de realisatie van het Grand Egyptian Museum (GEM) in Egypte. We leverden ook twee nieuwe hotels op, het Andermatt 4B Radisson Blu Hotel in Zwitserland en het Chedi Luštica Bay Hotel in Montenegro. Qua infrastructuurprojecten zetten we onder andere de bouw van de Roskilde-brug aan de Deense stad Frederikssund voort.

KERNCIJFERS 2018

Omzet €2,4 miljard	Nettoresultaat €14,1 miljoen
Orderboek op 31/12 €4,7 miljard	1.000 +* projecten
25 landen	14.911 werknemers

* Inclusief regionale aannemers

HET CHEDI LUSTICA BAY HOTEL EN JACHTHAVEN | LUŠTICA BAY, MONTENEGRO

MOHAMMED VI TOWER | RABAT, MAROKKO

De nieuwe contracten in 2018 omvatten de bouw van een laadinstallatie voor ijzererts in het Canadese Nunavut voor Baffinland. De engineering en belangrijkste procurement is intussen al voltooid. Ook tekenden we, samen met Six Construct, het contract voor de Mohammed VI Tower in Marokko. Het wordt het hoogste gebouw van Afrika en zal voldoen aan strenge milieunormen. De prachtig vormgegeven toren zal de voornaamste innovaties van BESIX Engineering integreren. Daarnaast haalde BESIX International in Ivoorkust het contract binnen voor de bouw van een drinkwaterinstallatie en startte meteen met de civieltechnische werken. In Kameroen werd het Design&Build-contract getekend voor een stuwdam en waterkrachtcentrale.

DRINKWATERINSTALLATIE | LA MÉ, IVOORKUST

LNG-TERMINAL | BAHREIN

Midden-Oosten

Six Construct, een dochteronderneming van BESIX, is sinds 1965 actief in het gebied van de Gulf Cooperation Council (GCC). Ondanks het aanvankelijke optimisme voor 2018 werden er in de regio sinds 2004 nog nooit zo weinig nieuwe contracten gegund. De waarde van de contracten in de eerste 11 maanden van 2018, \$ 88,5 miljard, was 20% minder dan dezelfde periode in 2017. In Oman, Koeweit en Bahrein was er een sterke daling van de gegunde contracten tegenover 2017. Saudi-Arabië bleef stabiel en de Verenigde Arabische Emiraten stegen lichtjes.

Net als elders in de wereld zagen we in 2018 een belangrijke voortschrijdende evolutie in de samenstelling van internationale aannemers die actief zijn in de regio en deelnemen aan aanbestedingen. Dit is hoofdzakelijk te wijten aan de grotere concentratie van Chinese aannemers.

Six Construct leverde in 2018 een aantal prestigieuze projecten op. De funderingen van de Tower in Dubai Creek Harbour was twee maanden vroeger dan voorzien voltooid. Op Yas Island in Abu Dhabi ging het iconische themapark Warner Bros. World Abu Dhabi open. Ook de LNG-importterminal in Bahrein, een belangrijk project voor de energievoorziening van Bahrein, werd opgeleverd.

Hoewel het aantal contracten in de regio daalde, haalde Six Construct verschillende projecten in de domeinen energie, infrastructuur, afvalverwerking en grote gebouwen binnen.

Ze omvatten twee energie-uit-afvalprojecten. Het ene is in opdracht van de Stad Dubai. Het andere bestaat uit de bouw van een installatie voor Refuse-Derived Fuel (RDF) voor de Emiraten van Ajman en Umm Al Quwain, in samenwerking met het ministerie van Klimaatverandering en Milieu.

De groep won ook het contract voor een ontziltingscentrale op basis van omgekeerde osmose in de Jebel Ali Energiecentrale in Dubai. Hiermee herbevestigt BESIX haar positie van preferred partner van de Verenigde Arabische Emiraten voor hun duurzame ontwikkeling. Met dit ontziltingsproject past Dubai Electricity & Water Authority (DEWA) voor het eerst de technologie van omgekeerde osmose toe.

Op het gebied van infrastructuur tekende Six Construct het contract voor de nieuwe Shindagha-brug in opdracht van Dubai Road & Transport Authority (RTA). Het maakt deel uit van het lopend Shindagha Corridor Project ter waarde van 5 miljard VAE-dirham.

De groep haalde in een joint venture met Shurooq verder het contract binnen voor de exploitatie en het onderhoud van het Al Saja'a Waterzuiveringsstation in Sharjah, VAE.

Six Construct kreeg ook twee grote bouwprojecten toegewezen: de 78 verdiepingen hoge Dubai Uptown Tower voor het Dubai Multi Commodities Centre (DMCC) als eerste deel van een driefasenproject en de Umm Al Quwain Kustlijnontwikkeling, een contract voor maritieme werken als onderdeel van de modernisatie van een bestaande aanleg-

plaats. Concreet bestaat dit project uit de bouw van een 1.322 m lange kaaimuur uit prefabblokken vóór de bestaande kademuur van damplanken en beschermingswerken aan kust en stranden.

Vooruitzichten

Alle BESIX-businessunits hebben goede vooruitzichten voor 2019. Het orderboek van BESIX Europa is nog nooit zo goed gevuld geweest en op alle Europese markten zitten heel wat aanbestedingen in de pijplijn. Er worden grote infrastructuurprojecten bekendgemaakt en BESIX zit in verschillende consortia die deelnemen aan tenders voor grote bouw- en infrastructuurprojecten. De groep zal zich concentreren op die projecten waar we ons dankzij onze meerwaarde kunnen onderscheiden van de concurrentie. Deze strategie wordt ondersteund door de verdere ontwikkeling van synergieën en one-stop-shop-oplossingen met alle groepsentiteiten.

Bovendien zal BESIX Europa focussen op de voltooiing van het uitdagende waterzuiveringsproject in het Nederlandse Den Bosch.

BESIX International van haar kant blijft inzetten op het aantrekken van nieuwe klanten die onze waarden en aanpak delen, namelijk veiligheid bij ontwerp en bouw en bij gebruik en onderhoud van het eindproduct. We geven altijd de voorkeur aan Design&Build-projecten omdat dit ons in staat stelt om onze expertise – in engineering, ontwerp, bouwmethode en uitrusting – te combineren en zo projecten tijdig op te leveren, conform de veiligheidsregels en vereiste kwaliteitsnormen.

Het Internationaal Monetair Fonds heeft zijn groeioprognose voor de GCC-regio in 2019 opgetrokken. Six Construct zal focussen op overheidsprojecten, vooral publiek-private samenwerkingen. De VAE heeft een economisch stimuleringsprogramma gelanceerd en een verhoging van de overheidsuitgaven aangekondigd. Het federale budget voor 2019 zal met 60 miljard VAE-dirham (16,3 miljard USD) 17% hoger liggen dan in 2018.

Bahrein introduceerde in januari 2019 de btw, en Oman zal dit binnen het jaar doen. De VAE blijft dan ook de voornaamste GCC-markt van Six Construct, met speciale aandacht voor specifieke projecten in Oman en Bahrein. Het bedrijf houdt vast aan zijn klantgerichte aanpak, ondersteund door technisch sterke langetermijnoplossingen.

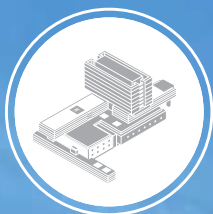
SHINDAGHA-BRUG | DUBAI, VAE

THEMAPARK WARNER BROS. WORLD | YAS ISLAND, ABU DHABI, VAE © Shutterstock

RDF-INSTALLATIE | AL MADFAQ, UMM AL QUWAIN, VAE

De Persgroep
België

Interview

VERFRAAIING VAN EEN ANTWERPSE WIJK

46 m

Hoogte van het gebouw

19 maanden

Duur van de werken

3 m

Hoogte van de opvallende
gevelelementen van het gelijkvloers

De nieuwe zetel van mediabedrijf De Persgroep, die gebouwd zal worden door BESIX in een echte recordtijd van slechts 19 maanden, is een boegbeeld van de renovatie en verfraaiing van het Antwerpse Kievitplein en van de wijk rond het Centraal Station. De nieuwbouw, met een oppervlakte van 22.680 m² en een hoogte van 46m, beschikt over 4 daktuinen en een 360°-panorama over de stad. De unieke architectuur, van de transparante sokkel tot de gebogen lijnen die samen de gevel vormen, hield belangrijke beperkingen in qua techniek en materiaalkeuze. Er moest bovendien rekening worden gehouden met de bestaande gebouwen in de onmiddellijke omgeving, zoals een tunnel in de aangrenzende kelderverdieping en de aanwezigheid van een geklasseerd monument.

Christian Van Thillo, CEO van De Persgroep, beantwoordde onze vragen. Hij bespreekt de architectuur van het gebouw, de keuze om zijn bedrijf in Antwerpen te vestigen en natuurlijk, de expertise van BESIX!

Waarom heeft De Persgroep besloten om een nieuw gebouw te bouwen? Hoe belangrijk is dit voor De Persgroep?

Medio 2015 zijn we beginnen nadenken over de toekomst van onze hoofdzetel. Na enkele belangrijke overnames was het gebouw in Kobbegem te klein geworden om al onze medewerkers van onze Belgische uitgeefactiviteiten te huisvesten. Aanvankelijk dachten we aan een nieuwbouw op het eigen bedrijfsterrein, maar al snel werd duidelijk dat dit geen toekomstgerichte oplossing was.

We hebben met De Persgroep de laatste jaren een ware metamorfose ondergaan. Van een lokaal mediabedrijf zijn we dankzij een aantal grote overnames uitgegroeid tot een internationale speler die in Vlaanderen, Nederland en Denemarken actief is. We

zijn actief in televisie, radio, kranten, tijdschriften en digitale media en diensten. Met meer dan 50 vooraanstaande mediamerken in portefeuille stellen we 6.000 mensen te werk die samen een omzet maken van meer dan 1,4 miljard euro.

Naast deze schaalvergroting gaan we ook door een digitale transformatie die een fundamentele impact heeft. Vanuit onze hoofdzetel wordt de informatisering, innovatie en digitalisering aangestuurd voor de drie landen waar we actief zijn. Dit vergt continu overleg met onze mensen in Amsterdam, Rotterdam en Kopenhagen. Samen bepalen we onze strategische prioriteiten en delen we kennis en ervaring over de landen heen. Al deze grote veranderingen hebben ons doen nadenken over de ideale hoofdzetel voor onze groep en onze conclusie was dat onze toekomst in Antwerpen lag.

>

CHRISTIAN VAN THILLO
CEO van de De Persgroep

“Na een beperkte aanbesteding is BESIX er als beste bouwpartner uitgekomen.”

Details van het project

HQ DE PERSGROEP
ANTWERPEN, BELGIË

Activiteit en expertise
Gebouw/Kantoor

Opdrachtgever
De Persgroep Publishing

Opdrachtnemers
BESIX

Contracttype
Build

Contractwaarde
€28 miljoen

Periode
2018-2019

Wat betreft de architectuur van het gebouw, welke aspecten waren doorslaggevend bij uw keuze?

We hebben zeer bewust gekozen voor een gebouw dat uitdrukkelijk breekt met de vrij monotone kantooromgeving. Dit is mogelijk omdat het gebouw aan het plein ligt, recht tegenover de uitgang van het station. We zijn ervan overtuigd dat dit niet alleen een 'landmark building' zal worden, maar dat het ook een wezenlijke verrijking zal zijn voor dit stadsdeel in ontwikkeling.

We zijn geen bedrijf dat enkel tussen 9u en 17u open is. Er zal in ons gebouw 24/24 en 7/7 leven zijn. Ook het grote publiek kan trouwens terecht in ons gebouw. Op het gelijkvloers komt namelijk een brasserie die openstaat voor iedereen.

De bovenste lagen van het gebouw zorgen ook voor groen. Er zijn namelijk 4 daktuinen aanwezig in het gebouw waar collega's en bezoekers kunnen werken.

U heeft ervoor gekozen om De Persgroep te vestigen in een specifieke wijk van Antwerpen, het Kievitplein. Kunt u commentaar geven op de integratie van het gebouw in deze wijk?

De zoektocht naar een ideale locatie was allesbehalve evident. We hebben gekeken naar alle mogelijkheden in de nabijheid van het Centraal Station en Berchem Station, maar het was al snel duidelijk dat geen enkel bestaand gebouw beantwoordde aan onze behoeften. Het Kievitplein was wel een optie, ook omdat we vanuit de stad de boodschap kregen dat de buurt zou opgewaarderd worden. Wij kunnen daar als mediabedrijf ook echt aan bijdragen.

Daarnaast zitten we vlakbij openbaar vervoer dat ons in een mum van tijd in Nederland brengt en heel wat collega's kan helpen bij hun mobiliteitsproblemen. We merken ook dat we jonge creatieve talenten makkelijker kunnen aantrekken als we in het centrum van een stad zitten.

Welke kennis had u van BESIX voor de ondertekening van dit contract? Waarom koos U voor BESIX?

Dit project is onze eerste grote samenwerking met BESIX. Na een beperkte aanbesteding is BESIX er als beste bouwpartner uitgekomen. BESIX is als laureaat gekomen uit een selectie van een aantal aannemers. BESIX had prijstechnisch de beste offerte en eveneens het engagement om de werken te realiseren binnen de opgelegde termijnen. Dat was en is voor ons heel belangrijk.

Zijn er sinds het begin van het project aspecten geweest die u als klant bijzonder bevelen, bijvoorbeeld wat betreft het beheer van de site en/of uw relaties met BESIX?

Ja, toch wel. In november van 2017 werden de werken mondeling toegewezen aan BESIX en 3 weken later zijn de werken effectief gestart en dit nog voor dat het contract ondertekend werd. Dit getuigt van een wederzijds vertrouwen en bewijst dat BESIX een geoliede machine is die razendsnel kan schakelen. Van een vliegende start gesproken...

Heeft iets bijzonders indruk op u gemaakt of u verrast in het bouwproces?

De snelheid waarmee de werken vooruitgaan heeft ons aangenaam verrast. Via onze webcam gericht op het gebouw kan je dagelijks de vooruitgang van de ruwbouw en de montage van de gevels opvolgen. Onze collega's kunnen die webcamsbeelden ook volgen, zodat ze echt zicht krijgen op hun toekomstige nieuwe werkplek.

EEN PILOOTSITE VOOR 'BE SAFE'

De bouw van de nieuwe hoofdzetel van De Persgroep was een pilotsite voor BE SAFE, het gedragsgerichte veiligheidsprogramma van de QHSE-afdeling binnen BESIX Group. De voornaamste bedoeling is om specifieke aandacht te schenken aan onze veiligheidswaarden en zo de veiligheid te verbeteren. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt namelijk dat positieve feedback van collega's doeltreffender is dan hiërarchische bevelen om gedrag op lange termijn te veranderen.

"Het hele systeem steunt op vrijwillige ambassadeurs. Op de bouwplaats van De Persgroep begonnen we met twee arbeiders die bijzondere interesse hebben voor veiligheid. We hebben hen opgeleid en gecoacht. Hun missie was vooral om het werk van hun collega's nauwlettend te volgen, hen complimentjes te geven of hun gedrag bij te sturen. Altijd op een positieve en constructieve manier", zegt Jan Vangeel, QHSE Manager Training & Communication.

De resultaten zijn zeer bemoedigend. De veiligheid op de bouwplaats is niet alleen verbeterd, maar ook hebben nog meer arbeiders zich vrijwillig aangemeld en kreeg het programma duidelijk de volledige steun van alle teams ter plaatse.

"De grootste verandering is te merken in de eenvoudige maar essentiële preventie maatregelen en het proactieve veiligheidsgedrag van de arbeiders. Zo moeten we er hen steeds minder op wijzen dat ze de juiste uitrusting moeten dragen of op een veilige afstand moeten blijven bij bepaalde activiteiten. Het zijn kleine dingen, maar ze zijn belangrijk als het over veiligheid gaat", zegt Jan Vangeel.

Kortom, de bouwplaats van De Persgroep bewijst dat BE SAFE werkt!

RENOVATIE VAN DE NIJKERKERBRUG Nederland

Interview

EEN GESLAAGD PILOOTPROJECT IN NEDERLAND

1

Pilootproject van
een innovatieve werkmethode

300 m

De lengte van de brug,
over een meer en een weg

15 maanden

Duur van de werken

2

Aantal weekenden ontoegankelijk
voor verkeer

In 2013 publiceerde Rijkswaterstaat (RWS), het uitvoerend agentschap van het Nederlandse Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, een ongewone aanbesteding. De tender voor de renovatie van een 50 jaar oude brug vermeldde geen prijs noch technische oplossing. De inschrijvers moesten daarentegen aantonen dat ze eerst en vooral konden samenwerken met de teams van RWS en ze de verwachtingen van de eindgebruikers van de infrastructuur begrepen. Die methode werd 'DOEN' genoemd. In 2018 voltooide NU, de joint venture van BESIX en haar partner Mourik, de werken. De vernieuwde brug is het resultaat van een optimale samenwerking tussen alle stakeholders. Een geslaagd project. In die mate dat de Nederlandse overheid elementen van de DOEN-methode, die startte als een proefproject, nu gebruikt bij nieuwe aanbestedingen

DE BRUG VAN NIJKERK

Het complex Nijkerk, gebouwd tussen 1963 en 1965, bestaat uit een sluis en een brug. Nijkerkerbrug verbindt de provincies Gelderland en Flevoland. Het door landaanwinning gecreëerde Flevoland is de twaalfde en jongste Nederlandse provincie en ligt volledig onder de zeespiegel. Tussen de jaren 1960 en nu verzezen er nieuwe steden, waaronder Almere en Lelystad. De drukte en verkeersbelasting was bijgevolg aanzienlijk toegenomen en overschreed de capaciteit waarvoor Nijkerkerbrug oorspronkelijk was gebouwd. Een renovatie drong zich dus op. De liggers en pijlers waren toe aan versteviging en opdikking, en een deel van het brugdek moest worden vervangen. Maar in plaats van een traditionele aanbesteding met bijvoorbeeld een oplijsting van specifieke vereisten besloot RWS een proefproject te starten. Het uitgangspunt was een nieuwe werkwijze die ze 'DOEN' noemden.

PARTICIPATIEVE PROCEDURE

De DOEN-methode focust op samenwerking tussen alle stakeholders van het project, d.w.z. de aannemer, RWS en de klant. RWS, de aanbestedende overheid, bedoelt evenwel met 'klant' de belastingbetaler en de plaatselijke gebruikers van de brug. Verder beschouwt de RWS zich als volwaardig lid van het projectteam, naast de aannemer. Dat is één van de redenen waarom de selectieprocedure geen rekening hield met de prijs noch de projectbeschrijving. RWS verwachtte van de inschrijvers een voorstel van werkmethode en een bewijs van hun capaciteit om samen te werken met het RWS-team en om de verwachtingen van de eindgebruikers te begrijpen. Het basisidee is dat een dergelijke coöperatieve methode garant staat voor een zo hoog mogelijke klantwaarde en dat de beschikbaar gestelde middelen optimaal gebruikt worden voor de reële plaatselijke noden..

>

“Tegen die achtergrond ontwikkelde zich het project. Door de gebruikers erbij te betrekken is het mogelijk om precies te bepalen wat ze willen en die voorwaarden weloordacht in het project te integreren. Omgekeerd zijn ze zich bewust van de technische of financiële gevolgen van hun keuze. De eindoplossing, degene die het best aan hun behoeften beantwoordt, wordt dus weloverwogen vastgelegd. Dit alles gebeurde in volledige transparantie en inzicht in elkaars situatie waarbij elkaars belangen werden gerespecteerd. Door dit van begin tot aan het einde te doen realiseerden we het project met de visie eerlijk geld voor eerlijk werk”, zegt **Alexander Heeren, Commercieel directeur van BESIX Nederland**. Pas nadat het project in samenspraak met de gebruikers vaste vorm had gekregen, spreidden RWS en NU, de joint venture van BESIX en Mourik, de risico’s, stelden een contract op en spraken een prijs af. Dat was de laatste fase van de aanbesteding, die NU in de wacht sleepte. BESIX, Mourik en RWS stelden vervolgens een werkgroep samen, NU DOEN, voor het project.

Het overleg met alle partijen ging ook na het uitdenken van het project voort. “De stakeholders kwamen tijdens de werken om de 2 weken samen. Op die manier was bijvoorbeeld de beheerder van de brug optimaal betrokken bij het renovatieproces. Dit maakte het mogelijk om een vertrouwensrelatie op te bouwen en in alle transparantie te werken”, legt Alexander uit. De aanpak van de hinder is hier een mooie illustratie van. “De DOEN-methode liet ons toe om heel exact de echte hinder te bepalen. Door samen oplossingen te zoeken en te vinden zijn de werkomstandigheden voor iedereen veel aangenamer en heerst er een harmonieuze sfeer. Op die manier begrijpen alle partijen beter de overlast”.

Het proefproject in Nijkerk was zo’n succes dat Rijkswaterstaat voortaan de DOEN-methode integreert in zijn nieuwe opdrachten over heel Nederland. Door nieuwe procedures te introduceren draagt DOEN bij tot een structurele verandering in de bouwsector. Een verandering gericht op een optimale samenwerking tussen alle partijen. Een verandering waaraan BESIX Nederland actief heeft meegewerkt.

ALEXANDER HEEREN
Commercieel directeur

“De eindoplossing, degene die het best aan hun behoeften beantwoordt, wordt dus weloverwogen vastgelegd. Dit alles gebeurde in volledige transparantie en inzicht in elkaars situatie waarbij elkaars belangen werden gerespecteerd. Door dit van begin tot aan het einde te doen realiseerden we het project met de visie eerlijk geld voor eerlijk werk.”

EN DE VOGELS?

Verschillende vogelsoorten wonen in onze bruggen. In Nijkerk was er speciale aandacht voor de aanpak van deze problematiek. Kauwen, vleermuizen en zwaluwen kregen nieuwe nestplaatsen. Toen de zwaluwen uit het zuiden terugkeerden, wilden ze trouwens tijdens de werken opnieuw onder de brug nesten. Een valkenier en zijn roofvogels slaagden erin om ze op volledig natuurlijke manier weg te leiden van de site!

RENOVATIEWERKEN

De renovatie van de brug in Nijkerk was een Design&Build-contract. Het werd gegund aan Combinatie NU, een joint venture van hoofdaannemer BESIX en Mourik, die elk 50% bezaten. De 300 m lange brug loopt over het randmeer Nijkerkernauw en de Slingerweg.

BESIX en Mourik verstevigden de pijlers en liggers van de brugstructuur zodat zwaar verkeer voortaan de Nijkerkerbrug kan gebruiken. Ze vervingen daarnaast het brugdek boven de Slingerweg en vergrootten er tegelijkertijd de doorrijhoogte tot 4,5 m, waardoor nu ook hogere voertuigen onder de Slinderweg door kunnen rijden.

NU startte de werken begin september 2017 en voltooide de opdracht op 11 december 2018. De infrastructuur werd de dag zelf nog overgedragen aan de beheerder, wat slechts mogelijk was met de DOEN-aanpak.

MINIMALE HINDER

Alles bij elkaar was de brug niet meer dan 2 weekenden voor alle verkeer verboden. Het grootste deel van de renovatiewerken gebeurde immers vanaf de onderkant van de brug, waardoor de hinder tot een absoluut minimum beperkt bleef. De enige werken die de afsluiting van de infrastructuur vereisten, waren die aan het wegdek van de rijbaan en fietspaden, de voegovergangen, de afwateringsinfrastructuur en natuurlijk de plaatsing van het nieuwe stukje brugdek. Fietsers en voetgangers konden tijdens die weekenden gebruikmaken van een tijdelijke veerdienst. Het scheepvaartverkeer van zijn kant ondervond geen hinder van de werken.

Details van het project

NIJKERKERBRUG
NIJKERK, NEDERLAND

Activiteit en expertise
Infrastructuur

Opdrachtgever
Rijkswaterstaat

Opdrachtnemers
Combinatie Nu (BESIX - Mourik)

Contracttype
Design & Build

Contractwaarde
€12 miljoen

Periode
2017-2018

5 VRAGEN AAN RIJKSWATERSTAAT,

**MARLOTTE KOSTER,
PROJECTMANAGER
PROJECT DOEN,
EN GUIDO HAGEMANN,
DIRECTEUR PRODUCTIE
EN PROJECTMANAGEMENT**

Hoe belangrijk is Nijkerkerbrug voor de economie en mobiliteit?

De Nijkerkerbrug verbindt Gelderland en Flevoland. Er passeren zo'n 18.000 voertuigen per dag. In de wijde omgeving vormt de Nijkerkerbrug de enige verbinding. Voor autoverkeer is het zo'n 10 minuten omrijden via de volgende brug, maar voor fietsers en ander langzaam verkeer veel langer. Een fietser moet al gauw drie kwartier omrijden. De brug wordt bovengemiddeld veel gebruikt door vracht- en landbouwverkeer.

De aanbestedingsprocedure voor het project was innovatief (DOEN). Wat bracht Rijkswaterstaat ertoe om voor die methode te kiezen?

Rijkswaterstaat wilde de samenwerking met marktpartijen verder verbeteren. Met minder regels en meer vertrouwen. Het doel van Project DOEN was om te streven naar maximale klantwaarde en eerlijk geld voor eerlijk werk. Door in de gehele keten beter met elkaar samen te werken. Tussen opdrachtgevers en marktpartijen, maar ook met beheerders en stakeholders in de omgeving. Door te werken vanuit de bedoeling achter bestaande regels. Niet uitgaan van hoe we altijd werken, maar opnieuw met een frisse blik logisch nadenken en alleen doen wat zinvol is. En tot slot door te leren en geleerde lessen te delen met anderen, om zo bij te dragen aan een structurele verandering in de bouwsector.

Vindt u achteraf bekeken dat de nieuwe aanpak een positieve invloed had op de uitvoering van de werken, en zo ja op welke manier?

Ja. De DOEN-aanpak heeft geleid tot de volgende resultaten: tevreden opdrachtgever en stakeholders, eerlijk geld voor eerlijk werk, een voorspelbaar verloop van de uitvoering in termen van tijd, geld en kwaliteit, weinig gedoe, écht samen de schouders eronder, meer ruimte voor innovatie en vakmanschap en meer werkplezier.

Zijn er bepaalde aspecten waarover u in het bijzonder tevreden was?

Het projectteam van Rijkswaterstaat en het projectteam van de Combinatie Mourik-BESIX hebben direct bij aanvang van het project besloten om één gezamenlijk team te vormen. Om te werken als collega's. Deze intensieve onderlinge samenwerking op één locatie, met één organigram en één overlegstructuur is door het projectteam van Rijkswaterstaat als zeer positief ervaren. De onderlinge samenwerking tussen RWS en de Combinatie was vooral gebaat bij de bundeling van technische kennis en soft skills die de Combinatie heeft ingebracht. We (RWS en de Combinatie) hebben geïnvesteerd in het doorgronden van elkaars belangen en ons allebei ingezet om al deze belangen zo goed mogelijk te borgen. Transparantie, vertrouwen en begrip waren hiervoor de sleutel. Het vermogen om de eigen belangen, eigen cultuur en eigen gewoontes ondergeschikt te maken aan het teamproces heeft ons positief verrast.

Wat waren volgens u de technische uitdagingen van dit project?

De grootste uitdaging was om de brug vanaf de onderkant te renoveren, zodat het verkeer er zo veel mogelijk overheen kon blijven rijden. Dit is gelukt, tijdens de gehele renovatie hoefde de brug slechts twee weekenden te worden afgesloten.

Warner Bros. World™ themapark
Verenigde Arabische Emiraten

Interview

SIX CONSTRUCT IN SUPERHELDMODUS

VIER VRAGEN AAN ABDEL RAZAK NALOUTI, VICE CHAIRMAN VAN SIX CONSTRUCT

Warner Bros. World werd officieel geopend in juli 2018 en duizenden mensen hebben het themapark al bezocht. Is er een specifiek aspect waarop we in het bijzonder trots kunnen zijn?

Een van de belangrijkste opdrachten van het project was het ontwerp en de bouw van een eersteklas themapark. Dat was een zeer subjectief gegeven. Maar blijkbaar zijn we goed in de opzet geslaagd. Warner Bros. World wordt een van de 100 attracties in de wereld genoemd die je absoluut moet bezoeken en werd door de Amerikaanse pretparkwebsite Theme Park Insider verkozen tot beste pretpark ter wereld. BESIX en Six Construct kunnen absoluut trots zijn op wat ze hier hebben verwezenlijkt.

Een iconisch themapark als Warner Bros. World zorgt voor unieke uitdagingen. Wat waren de bijzonderheden van het project?

Een belangrijk aspect van het bouwproces was de geanimeerde personages tot leven brengen en ze afstemmen op de audio- en video-installaties in de attracties van het themapark. Dat was een vrij unieke uitdaging. We moesten de creativiteit van de art directors in goede banen leiden en hun ideeën concreet uitwerken.

We zijn erin geslaagd om de vele voorstellen om te zetten en een park te bouwen dat geworden is wat zij voor ogen hadden. Dit illustreert hoe Six Construct in staat is om uiteenlopende disciplines samen te brengen en expertise te leveren die mijlener afstaat van het traditioneel bouwen.

Waarom is Six Construct volgens u een voorkeurspartner om zulke ongewone projecten te ontwerpen en te bouwen?

De afgelopen 50 jaar heeft Six Construct in de Verenigde Arabische Emiraten getoond dat het bedrijf in staat is om de meest uitdagende en unieke projecten uit te voeren. We staan bekend als een groot bouwbedrijf dat zijn projecten oplevert binnen de afgesproken termijn en met de kwaliteit die de klanten verwachten. Dat is vast en zeker het gevolg van onze bereidheid tot samenwerking en onze teamgeest bij het streven naar een gemeenschappelijk doel. We beschikken bij BESIX ook over een uitgebreide en internationale eigen expertise waarop we steeds een beroep kunnen doen. De succesvolle bouw van Warner Bros. World is een mooi voorbeeld van hoe we al die aspecten kunnen combineren.

Wilt u nog iets toevoegen?

That's all folks!

Op 25 juli 2018, 100 jaar na de opening van de eerste Warner Brothers-studio's in Hollywood, opende pretpark Warner Bros. World de deuren in Abu Dhabi, op Yas Island. Ruim 145.000 m² gewijd aan de helden van Warner, van Bugs Bunny tot de Flintstones over Batman en Superman. Maar als er één superheld is in dit verhaal, is het wel Six Construct. Het bedrijf heeft het pretpark gebouwd en ingericht tegen een recordtempo waar Road Runner en Coyote jaloers op zouden zijn. In slechts 30 maanden was de klus geklaard. De ruwbouw en de afwerking, de achtbanen en de draaimolens, de decors... alles was klaar. Zes maanden na de opening riepen de lezers van de gespecialiseerde gids 'Theme Park Insider' Warner Bros. World uit tot beste themapark ter wereld. Een echte krachttoer dus van Six Construct. Of om het met de woorden van Batman te zeggen: "Everything's impossible until somebody does it".

"EH! WHAT'S UP DOC?"

– Bugs Bunny

De officiële openingsdatum was al lang op voorhand aangekondigd. Het zou het grootste indoor pretpark van het Midden-Oosten worden en aan de hoogste entertainmentcriteria voldoen. Sensatie. Magie. Unieke momenten. Qua marktaandeel is Warner Bros. de tweede grootste productie- en distributiemaatschappij in de Verenigde Staten, een wereldwijd bekende onderneming met een ijzersterke reputatie. De verwachtingen van de klant, Miral Asset, de media en het publiek waren bijzonder hooggespannen. Van enige vertraging kon dan ook geen sprake zijn, en het 'eindproduct' moest gewoonweg uitstekend zijn, helemaal in lijn met het imago van Warner Bros. Zo, dat was het basisscenario. Voor het overige besparen we u alle suspense. Het verhaal kende een perfecte happy end.

"ARRIBA! ARRIBA!"

– Speedy Gonzales

Six Construct was verantwoordelijk voor de bouw, de afwerking en de ingebruikname van het park. Hiermee is het bedrijf niet aan zijn proefstuk toe. Ferrari World, Legoland, The Living Planet en HUB Zero zijn voorbeelden van recente realisaties in de entertainmentsector in de Verenigde Arabische Emiraten. "Warner Bros. World betekende een nieuwe fase voor Six Construct. Het ging om een bijzonder groot en complex bouwproject, te realiseren binnen een welbepaalde tijdspanne, zonder mogelijkheid tot verlenging van de deadline", aldus **Koen De Rooy, Project Director van Warner Bros. World Abu Dhabi.**

De realisatie van de constructie zelf was een hele uitdaging, maar op maat van Six Construct: een totale oppervlakte van 145.000 m² met 9.400 ton staal, 71.200 m³ beton voor de funderingen, 26.300 m³ beton voor de bovenbouw, 41.500 m² bekleding en 95.200 m²

KOEN DE ROOY
Project Director

"We hebben de werken uitgevoerd zonder ongevallen. We hebben zelfs de 'Appreciation Award' gekregen voor 20 miljoen manuren zonder één enkel ongeval met verzuim. Dit is een gezamenlijk succes dat het project nog fantastischer maakt."

dakbedekking. "5.500 personen hebben op de site gewerkt om alles tijdig klaar te hebben. Bovendien hebben we voor een optimale en transparante coördinatie gezorgd tussen de verschillende betrokken partijen, namelijk de klant, Miral, het engineeringbedrijf Louis Berger, de consultants Aecom en Thinkwell, en onze onderaannemers. Zo werden de opleveringen geleidelijk aan gerealiseerd en in perfecte verstandhouding tussen de verschillende betrokken partijen."

De ruwbouw realiseren is één zaak – die zeker in goede handen was bij Six Construct – maar decors, animaties en attracties installeren is nog iets anders, en minder alledaags voor een bouwbedrijf. "De werfteams waren dus samengesteld uit de gebruikelijke specialisaties, maar ook uit artistieke directeurs!", voegt Koen De Rooy eraan toe.

"WHEN I SAY WHOA, I MEAN WHOA!"

– Yosemite Sam

Het park is opgebouwd rond zes werelden die je onderdompelen in een bepaald thema, op basis van grote successen van Warner Bros. Gotham City voor Batman. Metropolis voor Superman. De Cartoon Junction voor Tom & Jerry of Scooby-Doo. Dynamite Gulch voor Road Runner, Wile E. Coyote of Yosemite Sam. Bedrock voor de Flintstones. En tot slot de Warner Bros. Plaza, die in het teken staat van de glitters en glamour van Hollywood.

"Als men mij als kind gezegd had dat ik op zekere dag een tempel voor Superman zou bouwen, zou ik daar

onmiddellijk voor getekend hebben” legt Koen De Rooy uit. “Toch dwingt dit type project ons ertoe om helemaal uit onze comfortzone te komen. We hebben samengewerkt met artistieke directeurs en consultants die ultragespecialiseerd zijn in attracties.”

Het park omvat immers heel geavanceerde attracties, zowel achtbanen van de laatste generatie als een 360°-bioscoop, uiteenlopende decors en vermaak voor het hele gezin. Ook die aspecten vielen onder de verantwoordelijkheid van Six Construct. “De globale realisatie van een project van dit type is heel bijzonder. Bij het bouwwerk kwamen er bedenkingen kijken over de aard van de speciale effecten en de verlichtingsmethodes, de integratie van audio- en video-installaties, scenario's die eigen zijn aan de entertainmentwereld. We moesten alles op elkaar afstemmen en perfect uitvoeren voor een optimale beleving van de bezoekers. Dat was een uitdaging van formaat.”

Een uitdaging die de teams van Six Construct op fantastische wijze tot een goed einde hebben gebracht. Maar we geven het laatste woord aan Batman: “It's not who I am underneath, but what I do that defines me.”

Details van het project

WARNER BROS. WORLD THEMAPARK
YAS ISLAND, ABU DHABI, VAE

Opdrachtgever
Miral Asset Management LLC

Opdrachtnemer
Six Construct

Contracttype
Build

Activiteit en expertise
Vrije tijd / Themaparken

Contractwaarde
€453 miljoen

Periode
2015 - 2018

GESPREK OVER HET BIM-MODEL MET MINA NESSIM, SENIOR STRUCTURAL ENGINEER

Wat was er vanuit technisch standpunt zo bijzonder aan de BIM-modellen voor dit project?

Voor de bouw van Warner Bros. World steunden we vanaf de eerste dag volledig op BIM. Alle elementen van het gebouw werden gemodelleerd in BIM. In alle coördinatievergaderingen en technische workshops maakten we gebruik van BIM-modellen om technische oplossingen te vinden. BIM werd gebruikt voor kwantiteitsonderzoek, planning en rapportering, 4D-planning en

kostenevaluatie. Naast de engineeringvoorstellen en het ontwerp van de structurele werken werden ook voor de show- en architecturale elementen BIM-modellen gebruikt. Die omvatten aspecten die vrij ongewoon zijn bij bouwprojecten, zoals specifieke projectoren, geluidsboxen, verlichting, rotswerken en zelfs waterattracties en uitrusting om een misteffect te creëren! We deden eigenlijk heel vaak een beroep op BIM. Zelfs de tekeningen van winkels hebben we gemaakt op basis van onze gecoördineerde BIM-modellen.

Hoe integreerden jullie de attracties in een BIM-model?

De meeste leveranciers van attracties bezorgden ons hun eigen modellen. De veiligheidsinstructies die bij elk model hoorden, waren belangrijke gegevens om te verwerken in BIM. Ze beschrijven de fysieke interacties van mensen, zoals de bewegingen van hun armen en benen. Alle disciplines op de bouwwerf moesten daarmee rekening houden om tegenstrijdigheden tussen de attractiemodellen en hun veiligheidsinstructies te vermijden. We verwerkten dat ook in onze BIM-modellen.

Dat moet een hele uitdaging geweest zijn!

Inderdaad. De grootste uitdaging was eigenlijk de coördinatie tussen al deze elementen om gelijktijdig en gesynchroniseerd te werken. Ik ben ervan overtuigd dat BIM ons met succes

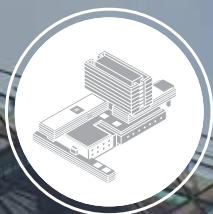
geholpen heeft om het project tijdig op te leveren. De sleutel tot het grote succes van dit BIM-project was echter ons teamwerk. We werkten allemaal harmonieus samen en het management bood, indien gewenst, de nodige back-up en ondersteuning.

Hoe werkten jullie samen met de andere stakeholders, zoals de klant?

De BIM-modellen werden elke week voorgelegd aan de projectconsultant en de klant, en door hen geëvalueerd. Alle onderaannemers gebruikten live BIM-modellen zodat hun respectievelijke bouwelementen volledig afgestemd waren op die van de andere disciplines. Met de buitenlandse onderaannemers deelden we de BIM-modellen via FTP/cloud sharing drives die dagelijks werden gesynchroniseerd om ervoor te zorgen dat alle partijen de recentste live modellen gebruikten.

Achteraf beschouwd, wat betekent dit project voor u persoonlijk?

Professioneel was het voor mij als structureel ingenieur een fascinerende ervaring. Naast de uitzonderlijke aspecten waarmee we rekening moesten houden, was het structureel team volledig afhankelijk van BIM om elk afzonderlijk onderdeel van de betonnen en stalen structuur te ontwerpen en te bouwen. BIM is een krachtige 3D-tool die, bij correct gebruik, elke ingenieur van het project de kans geeft om helemaal bij te zijn. En het hele team is daar met succes in geslaagd!

Grand Egyptian Museum Egypte

Interview

EEN PROJECT VAN WERELDKLASSE,
NET ZOALS DE SCHITTERENDE PIRAMIDEN

**HET GRAND EGYPTIAN
MUSEUM – EEN
KIJKJE VAN DICHTBIJ**

Het ene superlatief volgt het andere op. Het Grand Egyptian Museum is het grootste bouwwerk in Egypte sinds de piramiden. Het is ook een plek van een unieke complexiteit. Onder het waakzame oog van Ramses II voerden BESIX en Orascom het hele jaar door bouwwerkzaamheden uit. Het 3.200 jaar oude faraobeeld van 83 ton en 13 meter bevond zich immers in januari 2018 in het midden van de bouwplaats. Met zijn 100.000 artefacten wordt het Grand Egyptian Museum het grootste museum ter wereld dat gewijd is aan één beschaving.

We zijn vereerd dat **Major General Atef Moftah, General Director van het Grand Egyptian Museum Project and Surrounding Area en Director of Engineering Committee of Engineering Authority of Armed Forces**, ons – exclusief voor het activiteitenverslag van BESIX – het Grand Egyptian Museum voorstelt. Hij licht de technische complexiteit en het culturele en economische belang van het museum toe.

#1

's werelds grootste museum gewijd aan één beschaving

> 100.000

kunstvoorwerpen laten de Egyptische culturele rijkdom zien

160.000 m²

bebouwde oppervlakte op een totale oppervlakte van 470.974 m²

350.000 m³

beton en 200.000 m² marmer

Het Grand Egyptian Museum is wereldwijd ongetwijfeld het meest iconische gebouw dat momenteel in aanbouw is. Maar wat betekent dit voor Egypte als land?

Het museum is een nieuw Egyptisch icoon en als het ware de vierde piramide die de moderne Egyptische staat laat bouwen. Het moet Egyptes vooraanstaande rol herstellen in de toerismesector die van cruciaal belang is voor de Egyptische economie. In dit project zullen meer dan 100.000 zeldzame artefacten van de Egyptische beschaving tentoongesteld worden onder één dak en in één enkele tentoonstellingsruimte. 5.000 van die kunstvoorwerpen, zoals het gouden masker, waren ooit van Toetanchamon. Voor het eerst zullen toeristen dus nooit eerder geziene artefacten en historische monumenten kunnen aanschouwen op één plek. Tot nu toe had geen enkele tentoonstelling meer dan 1.800 artefacten. Het museum bezit ook 45 stukken uit verschillende historische periodes van de Egyptische beschaving, en de 100 grootste antiquiteiten en historische kunstvoorwerpen ter wereld.

Alles bij elkaar heeft het museum twee doelen. Ons voornaamste doel is om via het museum de Egyptische beschaving en cultuur over de hele wereld te verspreiden. Dat zal voor ons nieuwe horizonten openen, omdat iedereen zal kunnen begrijpen hoe de oude Egyptenaren dachten en leefden. Het economische doel bestaat erin toeristische activiteiten te voorzien die geschikt zijn voor Egypte en zijn vooraanstaande rol in de uiterst belangrijke toerismesector zullen herstellen.

Egypt's Vision 2030 is een ambitieuze nationale strategie. Hoe past de Egyptische geschiedenis met haar rijk cultureel erfgoed binnen deze strategie en welke rol speelt ze daarin?

Onze president heeft een heldere visie voor de toekomst van het toerisme in Egypte. Hij heeft bijzonder veel aandacht voor het Ministerie van Oudheden en zijn activiteiten, en vooral voor het Grand Egyptian Museum dat overigens niet het enige project is. Onder leiding van de president wil de staat de toeristische zone in haar geheel ontwikkelen. Daarvoor moeten we het plateau van Gizeh ontwikkelen en verbinden met het museumproject. Zo ontstaat een investeringsproject dat op het vlak van toerisme, cultuur en entertainment een van de grootste ter wereld is in een uiterst belangrijk en strategisch gebied. Toeristen zullen gemakkelijk van het museum naar de piramiden kunnen gaan en van daaruit naar hun hotel, zonder dat hun veiligheid ooit in het gedrang komt. Tot slot bouwen we voor het project ook een nieuwe luchthaven, Sphinx, voor bezoekers die voornamelijk de piramiden en het museum willen bezoeken en daarna in een van de hotels wensen te overnachten.

We maken het hen mogelijk om dat op een praktische, snelle en geplande manier te doen, waarbij ze in de veelbelovende culturele en toeristische zone kunnen blijven die momenteel wordt aangelegd. Dit project is een ambitieuze droom. Eens alle stappen zijn uitgevoerd, zullen we de geschiedenis ingaan als Egyptische staat. Het is een onderneming die we gerust kunnen bestempelen als het grootste project ter wereld op het vlak van erfgoed, cultuur en toerisme. Dit ruime openluchtmuseum zal zich uitstrekken over een gebied van bijna 160.000 m², het grootste in de wereld. Dát is de visie voor 2030.

>

DAVID DE VISSCHER
Egypt Branch Manager

“Het Grand Egyptian Museum kreeg het hele jaar 2018 al mijn aandacht, zeker gezien zijn aanzienlijke financiële gewicht voor de BESIX Group. Ik richtte me op de talloze en complexe commerciële zaken die we met onze klant moesten afronden. Dat vergt veel energie en vastberadenheid, maar het is een fantastische professionele uitdaging die ik graag wil aangaan en succesvol afwerken. Op persoonlijk vlak is het een eer om te mogen deelnemen aan zo'n megaproject dat een gamechanger wordt voor Egypte, en een cultureel landmark voor de wereld. Maar wat me nog het meest trots maakt, is dat ik mijn jongens van 6 en 11 fysiek kan tonen wat hun vader elke dag steeds opnieuw doet, en om dan te zien hoe fier dat ze daarop zijn!”

Is er een specifiek aspect van het Grand Egyptian Museum waar u in het bijzonder trots op bent?

Het volledige project in al zijn details maakt me trots. Alles aan het project is uniek. Het heeft twee opmerkelijke aspecten: zijn kolossale omvang en het gevoel dat je nietig klein bent in aanwezigheid van deze grootse beschaving. Dat was de filosofie van de oude Egyptische beschaving: je klein voelen naast de tempels. Dat was ook het idee achter de gigantische façade van het project. Ik ben trots dat ik het mag leiden. Ik beschouw het als het grootste project in mijn carrière als ingenieur bij het Egyptische leger, waar ik met eer deel van uitmaak. God heeft me gezegend met deze missie. Toen ze me aanstelden als verantwoordelijke kreeg ik duidelijke instructies: benut de middelen voor het project optimaal, verspil geen geld, maak geen extravagante uitgaven en gebruik geen materiaal dat duur is om te onderhouden. Deze richtlijnen maakten er mijn taak niet makkelijker op. We hebben enkele megawerken uitgevoerd, waaronder de toegangsmuur met de grote muurschilderingen. Wereldwijd is deze muur een van de grootste in zijn soort, en eerlijk gezegd, mijn persoonlijke ontwerp. Er staan zeven piramiden op en het is het eerste wat de bezoekers zien als ze aankomen. Ik heb de muur zo ontworpen dat hij de identiteit en continuïteit van de Egyptische rol

benadrukt om de beschaving te laten heropleven en naar het Noorden en de rest van de wereld te brengen. Binnen zien toeristen het grote standbeeld van Ramses dat 13 meter hoog is en indrukwekkend oogt onder het 35 meter hoge dak van de hoofdingang.

Hebben bepaalde aspecten van de expertise van Orascom en BESIX bijzondere indruk op u gemaakt tijdens de werken?

Dit is een uiterst complex project. Bedrijven die in staat zijn het Grand Egyptian Museum zo gedetailleerd en met zulke uiterst complexe structurele en architecturale verbindingen te bouwen, kunnen aan elke structuur ter wereld werken. Elke architecturale structuur heeft dimensies en vaste zijdes, maar in deze structuur zijn geen enkele zijde of hoek hetzelfde. De omvang van de werken en de extreem complexe vraagstukken die de constructie van dit gebouw met zich meebrachten, had ik in geen enkele andere structuur ter wereld gezien. Het mag voor iedereen duidelijk zijn dat het nooit was gelukt zonder de competentie van dit Egyptische-Belgische consortium. De uitvoering vergde precisie en de veiligheid van alle medewerkers van het project stond voorop. Dankzij de vaardigheden en competenties van de ingenieurs en het management van Orascom & BESIX gingen we die uitdagingen met succes aan.

VIER VRAGEN VOOR LAURENS SCHOKKING, PROJECT DIRECTOR VAN HET GRAND EGYPTIAN MUSEUM

Kunt u ons nog eens vertellen wat het tijdsbestek is van de werken die BESIX uitvoert?

Ons doel is om de bouwwerken te voltooien tegen eind 2019. We nemen echter niet alleen de bouw van het museum voor onze rekening. De inrichting van de zalen en de uitvoering van de tentoonstelling behoren ook tot ons takenpakket. Dat houdt in dat we vitrines moeten inkopen, installeren en ontwerpen. Het eindresultaat voor de klant is een kant-en-klaar museum, waarin hij enkel nog de kunstvoorwerpen moet plaatsen. Het project zal volgens planning klaar zijn in 2020.

Wat waren vanuit technisch standpunt de grootste uitdagingen van het bouwproces?

Technisch gezien had de constructie een paar grote uitdagingen in petto, waaronder de geplooid dakplaat van wit beton. Het was een aanzienlijke verwezenlijking om dat massieve dak in orde te krijgen, dat zich in één galerij over een lengte van 40 meter uitstrekt. Noemenswaardig

zijn ook de 'stiletto's', de neerwaarts gerichte structuren langs de grote trap. Op sommige plaatsen zijn ze 30 meter hoog en bekleed met marmer, zodat ze perfect passen bij de plafondtegels en het witte betonpatroon.

Kunt u een tipje van de sluier lichten over de materialen die werden gebruikt?

Het museum is gebouwd met materialen die variëren van basis bouw materiaal zoals beton en staal tot gigantische glazen façades, geïmporteerde aluminium panelen, Egyptisch marmer en prachtig onyxgesteente uit Iran. Het gaat allemaal om grote hoeveelheden. Om je een idee te geven: de bebouwde oppervlakte bedraagt 160.000 m², waarvan 65.000 m² enkel en alleen voor de tentoonstelling. Daarvoor werd ongeveer 350.000 m³ beton gebruikt, 200.000 m³ zand gewonnen en zo'n 200.000 m² marmer geplaatst in allerlei binnen- en buitenruimtes. De kwaliteit en installatie van het materiaal zijn van het hoogste niveau, zoals je mag verwachten van zo'n iconisch landmark.

Wat betekent het GEM voor u op professioneel en persoonlijk vlak?

Op professioneel vlak was het een interessante ervaring, aangezien ik hiervoor enkel betrokken was bij maritieme projecten. Hoewel een multidisciplinair team voor een museumproject aansturen niet veel anders is dan in het geval van een aanlegsteiger of een kademuur, heb ik toch enkele nieuwe termen kunnen toevoegen aan mijn vakjargon zoals: 'façade', 'first fix', 'curtain wall', 'vanity' en 'soap dispenser', om er maar een paar te noemen. Op persoonlijk vlak denk ik dat er wereldwijd slechts een paar projecten van deze omvang zijn en die zo belangrijk zijn voor een land. Echt iedereen heeft er al van gehoord. Daarom ben ik erg vereerd om de bouw van dit project te mogen leiden, dat hopelijk een belangrijke rol zal spelen om toeristen terug naar Egypte te lokken.

Wat waren volgens u de technische uitdagingen van dit project?

Ten eerste is een deel van het dak ongeveer 50 meter hoog. Bij de vorige hoogste verdieping ter wereld was dat niet meer dan 20 meter. We hebben dus een verdieping van 50 meter hoog, waardoor dit een uiterst complexe missie was. Om het beton te storten was er meer dan twee tot drie keer meer staal per m³ beton nodig dan gemiddeld. De constructie van het project vergde ook zeer complexe structurele systemen. Het plafond bestaat uit extreem complexe gelijnde driehoeken waarvan er qua grootte, hoogte en locatie geen twee identiek zijn. Daarnaast buigen de lijnen van het gebouw in alle richtingen om en is er daarom een complex systeem nodig tussen de betonnen en metalen structuren. We gebruikten een complex constructiesysteem om een staal-beton doorsnede te maken. De metalen constructie is ook erg ingewikkeld. In het gebouw zijn er ook piramiden die op hun kop staan. Daarvoor zijn er zeer complexe en precieze metalen structurele systemen nodig én een zeer goed oog voor detail. Om er zeker van te zijn dat alle details van dit project nauwgezet werden uitgevoerd, hebben we meer dan 50.000 panelen ontworpen en computermodellen gemaakt met BIM om de structurele verhoudingen tussen ijzer, beton en afwerkingsmateriaal

te visualiseren. Het technische team dat dit model uitvoerde vóór de feitelijke implementatie, bestond uit meer dan 70 van de meeste competente ingenieurs ter wereld.

Hoe is uw relatie met het BESIX-Orascom-team?

Onze relatie steunt ongetwijfeld op respect en het nastreven van succes. Dat is de spirit waarmee ik aan de slag wilde gaan. Onze president gaf me de opdracht om dit megaproject op te zetten. Bij de aanvang van de opdracht hield ik een coördinatievergadering om de vastberadenheid die in me zat over te brengen. Vervolgens vormde er zich een alliantie tussen de eigenaar (die ik vertegenwoordigde), de algemeen aannemer en de consultant. Samen waren we vastbesloten om het project op tijd en op gepaste wijze te realiseren, zodat we dit belangrijke strategische megaproject voor de wereld en Egypte konden openstellen. Tussen ons groeide ook een gevoel van wederzijds vertrouwen. Ik moest waken over de financiële behoeften van het project en we werkten samen op basis van wederzijds begrip. Zo kon het team het project op een zeer hoog niveau afwerken.

Details van het project

HET GRAND EGYPTIAN MUSEUM
CAIRO, EGYPTE

Activiteit en expertise
Gebouw / Cultuur

Opdrachtgever
Egyptisch Ministerie van Oudheden

Opdrachtnemers
BESIX, Orascom

Contracttype
Bouw

Contractwaarde
€810 miljoen

Periode:
2012-2019

Hansadok
België

Interview

HUZARENSTUKJE IN ANTWERPSE HAVEN

SAÏD EL-BARBAR
projectleider

“Natuurlijk ben je naderhand als ingenieur en projectleider fier op zo’n werk als je daar nog eens passeert. Dan zeg je met een trots gevoel: daar heb ik aan meegebouwd. Maar zoals steeds blijft je eerste liefde je het meeste bij. Dat is voor mij voor BESIX de bouw van een steiger in Libië. Die opdracht vergeet ik nooit.”

600 m

Lengte van de kademuur

-12,58 m

Diepste punt van de onderzeese werken

6 maanden

Voltooiing voor op schema

“Knap van onze mannen”, merkt **projectleider Saïd El-Barbar** waarderend op terwijl een scherpe wind over het Antwerpse Hansadok waait. “De afgelopen maanden hebben ze in weer en wind keihard gewerkt. We hebben heel veel regen en felle wind gehad maar uiteindelijk zijn ze welgeteld slechts één dag thuisgebleven wegens te veel sneeuw. Onze opdracht, het verdiepen van 600 meter aan kaaimuren, ronden we dankzij hun inzet en dankzij onze steeds meer verfijnde BESIX-methoden maar liefst zes maanden vroeger af dan voorzien.”

Eind augustus 1928 dromden hier in het midden van een polderlandschap duizenden kijklustigen samen. Niemand minder dan koning Albert, net terug uit het toenmalige Léopoldville in Congo, opende met zijn doorvaart officieel de pas gebouwde Kruisschanssluis (nu Van Cauwelaertsluis). Daarmee werd ook meteen het daarachter, net gegraven Hansadok (toen Kanaaldok-C) officieel in gebruik genomen. De wanden waren toen nog maar deels gebetonneerd.

Vandaag zijn die polders al lang verdwenen en vervangen door een industrieel landschap van opslagtanks, kilometers kades en afgemeerde schepen. Maar de zowat negentig jaar oude kaaimuren voldoen niet meer.

“Concessionaris Sea Invest wil deze kaai ombouwen tot een tankerterminal met laad- en losfaciliteiten voor zeeschepen”, vertelt Saïd. “De opdracht van Port of Antwerp is daarom deze kade van K242 tot K246 toegankelijk te maken voor dieper liggende schepen. Dat betekent dat de dokbodem hier op sommige delen tot zelfs 4,75 meter dieper moest worden uitgebaggerd, dieper dan de bestaande kaaimuren die dan zouden

omvallen. Alvorens te baggeren moet dus eerst die kaaimuur dieper worden gemaakt. Bovendien eiste de opdrachtgever dat de betonwerken in het droge zouden gebeuren.”

BESIX heeft al heel wat ervaring door soortgelijke projecten, zoals in 2010 met de verdieping van de kaaimuren bij Umicore in Hoboken en later nog omvangrijker in het Vijfde Havendok. Telkens verfijnde BESIX op basis van die ervaring haar methoden. Nu kwam deze noordkant van Hansadok aan de beurt.

“Deze kades bestaan uit kilometerslange betonnen gewichtsmuren”, weet Saïd. “Deze massief betonnen muren bleven zonder ankers gewoon staan door hun gewicht en door het evenwicht tussen de druk van de land- en de waterzijde. De bodem van het dok lag bij de teen van de muur. Bijkomend probleem: deze kaai is tot op verschillende diepten gebouwd: 240 meter moet ‘slechts’ 2,75 meter dieper worden gebaggerd, 100 meter 3,7 meter dieper en één segment van 160 meter zelfs 4,75 meter. Alles komt tot een bodempeil van -12,58 meter TAW¹.”

>

¹ Belgische meeteenheid voor waterstand

GEERT VAN CAUWENBERG

werfleider

“Voor mij is het werk aan zo’n kaaimuren op zich niet nieuw. Wél nieuw en uitdagend is voor mij dat alles technisch nog meer doordacht is. Weet je wat misschien nog de grootste moeilijkheid was? Mijn dagelijkse terugrit in de richting van Sint-Niklaas. ’s Avonds is het rond Antwerpen altijd afwachten hoe je door de files geraakt.”

PROEFPROJECT OP DE KADE

Op de Antwerpse BESIX-werf valt meteen een ‘stapel’ werkcontainers op met daartegen een schuine wand zonnecellen. Die constructie is een rechtstreeks gevolg van het interne BESIX-programma Unleash dat innovatieve gedachten vanop de vloer wil stimuleren. Zo werd het idee gelanceerd om een aparte, kostenbesparende afdeling te creëren die zou instaan voor duurzame werfinstallaties.

“Het resultaat is dit proefproject hier langs het Hansadok: heel moderne, uiterst geïsoleerde containers met daartegen die zonnepanelen”, vertelt Saïd. “Die cellen ondersteunen vooral tijdens de lange en zonnige dagen de klassieke energietoevoer, die nodig blijft. De eerste conclusie is dat zo’n duurzame werfinstallatie zeker zinvol is op plaatsen waar – zoals hier – geen netstroom beschikbaar is. Belangrijk is ook dat heel deze constructie in één dag kant en klaar was.”

BETONNEN DOKRAND

Om de opdracht uit te voeren koos Port of Antwerp ervoor om vijf meter voor de negentig jaar oude kaaimuur een stalen voorzet- of combiwand te plaatsen tot overal eenzelfde diepte.

Pas dan kon het originele deel van het BESIX-concept aangevat worden. Vanop de oude kaderand werden tot op de stalen combiwand – met daartussen vijf meter klotsend Scheldewater – geprefabriceerde vloerplaten of ‘predals’ gelegd.

Op de predal-platen kwam een gewapend betonnen vloerplaat van 1,1 meter dikte. Om een idee te geven: per moot van 20 meter zit zo’n 50 ton aan betonijzers verwerkt.

Ook dan was de klus nog niet af. Her en der zitten vierkante openingen (vulgaten) waaronder je in de diepte het Scheldewater ziet klotsen. Om de 2,5 meter vallen naar de landzijde gerichte schuine nissen op in het beton. Daarin worden de eigenlijke verankeringen 37 meter diep geboord tot ver in de harde zandgrond, gevuld met staalstrengen en nadien geïnjecteerd met cement pap. Deze dienen dan als ankers van de constructie.

ACHTERSTAND OMGEZET IN ENORME VOORSPRONG

“Van een leien dakje liep het niet”, merkt Saïd op. “Op 1 maart 2018 werd het bevel van aanvang gegeven en begonnen onze voorbereidingen zoals het verfijnen van onze methoden. Eind augustus begon de bouw

van de combiwand. We hadden hiervoor zes weken gerekend. Maar eerst liep de aanvoer mank door een machinebreuk bij de producent. Dan stootten we onverwacht op veel hardere zandlagen en moesten we het grootste trilblok op de markt huren. Uiteindelijk was deze eerste fase eind december klaar. Pas begin januari begonnen we aan de vloerplaten.”

De werf wist nadien razendsnel te demarreren. “De oplevering van heel de kaaimuurconstructie is voorzien tegen 31 december 2019. Ondanks de enorm late levering van de combiwand en ondanks de moeilijkheden met de harde zandgrond, hebben we uiteindelijk de productie van de kaaimuur kunnen verdrievoudigen. Met onze ervaring hebben we het ganse systeem zo kunnen verbeteren dat we klaar zullen zijn tegen eind juni 2019! Liefst zes maanden sneller. Daar ben ik best fier op.”

STERKER ÉN VEILIGER

Tussendoor wijst Saïd er op hoezeer de bouw van deze vernieuwde kaaimuur verschilt van de werf in het Vijfde Havendok waar hij ook aan heeft meegewerkt. “Je ziet hoe alles in de maritieme wereld groter wordt. Niet alleen worden nu voor het eerst telkens per moot van 20 meter twee meerpalen van 200 ton vlakbij elkaar gezet daar waar op het 5e Havendok per moot slechts één enkele meerpaal van 120 ton werd voorzien. Bovendien wordt nog meer aan veiligheid gedacht: de ladders worden dichter bij elkaar gezet en – helemaal nieuw – zo’n halve meter boven de waterlijn hebben we in de kesp om de 1.4 meter een ring geplaatst voor eventuele drenkelingen.”

BRUNO DE MAESSCHALCK
hoofdwerfleider

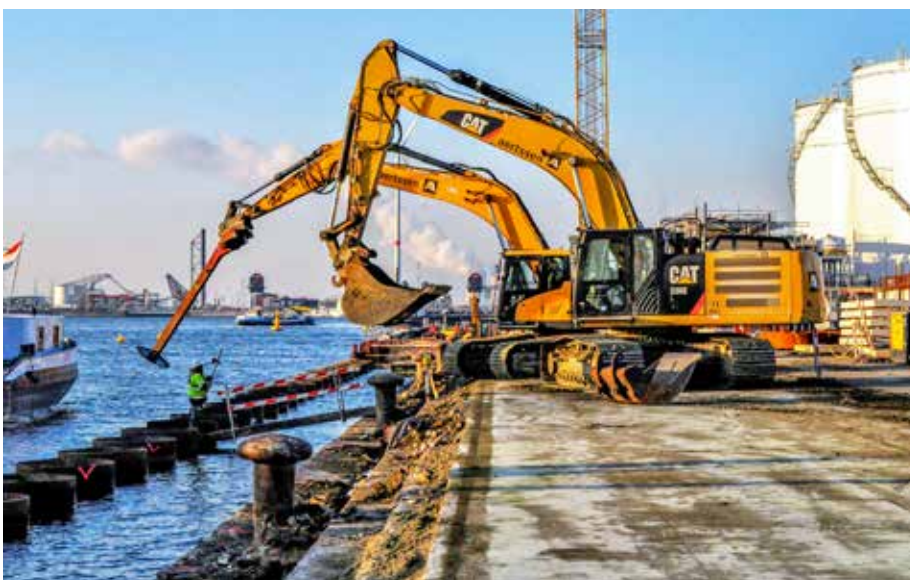
“Eigenlijk heb ik dit systeem om te werken met U-vormige prefab elementen voor het eerst toegepast bij de bouw van de kaaimuur bij Umicore in Hoboken. Dat betekent dus langs de Schelde en moesten we telkens werken bij eb. Nadien hebben we dit systeem dan steeds verder geoptimaliseerd zoals in het Graandok en tenslotte met Saïd in het Hansadok.”

ZAND

Binnen de versnelde termijn waarop Saïd prat gaat, is er nog wat werk te verzetten: na al het betonwerk klotst er immers nog steeds Scheldewater onder de 1,1 meter dikke betonvloer. “Vanaf eind april voert een onderaannemer dan ook dagelijks 2.000 ton zand aan uit de zandstock van Port of Antwerp. Dit dan om de holle ruimte op te vullen zodat alles klaar is tegen eind juni.”

Maar vermits Port of Antwerp had voorzien om pas klaar te zijn eind 2019, werden in functie daarvan baggerensters gereserveerd voor het eerste kwartaal 2020. Daardoor kan nog een andere onderaannemer pas in januari 2020 beginnen aan het uiteindelijke doel: het wegbaggeren van een strook van vijftig meter breed tot de vereiste diepte van -12,58 m TAW. Goed voor 115.000 m³ af te voeren slib en zand “zodat alles zoals gepland klaar zal zijn tegen einde maart 2020.”

Saïd heeft er alle vertrouwen in: “Met onze reputatie die we hier hebben opgebouwd in het vernieuwen van kaaimuren, hebben we bewezen een gedegen partner te zijn voor verdere hoogtechnologische, moeilijke projecten in de haven.”

Details van het project

HANSADOK
ANTWERPEN, BELGIË

Opdrachtgever
Antwerp Port Authority

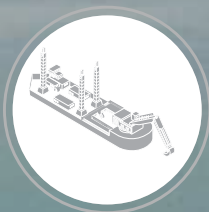
Opdrachtnemer
BESIX

Contracttype
Build

Activiteit en expertise
Maritieme werken / Kademuren

Contractwaarde
€20 miljoen

Periode
2017-2019

Bahrein LNG Import Terminal Bahrein

Interview

BOUW VAN EEN GASTERMINAL OP OPEN ZEE

VLOEIBAAR AARDGAS

Vloeibaar aardgas (LNG) is aardgas dat in vloeibare vorm is omgezet. Deze transformatie vindt plaats door het gas af te koelen tot een temperatuur van ongeveer -160°C . Door deze vloeibaarmaking kan het volume van het aardgas worden verdicht en ongeveer 600 keer kleiner worden gemaakt in vergelijking met zijn volume onder normale temperatuur- en drukomstandigheden. Dit is interessant voor het transport over zee. En dankzij zeetransport is men niet afhankelijk van gaspijpleidingen over land en de daaraan verbonden risico's, zoals geopolitieke risico's. LNG wordt vervoerd met LNG tankers, schepen die speciaal voor dit soort transport zijn ontworpen, en moet dan worden gelost in een geschikte terminal, d.w.z. een terminal die is aangepast om LNG te ontvangen, op te slaan en te 'hervergassen': dat is de functie van de terminal die Six Construct in Bahrein heeft gebouwd.

In 2018 voltooide Six Construct de civieltechnische werkzaamheden voor een offshore LNG-importterminal in het Koninkrijk Bahrein, een primeur in het Midden-Oosten en een strategische infrastructuur voor het land. Six Construct trad hierbij op als onderaannemer van het Zuid-Koreaanse bedrijf GS Engineering & Construction. De werken omvatten: een offshore platform, een laadplatform, drijvende opslagunits, dukdalven, een 600 meter lange golfbreker, baggerwerken... Dit alles met de vele uitdagingen die civieltechnische operaties op open zee, midden in de Perzische Golf, met zich meebrengen.

Het gaat om een grote offshore terminal, ontworpen voor de ontvangst en hervergassing van LNG. Het is ook de eerste in zijn soort in het Midden-Oosten. Bahrein LNG W.L.L., dat over een 20-jarige concessie beschikt voor de exploitatie van de infrastructures, is een consortium dat bestaat uit de Oil & Gas Holding Company (30%), een bedrijf dat eigendom is van Bahrein, Teekay LNG Partners (30%), Samsung C&T (16%), en tot slot Gulf Investment Corporation (24%). Deze terminal is van vitaal belang voor Bahrein, omdat deze het land minder afhankelijk maakt van de binnenlandse gasproductie. De terminal garandeert dus een bevoorradingszekerheid aan aardgas, een energiebron die het land nodig heeft voor alle grote industriële projecten, de productie van water en elektriciteit of de winning van olie.

De bouw van de terminal werd in 2016 toegewezen aan het Zuid-Koreaanse bedrijf GS Engineering & Construction (GS E&C) als hoofdaannemer en aan Six

Construct als EPC-onderaannemer. "In het begin kenden we Six Construct niet zo goed. We kozen het bedrijf nadat we kennis hadden genomen van hun expertise en mogelijkheden om dit soort werk uit te voeren. We bezochten ook een aantal projecten die het bedrijf had uitgevoerd en dit hielp ons bij onze eindbeslissing", aldus **Changyeon Hwang, General Manager van GS E&C** en **Project Manager van de werf**.

"Onze werkzaamheden omvatten de bouw van een offshore platform, een laadplatform, drijvende opslagunits, dukdalven, een 600 meter lange golfbreker en zelfs baggerwerken", legt **Yasser Laroussi Ben Asker, Operations Manager en vertegenwoordiger van Six Construct in Bahrein**, uit. "Het ging om een Design & Build contract. Six Construct was verantwoordelijk voor de bouwwerkzaamheden, terwijl de engineeringafdeling van BESIX optrad als civieltechnisch adviesbureau, naast Whessoe en COWI." "

De terminal ligt op 5 kilometer van de kust van het eiland Muharraq in vogelvucht, en is dus in open zee gebouwd in de Perzische Golf. “De uitvoering van een werk van deze orde op zee brengt heel wat uitdagingen met zich mee”, zegt Yasser Laroussi. “Eerst en vooral op logistiek vlak. Alle voorzieningen en materialen zijn uiteraard maar via één weg bereikbaar, in dit geval over zee. De reis per boot van de kust naar de bouwlocatie was 12 kilometer lang. Dat onze tijdelijke faciliteiten zich vlak bij de haven Khalifa Bin Salman bevonden, met haar drukke scheepvaartverkeer, maakte het allemaal nog wat gecompliceerder. Zo was oorspronkelijk gepland dat we met ready-mix zouden werken, die over zee zou worden aangevoerd. Dat vereist echter dat het beton nog bruikbaar is wanneer het ter plaatse aankomt... Met toestemming van de klant hebben we dan in de buurt van de terminal een offshore betoncentrale gebouwd. Dat was alweer een logistiek probleem minder!” lacht Yasser Laroussi. “Voor de rest hebben we de beschikbare middelen binnen Six Construct optimaal benut. Alles wat kon, werd geprefabriceerd en vervolgens verscheept vanuit onze faciliteiten in Ajman, in de Verenigde Arabische Emiraten. “

DE EXPERTISE VAN BESIX

BESIX werkte over heel de wereld mee aan de bouw van tal van maritieme infrastructures die te maken hebben met de gasindustrie, waaronder die van Ain Sokhna in Egypte, Bioko in Equatoriaal Guinea, Ras Laffan in Qatar, South Hook in het Verenigd Koninkrijk en Wheatstone in Australië. Dit soort maritieme projecten is ook een van de specialiteiten waarmee BED, de engineeringafdeling van BESIX, naam en faam heeft gemaakt.

De tweede uitdaging was de afhankelijkheid van de weersomstandigheden. Het is namelijk onmogelijk werkzaamheden van deze aard uit te voeren bij hoge golven of sterke wind. En net dat zijn factoren die vaak voorkomen op open zee. “Over de volledige duur van het project lagen we 40% van de tijd stil door slecht weer. De enige oplossing voor deze onderbrekingen en tijdverlies bestaat erin de efficiëntie te verhogen wanneer de omstandigheden het toelaten. Daarom hebben we methoden ontwikkeld om onze productiviteit te optimaliseren. We leerden het werk beter te organiseren en te anticiperen op de weersomstandigheden. En we konden op dat vlak rekenen op de positieve instelling, de creativiteit en professionaliteit van al onze teams”, stelt Yasser Laroussi. Changyeon Hwang van GS E&C treedt dit bij: “De teams van Six Construct hebben laten zien dat ze in staat zijn een dergelijk project op tijd op te leveren en alles in het werk stellen om hun doel te bereiken.”

“We hebben ons zo goed mogelijk aangepast aan de omstandigheden van het project”, vervolgt Yasser Laroussi. Te beginnen met het personeel: de werf telde niet minder dan 500 werknemers. “Offshore werken heeft invloed op de werktijden. Vooral omdat we 7 dagen per week, 24 uur per dag werkten. We moesten langere ploegendiensten opzetten dan bij projecten aan land. Daarom maakten we intern afspraken over compensaties hiervoor. Dit ging met name over extra vakantiedagen, bijvoorbeeld drie weken werken gevolgd door een week vrij. Samen hebben we op-

EEN WERELDWIJDE ENERGIEBRON

In 2017 was LNG goed voor 35% van de wereldwijde aardgasstromen. De twee grootste exporteurs waren – en blijven in 2018 – Qatar en Australië, die respectievelijk 27,6% en 19,2% van de totale export voor hun rekening namen. Omgekeerd waren Japan, China en Zuid-Korea de belangrijkste importeurs.

lossingen gevonden waar we het allemaal over eens konden worden.” Een andere noodzakelijkheid was het aanpassen van de zeevloot van Six Construct. Die moest worden gemoderniseerd om aan de omstandigheden op volle zee te voldoen. 80% van de vloot van Six Construct werd ingezet, met daarnaast uitrusting van de Ain Sokhna-scheepswerf in Egypte en andere geleasede uitrusting, waaronder drie hefplatforms.

De werkzaamheden gingen van start in november 2016 en werden afgerond op 4 september 2018. De timing was krap maar werd volledig gerespecteerd, ondanks de onderbrekingen. Hoe bijzonder dit ook is, het is niet de enige prestatie van Six Construct op deze werf.

YASSER LAROUCSI BEN ASKER
Operations Manager, Six Construct

“Ik heb in de loop van mijn carrière op veel maritieme projecten gewerkt, zowel onshore als offshore. Maar deze, LNG Bahrein, bracht een aantal nieuwigheden voor mij. Het was mijn eerste LNG-project, en dan ook nog eens buiten de Verenigde Arabische Emiraten. Dit tweede punt was een extra primeur, omdat ik niet alleen werfverantwoordelijke was, maar ook de vertegenwoordiger van Six Construct in Bahrein. Ik heb deze dubbele uitdaging aangenomen en als ik daarin geslaagd ben, is dat omdat ons team zowel op menselijk als professioneel vlak subliem was.”

“Het team van Six Construct was positief, flexibel, behulpzaam en begreep onze behoeften en cultuur perfect, wat bijdroeg tot het succes van dit project. Six Construct was steeds bereid om ons te helpen als het nodig was, zelfs buiten hun eigen vakgebied. Deze toegevoegde waarde heeft ons nog meer vertrouwen gegeven in het bedrijf en haar managementstijl”, verklaart Changyeon Hwang van GS E&C.

In de loop van de werkzaamheden ging een van de onderaannemers van GS E&C failliet, wat grote problemen opleverde voor het welslagen van het project. “Wij zijn naar onze klant, GS E&C, toegestapt om hem uit te leggen dat we het probleem konden helpen oplossen”, zegt Yasser Laroussi. “We hebben een deel van het werk van de onderaannemer uitgevoerd en bovendien op tijd afgerond. We hebben ons er zo goed mogelijk doorgeslagen, bijvoorbeeld om de benodigde uitrusting te vinden en over zee en door de lucht te verzenden. Dit alles heeft geleid tot een groot vertrouwen tussen Six Construct en GS E&C.” Nog een voorbeeld van timemanagement: vervroegde toegang tot de ter-

minal vanaf februari 2018. “Dit was geen verplichting. Maar het was in het belang van onze klant en dus hing er een bonus aan vast. Het is ons gelukt, dankzij een inspanning van formaat vanwege het hele bouwteam”, onderstreept Yasser Laroussi.

“We namen de tijd om de cultuur van onze klant te begrijpen. We hebben een vertrouwensrelatie opgebouwd door ons werk serieus te nemen, maar ook door voortdurend de moeite te doen om de belangen van GS E&C te begrijpen en erin mee te gaan. Dit culturele aspect is niet onbelangrijk. Tussen een bedrijf in de Verenigde Arabische Emiraten, zoals Six Construct, en een Zuid-Koreaans bedrijf, die nog nooit eerder hadden samengewerkt, moesten er bruggen worden gebouwd. Hiervoor moesten we onze gesprekspartners leren kennen en waarderen, zowel op professioneel als persoonlijk vlak. Dit resulteerde vooral in respect en vertrouwen. Dit is zeker een van de lessen die we uit dit project moeten onthouden”, besluit Yasser Laroussi.”

MIDDLE EAST DEAL OF THE YEAR

In 2016 werd de door Bahrain LNG W.L.L. opgezette financieringsstructuur van het project, door Project Finance International (PFI), een referentie op dit gebied, uitgeroepen tot “Middle East Deal of the Year”.

Details van het project

LNG IMPORT TERMINAL BAHREIN
EILAND MUHARRAQ, BAHREIN

Activiteit en expertise
Maritieme werken

Opdrachtgever
GS Engineering & Construction Corp.

Opdrachtnemer
Six Construct, BESIX

Contracttype
Design & Build

Contractwaarde
€126 miljoen

Periode
2015 -2018

▶ WATER
& ENVIRONMENT

BESIX
ACTIVITEITEN

WATER & ENVIRONMENT ACTIVITEITEN- VERSLAG

In een uiterst competitieve wereldwijde markt biedt BESIX Water & Environment een one-stop shop voor water- en energieoplossingen, in samenwerking met verschillende partners binnen BESIX Group. Hun aanbod omvat het ontwerp, de engineering, de uitvoering, de oplevering en de opstart van waterzuiveringsinstallaties, uitbreidingen van de zuiveringscapaciteit, systemen voor slibdroging en afvalrecycling/upcycling (biogas, biobrandstof, biosolids ...), de filtratie van behandeld effluent tot bijna drinkbaar water, pompstations en waterkrachtcentrales, en ondergrondse afvalwaterafvoersystemen. Van ontwerp en uitvoering (business unit Contracting) tot exploitatie, onderhoud, financiering en eigenaarschap (business unit Concessions).

AFVALWATERZUIVERINGSSTATION | 'S HERTOGENBOSCH, NEDERLAND

WATERZUIVERINGSSTATION | TIEL, NEDERLAND

2018, activiteitenverslag

Klimaatverandering, snelle urbanisatie en demografische veranderingen zijn uitdagingen waarmee samenlevingen overal ter wereld geconfronteerd worden. Daardoor is het steeds noodzakelijker geworden om over te schakelen naar schone energiebronnen en een circulaire economie. BESIX is een koploper in wereldwijde inspanningen voor een

duurzamere toekomst en zet zich sterk in voor het maximaal gebruiken van hernieuwbare bronnen, het omzetten van afval en water in nuttige energie en het bevoorraden van gemeenschappen met zuiver en drinkbaar water.

Via BESIX Water & Environment bieden wij een breed scala aan zeer innovatieve oplossingen voor duurzaamheid op lange termijn, waarbij we vooral focussen op waterzuivering en het hergebruik, de recycling en de upcycling van afval en bijproducten. In de uiterst competitieve markt van 2018 haalde BESIX waardevolle contracten binnen en kreeg het bedrijf internationale erkenning voor haar activiteiten op het gebied van duurzaamheid.

Sterke prestaties in een competitieve markt

Er is wereldwijd een ongeziene vraag naar environmental contracting en dat leidt tot een hevige concurrentie. De almaar strengere eisen van de Europese Unie voor de waterkwaliteit, bijvoorbeeld, zetten regeringen en industrieën in Europa ertoe aan om hun bestaande zuiveringsinstallaties te upgraden. In het Midden-Oosten werden in 2018 nog meer ontwikkelingen opgestart en investeringen gedaan in hernieuwbare energie en de circulaire economie. Die markten zijn uiterst competitief met talrijke aannemers die zich inschrijven op middelgrote tot groot-schalige projecten. In de internationale markt leiden de vraag naar financiering, de onzekerheid van goedgekeurde projectfinanciering door multilaterale banken en de overheersende

invloed van directe financiering door verschillende landen tot hevige concurrentie, of tot projecten die rechtstreeks worden toegewezen aan vooraf geselecteerde aannemers.

Ondanks die uitdagingen op de markt haalde BESIX in 2018 en begin 2019 een aantal belangrijke contracten binnen. Een van de belangrijkste succesfactoren voor het binnenhalen van die contracten is de positionering van BESIX als één aannemer die over meerdere competenties beschikt. Het bedrijf zorgt zowel voor het ontwerp en de engineering als voor de uitvoering van technisch gedegen, kostenefficiënte oplossingen voor technische uitdagingen, en dit dankzij zijn geïntegreerde teams van experts in biochemische en elektromechanische werken die nauw samenwerken met experts in civiele werken.

Bij die nieuwe contracten van 2018 en begin 2019 horen de bouw van één waterzuiveringsinstallatie en twee regenwaterbekkens in Europa voor Lux TP en twee waterinfrastructuurprojecten, zijnde de hydro-elektrische stuwdam 'Nachtigal Amont' in Kameroen en een waterzuiveringsstation dat drinkbaar water aanlevert op de La Mé-rivier in Ivoorkust.

In Dubai, Verenigde Arabische Emiraten (VAE), kreeg BESIX de opdracht om een van 's werelds grootste centrales op basis van thermische valorisatie van afval te bouwen. BESIX tekende eveneens de concessie-overeenkomst voor Qatra, een waterzuiveringsstation in Sharjah. Qatra is, net als het Safi-project in Ajman, een voorbeeld van een succesvol project voor asset management in alle fasen van de levenscyclus van waterinfrastructuur: van projectontwikkeling en ontwerp over bouw en financiering tot exploitatie en onderhoud. In Qatra wordt nu een uitbreiding gepland om het behandelde water te filteren en te verkopen voor commerciële en industriële doeleinden, zoals in Safi, en om de capaciteit van het waterzuiveringsstation te verdubbelen. Daarnaast heeft BESIX in mei 2019 een financiële regeling getroffen met betrekking tot de installatie voor brandstof uit afval (refuse derived fuel of RDF), om huishoudelijk afval om te zetten in brandstof die in plaats van kolen gebruikt wordt in cementfabrieken.

In februari 2018 tekende BESIX een EPC-contract (Engineering, Procurement & Construction) ter waarde van 240 miljoen USD voor een ontziltingsinstallatie die de bevoorrading van drinkwater in Dubai met 180 miljoen liter per dag moet verhogen. In april 2018 werkte BESIX

het EPC-contract af voor de verhoging van de capaciteit met 40.000 m³/dag in het afvalwaterzuiveringsstation van Ajman. Begin mei 2019 beëindigde BESIX de uitbreidingswerken voor het bestaande waterzuiveringsstation in Jebel Ali, Dubai, waarvan de capaciteit uitgebreid werd met 375.000 m³/dag.

Internationale erkenning

De reputatie van BESIX Group is gebouwd op het vermogen van het bedrijf om technisch kwalitatieve, kostenefficiënte oplossingen voor technische uitdagingen te ontwerpen, te bouwen en uit te voeren en om uitstekende diensten te verlenen aan haar klanten. Het bedrijf steunt daarbij op een succesvolle combinatie van een speciaal en gerenommeerd proces en een team van experts in elektromechanische werken dat nauw samenwerkt met experts in civiele werken.

In 2018 werd in de media regelmatig bericht over de activiteiten van BESIX op het vlak van environmental contracting en concessies. In juni kreeg het bedrijf nog een mooie erkenning toen de raad van bestuur van de International Desalination Association (IDA) Ghassan Ejeh, Senior Vice President van BESIX en voormalig voorzitter en directeur van IDA, benoemde tot lid van de Honorary Council van de vereniging, samen met zes andere prominente figuren uit de wereldwijde sector van ontziltling en waterhergebruik. BESIX was Silver Sponsor van de IDA International Water Reuse and Recycling Conference, waar Eryl Edwards, Commercial Manager Concessions & Assets bij BESIX, een keynote speech gaf over 'Maximising Reuse for Industries with the Benefit of Aquifer'.

Naar een duurzame toekomst

BESIX zet in 2019 en daarna haar inspanningen voor duurzaamheid voort, en gaat daarbij doelgericht te werk: de juiste commerciële penetratie, met de juiste waarde dankzij value engineering en operationele excellentie in de uitvoering. Water- en energiebeheer blijft een belangrijke focus. De digitale transformatie (big data, internet of things, slimme steden enz.), die ook een impact heeft op onze infrastructuurmiddelen, is een activiteitengebied waarin we verder kunnen groeien. BESIX heeft reeds ingespeeld, en zal verder inspelen, op deze transformatie om koploper te blijven in deze snel evoluerende markt.

JEBEL ALI WATERZUIVERINGSSTATION FASE II | DUBAI, VAE

KERNCIJFERS 2018

- 5 landen
- 13 projecten in uitvoering
- 85 werknemers
- productie van drinkbaar water voor 500.000 mensen
- 2.500.000 PE* aan afvalwaterinfrastructuur in aanbouw

* Inwonerequivalent

AFVALWATERZUIVERINGSSTATION | 'S HERTOGENBOSCH, NEDERLAND

Waterbehandeling in het Groothertogdom Luxemburg

Interview

**EEN
VEELBELOVENDE
ACTIVITEIT VOOR
LUX TP EN
BESIX**

1

Voorbeeld van co-creatie

1,5 jaar

Om een lokale speler te worden

1/4

van alle tenders werden gewonnen in 2018

In een schoolvoorbeeld van co-creatie binnen BESIX hebben Lux TP en het departement Water & Environment van BESIX met succes samengewerkt om de markt van de afvalwaterzuivering in het Groothertogdom Luxemburg te veroveren. In minder dan anderhalf jaar tijd zijn ze zelfs een bekende lokale speler geworden. Dit voorbeeld getuigt van de vele mogelijkheden die de bedrijven van onze groep intern hebben om verder te groeien door hun expertise te bundelen.

Een ambitieus beleid

In november 2013 heeft het Hof van Justitie van de Europese Unie het Groothertogdom Luxemburg veroordeeld voor het niet naleven van een richtlijn inzake de behandeling van afvalwater. Een paar jaar eerder waren Luxemburg, België en Nederland uitgeroepen tot 'kwetsbare zone' vanwege de voedingsstoffen die hun rivieren, vooral de Maas en de Schelde, naar de Noordzee afvoeren. Deze voedingsstoffen veroorzaken de zogenaamde eutrofiëring van de zee. Dat gaat gepaard met algengroei en de uitputting van zuurstof in het water, wat van cruciaal belang is voor verschillende mariene organismen. De Benelux-landen zijn daarom verplicht om hun water intensiever te behandelen dan andere staten of regio's van de Europese Unie, met name wat betreft de fosfor- en stikstofniveaus.

Na de veroordeling van het Groothertogdom heeft de Luxemburgse administratie voor het Waterbeheer, de publieke instelling die alle overheidsdiensten op dit gebied verenigt, aangekondigd dat ze de modernisering van haar waterzuiveringsstations versnelt. Luxemburg heeft daarvoor een ambitieus saneringsplan voor de meeste van zijn installaties uitgewerkt.

BESIX waagt haar kans

Het beleid van het Groothertogdom Luxemburg bleef niet onopgemerkt bij BESIX. Het bedrijf beschikt over ruim 40 jaar ervaring in waterzuivering en heeft met Water & Environment een afdeling in huis die gespecialiseerd is in oplossingen op maat, van ontwerp en bouw tot exploitatie en onderhoud van dergelijke installaties. In tegenstelling tot veel van haar concurrenten beschikt het bedrijf over een breed scala aan interne competenties waarmee het zich kan aanpassen aan de behoeften van haar klanten en zelfs alternatieven kan voorstellen.

"De aanbestedingsprocedure van de Luxemburgse overheid splitst de civieltechnische en elektromechanische activiteiten op in afzonderlijke markten", legt **Adrien Theunissen, Senior Manager bij BESIX Water & Environment**, uit. "Wij waren uiteraard geïnteresseerd in de elektromechanische werken, omdat die aansluiten bij onze expertise, en namen dus deel aan een eerste aanbesteding. Die omvatte de montage van de zuiveringsinstallaties voor een waterzuiveringsstation: luchtdiffusie, pompen, kleppen, filters, elektriciteit, automatisatie en instrumentaties, enz.

>

In dit stadium was ons doel in de eerste plaats om de markt te betreden om die te kunnen bestuderen en begrijpen. De bekendmaking van de resultaten heeft ons verrast en ons erop gewezen dat we onze strategie moeten versterken om beter in te spelen op de realiteit van de Luxemburgse markt.”

Het centrale probleem heeft niet te maken met de technische aspecten van de onderhavige taak, die voor ons relatief eenvoudig zijn, maar met de lokale realiteit van werking en kosten, of met de taal.

Een BESIX-strategie

“De hoofden van BESIX Water & Environment hebben ons benaderd om ons de marktrealiteit uit te leggen waarmee ze te maken hebben. Wij bij Lux TP hebben nog nooit elektromechanische werken uitgevoerd. Maar het lag voor de hand dat we, door samen een tijdelijke joint venture op te richten in Luxemburg, een ernstige en competitieve dienstverlener konden worden”, legt **Alain Dostert, Managing Director van Lux TP**, uit.

Lux TP is volledig in handen van BESIX en is een van de grootste bouwbedrijven in het Groothertogdom Luxemburg. Het is vooral actief in de bouwsector en openbare werken. In haar thuisland staat het bedrijf bekend om iconische verwezenlijkingen zoals de renovatie van de beroemde brug Pont Adolphe in het hart van Luxemburgstad, de constructie van de kabelbaan in de hoofdstad en de bouw van de Grande-Duchesse Joséphine-Charlotte Concert Hall, ook bekend als de Philharmonie Luxembourg. “Dit is niet de eerste keer dat Lux TP met een andere entiteit van de groep samenwerkt. De ontwikkeling en bouw van het nieuwe hoofdkantoor van ING Luxemburg gebeurde, bijvoorbeeld, samen met BESIX RED, evenals de ontwikkeling en bouw van de nieuwe FERRERO-hoofdzetel, de Casa FERRERO (zie pagina 128). Nieuw hier is dat we als partner meewerken aan projecten waarvoor we zelf, bij het begin, niet de technische expertise aanbrenge”, voegt Alain Dostert eraan toe.

ALAIN DOSTERT
Managing Director Lux TP

“De eerste aanbestedingen waaraan we samen hebben deelgenomen, hebben ons in staat gesteld om onze aanpak te verfijnen, bijvoorbeeld door de beste onderaannemers te identificeren en een volledig inzicht in de markt te krijgen.”

De tijdelijke joint venture krijgt vorm: BESIX levert technische expertise en Lux TP haar kennis van de lokale realiteit.

“De eerste aanbestedingen waaraan we samen hebben deelgenomen, hebben ons in staat gesteld om onze aanpak te verfijnen, bijvoorbeeld door de beste onderaannemers te identificeren en een volledig inzicht in de markt te krijgen. We hebben een eerste contract gewonnen, daarna een tweede. Andere volgden, elke opdracht iets groter dan de vorige. Sinds midden 2018 hebben we deelgenomen aan de meeste aanbestedingen in de sector”, legt Alain Dostert uit. Adrien Theunissen voegt eraan toe: “In anderhalf jaar tijd zijn we een ernstige speler geworden in Luxemburg voor afvalwaterzuiveringsinstallaties en regenwaterbekkens. In 2018 wonnen we ongeveer een kwart van de aanbestedingen aan de bevoegde autoriteiten.”

Succes geeft vleugels

Naast de contracten zelf is er gaandeweg nog een tweede succes geboekt: een overdracht van expertise van BESIX naar Lux TP. “Elektromechanische installaties in zuiveringsstations, die twee jaar geleden nog ongekend terrein waren voor ons, zijn voor Lux TP nu een veelbelovende activiteit geworden. Bovendien hebben we voor dit soort werk een aantal gespecialiseerde profielen gerekruteerd. Door de tijdelijke joint venture met BESIX hebben we op een onverwachte, snelle en doeltreffende manier kunnen diversifiëren”, legt Alain Dostert uit.

“Onze strategie blijkt zo succesvol dat Lux TP binnenkort alleen zal kunnen inschrijven op dit soort contracten. Voor specifieke technische uitdagingen kunnen we blijven rekenen op de expertise van BESIX Water & Environment in Brussel. Door een alliantie aan te gaan, hebben we voor Lux TP een nieuwe activiteit gecreëerd, een nieuwe markt veroverd en toegevoegde waarde gegenereerd voor BESIX”, besluit Adrien Theunissen.

ADRIEN THEUNISSEN

Senior Manager bij BESIX Water & Environment

“Door een alliantie aan te gaan, hebben we voor Lux TP een nieuwe activiteit gecreëerd, een nieuwe markt veroverd en toegevoegde waarde gegenereerd voor BESIX.”

ONE-STOP SHOP

In 2017 herdefinieerde BESIX haar strategie, BESIX Forward genaamd. De nieuwe strategie omvat een bestaansreden (‘Excelleren in het creëren van duurzame oplossingen voor een betere wereld’), waarden en zes strategische drijfveren. Een van deze strategische drijfveren is de ontwikkeling van One-Stop-Shop-oplossingen. BESIX beschikt intern over een honderdtal gespecialiseerde competenties en is dus in staat om oplossingen te ontwikkelen die aangepast zijn aan specifieke opportuniteiten of vragen van klanten.

“Het partnerschap tussen Lux TP en BESIX, via het departement Water & Environment, toont de waarde van dit concept: geen van beide bedrijven had op eigen kracht een resultaat kunnen bereiken dat vergelijkbaar is met het resultaat dat ze samen hebben behaald. Hun ontwikkeling op het vlak van elektromechanische werken in Luxemburg illustreert de mogelijkheden die de dochterondernemingen en entiteiten van BESIX hebben om hun groei te stimuleren”, zegt **Christophe Ledur, directeur Water & Environment bij BESIX Group.**

▶ REGIONALE EN
GESPECIALISEERDE
BEDRIJVEN

BESIX

ACTIVITEITEN

L'IMPERIALE | JAMBES, BELGIË

 | www.cobelba.be

Het in Namen gebaseerde Cobelba is sinds 1994 actief als algemene bouwonderneming in Wallonië (België). Het werd in 2007 overgenomen door BESIX Group en is sedert 2018 een filiaal van Wust. Op basis van een rijke ervaring realiseert het bedrijf zowel industriële panden als commerciële en openbare ruimten, flat- en kantoorgebouwen, enz. Cobelba positioneert zichzelf ook als bouwpromotor van grote projecten als de ecowijk 'Les Jardins de Baseilles' en revitalisatieproject 'Les Tilleuls' in Andenne.

Cobelba, dat ISO 9001 en VCA gecertificeerd is, stelt alles in het werk om permanente verbetering na te streven, de klanten een professionele service te bieden en veiligheid te garanderen voor de eigen werknemers én voor die van de onderaannemers.

2018 was een cruciaal jaar na de reorganisatie van het bedrijf en de veranderingen op directieniveau met de aanstelling van Didier Hans, die nu zowel afgevaardigd bestuurder van Cobelba als van Wust is, en van CEO Etienne Lambilliotte. Deze organisatorische en structurele ingrepen genereerden een nieuwe dynamiek in het bedrijf, wat zich uit in een andere managementstijl en in een commerciële drang om meer contracten in de wacht te slepen.

In de kijker

IMPÉRIALE IN JAMBES

Mosterdmakerij Bister, de trots van Namen sinds 1920, barstte uit haar voegen in dit modernistische gebouw. Na de verhuizing van het bedrijf naar Achêne voerde Cobelba als bouwpromotor de eerste fase van het reconversieproject van de site uit. Dit bestond uit de realisatie van 28 appartementen en een polyvalente zaal in de voormalige mosterdfabriek.

Het sociaal verhuurkantoor van de Stad Namen zal vier appartementen van deze eerste fase beheren. De multifunctionele zaal is een gemeenschapsruimte voor de bewoners die er feestjes, yogacursussen, opleidingen enz. kunnen organiseren.

Deze verbouwing gebeurt met respect voor de geschiedenis van de site. Zo behield Cobelba de gevel, inclusief het opschrift "Bister", en kreeg het complex de naam "L'Impériale", het bekendste product van de mosterdfabrikant. Dit project, ideaal gelegen rond een centraal, groen eiland, werd speciaal ontworpen om maximaal deel te nemen aan het lokale leven.

TRAKK | NAMEN, BELGIË

LIDL | HYON, BELGIË

2018 NIEUWE CONTRACTEN

LIDL | Hyon

Afbraak en heropbouw van een Lidl-filiaal in Hyon.

IMMODEC | Jambes

Constructie van een gebouw voor gemengd gebruik, met winkels op het gelijkvloers en 14 appartementen.

TRAKK | Namen

Bouw van een creatieve hub, bestaande uit een aantal ruimten voor multidisciplinaire cocreatie. Bedoeling is de ontwikkeling van creatieve projecten voor de hele Naamse regio te stimuleren. TRAKK bevordert contacten en uitwisselingen tussen mensen en organisaties uit de kunst- en bedrijfswereld, de wetenschappen en de sector van de nieuwe technologieën.

INDA | Aarlen

Bouw van een sporthal in Aarlen.

BRICO PLAN-IT | Jambes

Uitbreiding van het Brico-filiaal in Jambes voor de afdeling Plan-It.

 | www.jacquesdelens.be

Entreprises Jacques Delens werd in 1967 opgericht in Brussel. Als algemene bouwfirmata en projectontwikkelaar is het bedrijf vooral actief in de Brusselse regio, Waals-Brabant en Vlaams-Brabant. Het bedrijf is al meer dan 50 jaar gespecialiseerd in de bouw, in de restauratie van beschermde gebouwen - waarvan sommige in het collectieve geheugen zitten - en in de algemene renovatie van gebouwen, ongeacht hun type of grootte.

De 3 entiteiten van Entreprises Jacques Delens (Jacques Delens, Sud Construct & Corebat) zijn actief op zowel de private als publieke markt. Hun activiteiten omvatten de renovatie en modernisering van zorginstellingen, het ontwikkelen en renoveren van kantoren en de bouw van luxe residenties.

Op strategisch vlak nam Jacques Delens in juni 2018 het Brusselse bedrijf Corebat over en verstevigde het zo haar positie op de privémarkt van renovaties en verbouwingen.

Dankzij talrijke contracten met nieuwe klanten als Eaglestone, Befimmo en Gretry Shopping Center geraakte het orderboek van Entreprises Jacques Delens het afgelopen jaar goed gevuld. Er werden in 2018 niet minder dan 26 projecten getekend, waaronder Esprit Courbevoie in Louvain-la-Neuve, de bouw van het zwembad van Braine-l'Alleud en het re-

novatieproject Brederode II in Brussel. Jacques Delens voltooide in 2018 ook verschillende mooie projecten: de inhuldiging van fase 2 van de renovatiewerken in Brussel Noord, de renovatie van het voetbalstadion van Union Sint-Gillis, de restauratie van de Tour à Plomb (alle drie in Brussel) en de bouw van de wooncomplexen Coparty III in Nijvel en Les Jardins de l'Orne in Mont-St-Guibert.

Entreprises Jacques Delens streeft ernaar om afvalvrij te worden. Hun project Tivoli GreenCity (Brussel), dat wordt gerealiseerd in een joint venture, kreeg de Sustainable Building Award 2018 en het renovatieproject Brederode II won de prijs beCircular 2019. Als algemene bouwfirmata wil Jacques Delens haar ecologische voetafdruk zoveel mogelijk beperken. Zo houdt het rekening met de schaarste van hulpbronnen en voert het op de bouwerven een innovatief beleid door verschillende afbraakmaterialen te recupereren. Deze aanpak heeft zijn doeltreffendheid al bewezen op de werf van Brussel Noord, Brederode II en het nieuwe project Gretry Shopping Center in hartje Brussel.

In 2019 wil Jacques Delens haar groeistrategie voortzetten door strategische overnames te realiseren van bedrijven of start-ups die actief zijn in de bouw of energie-efficiëntie.

RENOVATIE VAN EEN PRIVATE WONING | ELSENE, BELGIË

In de kijker

COREBAT, VOOR PARTICULIEREN

Corebat, dat kan bogen op meer dan 20 jaar ervaring in verbouwings-, renovatie- en uitbreidingswerken voor particulieren, werd op 18 juni 2018 overgenomen door Entreprises Jacques Delens.

Het bedrijf heeft meer dan 3.800 werven op haar conto en is actief in Brussel en omstreken. Deze verwerving is voor Jacques Delens een belangrijke investering omdat het zo haar positie op de privémarkt van renovaties en verbouwingen verstevigt. Bovendien kan het haar klanten op die manier een nog betere en polyvalentere expertise en knowhow bieden.

Bij Corebat werken een tiental arbeiders met uiteenlopende en uitgebreide vaardigheden. Dankzij deze multidisciplinariteit kan het bedrijf bijna het volledige project met eigen personeel uitvoeren.

Corebat is gespecialiseerd in de plaatsing van ramen, loodgieterswerk, verwarming & sanitair, ruwbouwwerken, metselwerk & funderingen, omgevingswerken, elektriciteit, afwerkingen, maar ook in gevelisolatie.

De integratie van het hele Corebat-team is goed verlopen en de resultaten na één semester zijn beter dan verwacht. De nieuwe vestiging, die zich uitsluitend op particulieren richt, blinkt uit in hoogkwalitatieve knowhow en maakt het voor Jacques Delens mogelijk om voortaan haar klanten een totaalservice te bieden.

MULTIPHARMA APOTHEEK | ANDERLECHT, BELGIË

IMMO RENAISSANCE | UKKEL, BELGIË

2018 NIEUWE CONTRACTEN

Royal Louise (EJD) | Brussel, België

Realisatie voor projectontwikkelaar Immoel van een gebouw met 77 appartementen en ruimte voor vrije beroepen.

Jardins de l'Orne II (EJD) | Mont-St-Guibert, België

Realisatie voor Ginkgo Advisor van een gebouw met 35 appartementen en 1 commerciële ruimte.

Crystal City (SC) | Brussel, België

Bouw en verbouwing van een gesloten ruwbouw (casco) voor Gretry Shopping Center

Brederode II (EJD) | Brussel, België

Ingrijpende renovatie en binnen- en buitenrestauratie van een gedeeltelijk beschermd gebouw waar zich de kantoren van Befimmo bevinden.

Marriott (SC) | Brussel (Elsene), België

Renovatie voor Algonquin van de badkamers 'Mock-up'

FSMA (SC) | Brussel, België

Renovatie werken aan het FSMA-gebouw in de Congressstraat

Hamoir Villa (EJD) | Brussel, België

Bouw van een eengezinsvilla binnen een huizenblok, met een kelder verdieping, een gelijkvloers en een eerste verdieping.

 | www.luxtp.lu

Lux TP is actief op verschillende markten binnen de bouwsector en voert zowel bouwprojecten uit als civieltechnische en spoorwegwerken. Het bedrijf is gespecialiseerd in renovatie, het heropbouwen en reconversie. Lux TP heeft enkele werven in de provincie Luxemburg (België), maar werkt eigenlijk hoofdzakelijk in het Groothertogdom Luxemburg.

De strategie van het bedrijf die gebaseerd is op een strenge selectie van projecten, partners en onderaannemers heeft in de afgelopen jaren vruchten afgeworpen.

Zo haalde Lux TP in 2018 met de lopende en voltooide projecten een omzet van 61 miljoen euro.

De sleutel tot het succes van Lux TP is een flexibele aanpak die luistert naar de verwachtingen en ideeën van de klant en die vervolgens met een gemotiveerd team implementeert.

In de kijker

CASA FERRERO

In 2016 ging de FERRERO Group, wiens 900 medewerkers verspreid waren over verschillende gebouwen in het Groothertogdom Luxemburg, op zoek naar een terrein om er een nieuwe zetel te bouwen, die de nodige voorzieningen zou bieden voor de verdere ontwikkeling van het bedrijf.

De keuze viel op een terrein dichtbij de luchthaven in Luxemburg Niederanven, niet ver van het kantoorgebouw Trèves Office, dat in aanbouw was. Dit terrein bestond uit twee percelen: het ene was in handen van projectontwikkelaar en bouwfirma Félix Giorgetti en het andere van BESIX RED. Giorgetti stelde toen aan BESIX RED voor om samen het FERRERO-gebouw op te trekken op deze 2 percelen.

Na onderhandelingen met de FERRERO Group ging die laatste akkoord met het voorgestelde project. Het ontwerp van de toekomstige zetel werd toevertrouwd aan het architectenbureau Perry Weber & Associés. Vooraleer te kunnen starten met de bouw was het noodzakelijk om eerst de superstructuur van de bestaande ruwbouw af te breken en de funderingen te verstevigen.

Het circa 30.000 m² grote project werd ontwikkeld door Giorgetti en BESIX RED. Een joint venture die bestaat uit Giorgetti, Lux TP, Wust en BESIX Luxembourg voert de bouwwerken uit. Het gebouw, dat zich op een hellend terrein bevindt, heeft een groot, centraal atrium. Het telt 11 verdiepingen (5 ondergrondse, het gelijkvloers en 5 bovengrondse) en past perfect in de omgeving. De kantoorruimten liggen verspreid over 8 lichtovergoten verdiepingen. De kelderverdiepingen -3 tot -5 zijn bestemd voor technische lokalen, laboratoria en parkeerplaatsen.

QUATUOR | LUXEMBURG STAD

CREOS | LUXEMBURG-MERL

2018

NIEUWE CONTRACTEN

Quatuor | Luxemburg Stad

Gedeeltelijke afbraak van het voormalige ministerie van Milieu met behoud van de bestaande kelderverdieping. Heropbouw van een nieuw kantoorgebouw van 4 verdiepingen hoog met een oppervlakte van 4.603 m², dat voldoet aan de BREEAM Excellent-normen. Algemene aannemerswerken.

Verkeersknooppunt Iergaertchen | Luxemburg-Hamm

Omvorming van een bestaande traditionele rotonde tot een turbotronde met voorsortering. Civieltechnische en infrastructuurwerken.

Parking | Stad Ettelbruck

Bouw van een overdekte parking met 3 verdiepingen. Ruwbouwwerken.

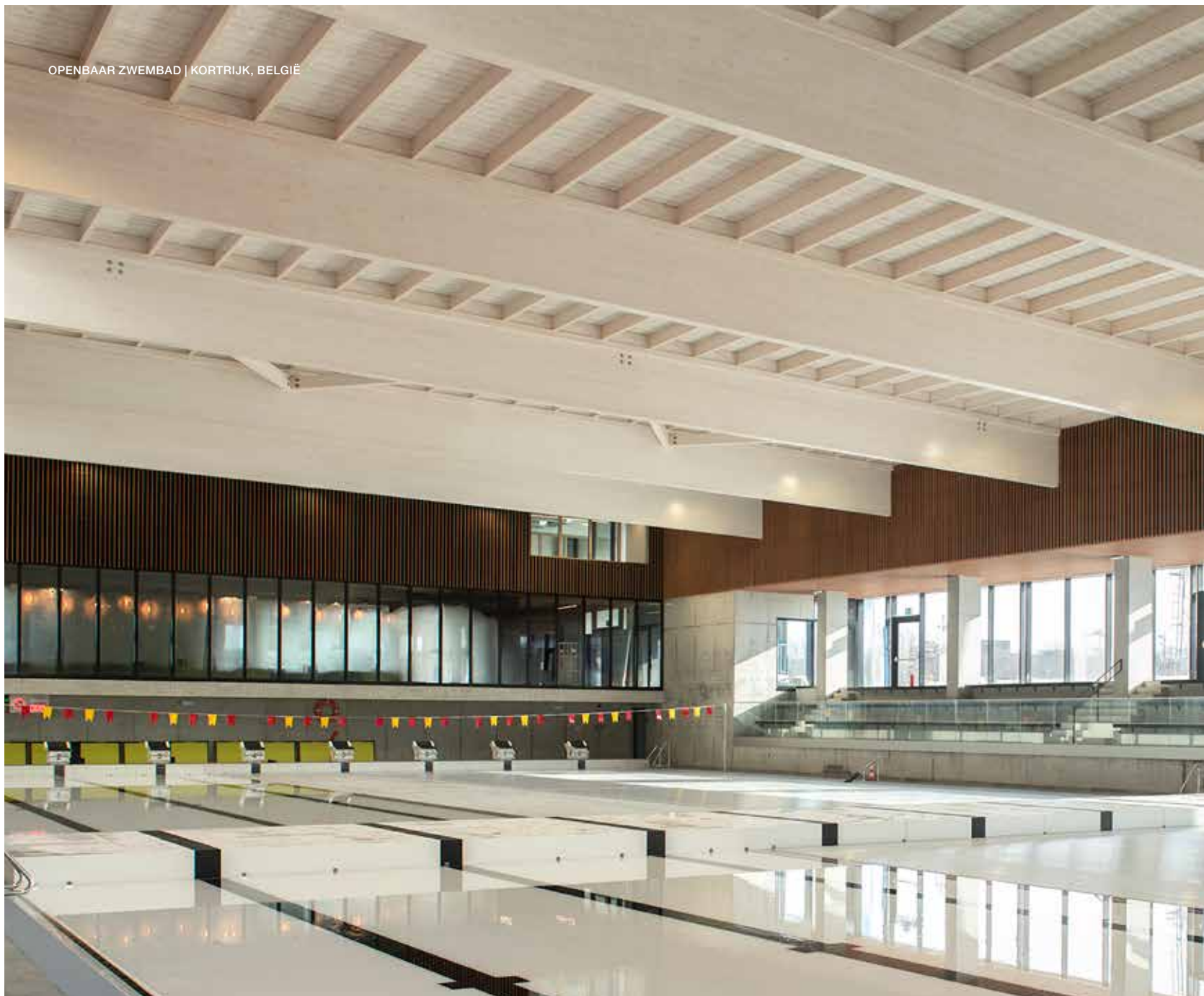
CREOS | Luxemburg-Merl

Bouw van een nieuwe administratieve zetel van 15.000 m² en een exploitatiecentrum van 4100 m².

Luxemburgse Spoorwegen, verschillende werven

- Nieuwe spoorlijn Luxemburg-Bettembourg
- Station van Mersch
- Beveiligde vrachtwagenparking in Bettembourg
- Civieltechnische werken

OPENBAAR ZWEMBAD | KORTRIJK, BELGIË

 | www.vanhout.be

In 2018 groeide Vanhout Group verder uit tot een gerenommeerde multidisciplinaire bouwgroep van een veertigtal vennootschappen. Naast de vennootschappen die werden opgericht in het kader van haar specialisatie met betrekking tot Publiek Private Samenwerkingen of projectontwikkelingen, beheerst Vanhout Group via haar dochterondernemingen ook diverse bouwdisciplines : Vanhout en Vanhout Bilzen treden op als algemeen aannemer, HBS is een gespecialiseerd aannemings- en afwerkingsbedrijf, Vanhout Facilities is als facility manager gekend voor zowel technisch als bouwkundig onderhoud, Vanhout Projects is de projectontwikkelaar van Vanhout Group, Isofoam en Isochape plaatsen als isolatiespecialisten respectievelijk PUR en EPS-mortel en Energieconcepten en De Bie – Veba zijn de technische bedrijven van de groep. Vanhout Group is actief in zowel de private als de publieke sector en dat zowel in de re-

sidentiële als in de industriële markt. Alle bedrijven van de groep streven naar kwaliteit, duurzaamheid en een duidelijke toegevoegde waarde.

Met de overnames in 2018 van De Bie – Veba en Belemco, waarvan de naam intussen gewijzigd werd naar Vanhout Bilzen, telt Vanhout Group meer dan 500 werknemers en realiseert zij een omzet van meer dan € 200 miljoen. Naast haar hoofdzetel in Geel, opereert Vanhout Group vanuit Aartselaar, Arendonk, Bilzen, Brussel, Houthalen en Turnhout. De toekomst van Vanhout Group is alvast verzekerd door het recordbedrag van € 220 miljoen nieuwe bestellingen die in 2018 binnengehaald werden.

In de kijker

PUBLIJK ZWEMBAD KORTRIJK

Het zwembad wordt gebouwd in Kortrijk voor de 300.000 inwoners van de Zuid-West-Vlaamse regio. Het bevat een zwembad met 8 banen van 50m, twee beweegbare bodems en een tribune met 300 zitplaatsen.

Met een diepte van twee meter en afmetingen die voldoen aan de normen voor internationale wedstrijden ligt de focus op zwemtrainingen en -wedstrijden enerzijds en anderzijds waterpolo. Zo kan onder meer de Kortrijkse Waterpolo Kring (KWK) voortaan thuismatches op eigen bodem spelen.

Naast de sportieve zwemruimte is er echter ook plaats voor een recreatief gedeelte. Er is een ruime warme lagune, een golfslagbad, uitgebreide kinderattracties, drie spectaculaire glijbanen en een spannende wildwaterbaan van 150 meter lang. Uitzonderlijk is het all-weather buitenbad dat het hele jaar open is en een zomerbad van in totaal 266 m², de outdoor waterspeeltuin voor kinderen en de ligweide. Daarnaast is er ook ruimte voor wellness met onder meer sauna's, een stombad, een voetbad en wordt er ruimte voor horeca voorzien zowel binnen als buiten.

Het voltooide project zal een compleet zwemcomplex zijn met ruimte voor jong en oud, voor sport en voor recreatie.

Architecturaal is het gebouw zo ontworpen om perfect te passen in de omgeving van het nieuwe stadsdeel Kortrijk Weide. Vanuit ieder bad, de horecazaken en de polyvalente ruimte zal men uitzicht hebben op het stadspark. Zowel de horizontale lijnen van het evenementenplein als van het lager gelegen stadspark worden behouden in het gebouw dat zo op vloeiende wijze de overgang tussen beide maakt.

Het gebouw fungeert als landmark voor de stad Kortrijk met horeca die als trekpleister zal dienen zoals nu met Buda Beach al het geval is.

BORGERSTEIN | SINT-KATELIJNE-WAVER, BELGIË

KANTKWARTIER | VILVOORDE, BELGIË

2018

NIEUWE CONTRACTEN

Bloesembad en Sportcomplex | Sint-Truiden, België

Op de huidige site van het zwembad wordt een volledig nieuw zwembadcomplex gebouwd mét wildwaterbanen, brasserie, wellness én sporthal.

Gallait-site | Schaarbeek, België

Een groot schoolproject met 4 entiteiten: een basisschool voor 220 leerlingen, een tienerschool voor 240 leerlingen, een secundaire school voor 680 leerlingen en een jeugdcentrum.

Collegium Zottegem | Zottegem, België

Waar in 1862 nog lessenaars en schoolborden stonden, verschijnen straks 68 luxueuze appartementen. Het vroegere schoolgebouw wordt daarvoor uitgebreid met een moderne nieuwbouw, die met zijn strakke lijnen mooi afsteekt tegen het neogotische hoofdgebouw.

Borgerstein | Sint-Katelijne-Waver, België

Op de site van en rond het seminariegebouw, de huidige zorgvoorziening van Borgerstein vzw, wordt een totaalproject ingericht.

Kantkwartier | Vilvoorde, België

Nieuwbouw van 82 luxe-appartementen op de voormalige site van de Kantfabriek in hartje Vilvoorde, bovenop de door Vanhout Bilzen reeds gerealiseerde ondergrondse parking.

West Construct, actief in Vlaanderen en Brussel, is gespecialiseerd in civiele, waterbouwkundige en industriële werken op zowel de publieke als private markt. West Construct heeft een stevige reputatie opgebouwd op vlak van kustinfrastructuur en kanaalonderhoud via raamcontracten. Vaak worden ze gecontacteerd voor dringende interventies die een grote flexibiliteit en doorgedreven professionalisme vereisen.

De activiteiten van West Construct betreffen doorgaans gespecialiseerde werken die een hoge graad van technische expertise en risicobeheersing vereisen. Bij het uitvoeren van hun kernactiviteiten stellen de teams hun competentie en kennis ter beschikking van de klant, om zo de grenzen van een klassiek uitvoerende aannemer te overschrijden en reële toegevoegde waarde te kunnen creëren. Onder het merk BEWIND heeft West Construct de voorbije jaren reeds een stevige reputatie opgebouwd als bouwer van funderingssokkels voor windmolens.

West Construct kan terugblikken op een druk 2018 waarin opnieuw meerdere mooie projecten tot een goed einde gebracht werden. Zo werden de projecten “Fietsspiraalbrug” in Leuven, de fiets- en voetgangersbrug “Parkbosbruggen” in Gent en het “drinkwaterproductiecentrum” in Eeklo tot tevredenheid van de klant opgeleverd. Ondanks de sterke concurrentie op de markt van de waterbouwkundige werken slaagde West Construct erin, dankzij hun ervaring en expertise, de onderhoudscontracten voor de districten IJzer en Kanalen West te hernieuwen.

Het afgelopen jaar was West Construct ook alomtegenwoordig op de markt van de civiele werken. Zo bouwde het bedrijf voor TUC RAIL een onderbrugging in Lokeren, een overbrugging in Brugge, een passerelle in Haren en een sporenbundel in Zwankendamme.

Tot slot toont het project waarbij West Construct het ontwerp en de bouw van een jetty in Gent voor haar rekening neemt aan hoe ze toegevoegde waarde kan bieden aan de klant door reeds van bij de ontwerpfase betrokken partij te zijn.

West Construct werd op 1 januari 2019 volledig geïntegreerd in BESIX NV.

 | www.westconstruct.be

In de kijker

NIEUWE TUNNEL ONDER SPOORLIJN L59

Het project waarbij West Construct de OW 50 verwijdert voor de klant TUC RAIL/Infrabel is een mooie referentie inzake hun expertise in civiele werken. De aanbesteding werd uitgeschreven in het voorjaar van 2017 en het project werd toegewezen in juli 2017. De werken moesten onmiddellijk starten om de contractueel vastgelegde deadlines te kunnen halen. De opdracht bestond uit de bouw van een nieuwe tunnel onder de spoorlijn L59 ter hoogte van de Uitbreidingslaan te Lokeren ter vervanging van de bestaande overweg (OW50) op de Oude Heerweg. Deze werken omvatten, naast de civiele werken, ook de wegenwerken, hydraulica, werken aan de spoorlijn en de omgevingswerken.

Voor de bouw van de tunnel werd er gewerkt met een trogbrug. Daarbij wordt vooraf, naast de bestaande sporen, een brugdek geconstrueerd die na voltooiing op zijn plaats wordt geschoven. Om dit te doen, moeten de sporen tijdelijk onderbroken worden.

De werken werden uitgevoerd in het weekend van 4 en 5 mei 2018. Dankzij een minutieuze voorbereiding van het voltallige werfteam werden deze werken kwaliteitsvol en veilig uitgevoerd binnen het voorziene tijds kader.

Verwacht wordt dat de werken in de zomer van 2019 zullen beëindigd worden. De waarde van dit contract is € 3,9 miljoen en de uitvoeringstermijn bedraagt 730 kalenderdagen.

Ter illustratie geven we nog een aantal hoeveelheden mee: 12.000 m³ grondverzet; 3.500 m² damplanken; 2.500 m³ beton; 420 T staal en 6.500 m² asfalt.

CANADABRUGGEN | BRUGGE, BELGIË

KOLENHAVEN | GENK, BELGIË

2018 NIEUWE CONTRACTEN

Renovatie van de Canadabridgen | Brugge, België

Grondige renovatie van de centrale brug en het vervangen van de fiets- en voetgangersbruggen stroomaf- en stroomopwaarts van de centrale brug door composietbruggen.

Vernieuwen brug over toegangsgeul Kolenhaven | Genk, België

Het verhogen (+ 1,80 m) van de brug aan de toegangsgeul naar de Kolenhaven en het aanpassen van de omliggende wegen.

Bouwen van nieuwe toegangsfaciliteiten aan het station van Temse | Temse, België

Bouw van een toegangshelling en trappen, beide in beton, en een stalen luifelstructuur, voor een betere toegankelijkheid van de perrons.

Ontwerp en bouw van een aanlegsteiger voor Chevron | Gent, België

Het ontwerpen, in samenwerking met het BESIX Engineeringdepartement, en bouwen van een aanlegsteiger voor Chevron.

Vernieuwen van de perrons in Haren Zuid | Haren, België

Afbraak en vernieuwing van de verharding van de perrons, vervangen van de aanwezige infrastructuur.

GERECHTSGEBOUW | EUPEN, BELGIË

 | www.wust.be

Wust voert algemene aannemersactiviteiten uit in alle domeinen van de bouwsector. Dankzij het engagement en de deskundigheid van haar medewerkers realiseert het bedrijf een groot aantal opdrachten, die enorm variëren in type en omvang.

Wust is actief in België (Wallonië en Brussel) en in het Groothertogdom Luxemburg. Het bouwt woonblokken, kantoren, industriële hallen, commerciële ruimtes, gebouwen voor onderwijs, gezondheidszorg en bijstand, en sport- en vrijetijdscentra. Daarnaast voert het bouwbedrijf ook restauratie- en renovatiewerken uit.

In 2018 namen de activiteiten van Wust toe, in het bijzonder dankzij de Luxemburgse vestiging.

De privésector, specifiek de woning- en kantoorbouw, zat in de lift en dat was gunstig voor de zaken. Hoewel de bouw van industriële hallen en

winkelcentra terugliep in vergelijking met 2017, vertegenwoordigde deze activiteit toch bijna een kwart van de opbrengst van 2018.

Verder zette de trend van de afgelopen jaren zich door: Wust realiseert meer en meer grote aanbestedingen, zoals bijvoorbeeld het kantoorgebouw Casa FERRERO in Luxemburg, uitgevoerd in een joint venture met een lokale aannemer en andere entiteiten uit de groep.

Tot slot voltooide Wust in 2018 de verbouwing van haar voormalige hoofdkantoor tot een residentie van 17 appartementen, waarvan de meeste verkocht zijn.

Wust profileert zich hoe langer hoe meer als partner voor Design & Build-projecten, en dat in het bijzonder in bouwteamverband. Zo'n verband zorgt ervoor dat hun professionalisme, actieve samenwerking en betrouwbaarheid worden erkend en gewaardeerd.

In de kijker

GERECHTSGEBOUW

Befimmo gunde de bouw van een nieuw justitiepaleis in Eupen aan Wust. Eerst werd het bestaande gebouw afgebroken. Voor de bouw maakte Wust gebruik van verschillende technieken: zinken daken, gordijngelvels in verschillende vormen, blokken van uiteenlopende grootte en veelvuldig gebruik van hout in de zittingszalen.

De eisen van de klant en de publieke stakeholders, namelijk de Regie der Gebouwen en de FOD Financiën, waren even streng als de bouwtechnische normen waaraan het project moest voldoen. Een dergelijk gebouw vraagt een hoog niveau van techniciteit, vooral door de strikte akoestische voorwaarden van de zittingszalen maar ook inzake beveiliging.

Wust slaagde erin dit complexe project in een krappe tijd te voltooien. De werken startten eind januari 2017 en werden afgerond in september 2018.

RESIDENTIE FALIZE | MALMÉDY, BELGIË

LIDL | SPA, BELGIË

2018 NIEUWE CONTRACTEN

Ziekenhuis CHC | Glain, site Mont Léglia, België
Realisatie (in een joint venture met DUCHENE) van een gebouw voor de administratieve diensten van de CHC-groep en een kinderdagverblijf, alsook de aanleg van een parking en omgevingswerken.

LIDL | Malmedy, België
Renovatie en uitbreiding van een winkelruimte.

Luchthaven Luik | Bierset, België
Bouw van 3 hallen voor luchtvrachtafhandeling (B14, B24, B26).

LIDL | Spa, België
Afbraak en bouw van een winkelruimte.

Résidentie Falize | Malmedy, België
Verbouwing van de vroegere Wust-kantoren tot 17 appartementen.

BESIX Infra is de kennisgedreven aannemer voor wegenbouw op de Vlaamse en Brusselse markt, actief in wegenbouw, rioleringsaanleg en de aanleg van publieke ruimtes. BESIX Infra behoort tot de top 5 spelers op de Belgische infrastructuurmarkt, voor zowel publieke als private opdrachtgevers.

De vestigingen in Bilzen en Burcht hebben eigen beton- en recyclagesites. Daarnaast beschikt de 100 % dochteronderneming Belasco in Bilzen, Gent en Puurs over eigen asfaltproductie- installaties. Dit alles om werken in Vlaanderen en Brussel efficiënt te kunnen uitvoeren.

BESIX Infra profileert zich bovendien meer en meer als een rasechte partner inzake communicatie, buurtoverleg en het beperken van hinder. Als bedrijf dat vooral in de openbare sector actief is, werd de werking van BESIX Infra in het jaar 2018 grotendeels bepaald door de lokale verkiezingen. 21 nieuwe orders van minimum een miljoen euro werden aan de portefeuille toegevoegd. Nu de verkiezingen achter de rug liggen, is het vooral uitkijken naar en focussen op geplande investeringen die boven het lokale niveau in de markt gezet worden.

Om groei te bestendigen is een verschuiving naar alsmear grotere werken een noodzaak. In dit kader is voor BESIX Infra de synergie en samenwerking met de (burgerlijke) bouwkundebedrijven uit de groep een toegevoegde waarde.

Naast de eerste opdrachten in tijdelijke vereniging met BESIX Vlaanderen spitsen de overige opdrachten van BESIX Infra zich voornamelijk toe op hun klassieke klanten uit de publieke sector, Aquafin en AWW.

De uitdaging voor BESIX Infra ligt in 2019 voornamelijk op de private markt. De positionering van het bedrijf binnen BESIX Group moet ongetwijfeld de nodige meerwaarde met zich meebrengen om opnieuw een belangrijke speler voor bedrijven en investeerders te worden. In die optiek schaaft BESIX Infra zich volledig achter het One-Stop-Shop concept dat de groep in de markt wil zetten.

 | www.besixinfra.com

In de kijker

DE N8 IN ROOSDAAL

BESIX Infra legde in opdracht van het Vlaams Gewest de N8 in Roosdaal volledig opnieuw aan. Brede verhoogde fietspaden maken de weg voor de zachte weggebruiker veiliger. Tegelijk werd een oplossing voorzien in de lokale wateroverlast door de bouw van een nieuw gescheiden rioleringsstelsel met grote bufferbekkens.

Samen sterk

BESIX Infra deed voor de bouw van de funderingen van de uitstroomconstructies beroep op haar zusterbedrijf Franki Foundations. Het gelooft sterk in het one-stop-shop principe waarin de expertise binnen BESIX Group gebundeld wordt om de klant te ontzorgen. De asphaltwerken werden uitgevoerd door BESIX Infra's dochterbedrijf Belasco.

Elke handelaar bereikbaar

Wegen- en infrastructuurwerken zijn dikwijls een zware dobber voor handelaars en zelfstandigen die zich binnen de werfzone bevinden. BESIX Infra is zich hiervan bewust en maakt er werk van om de economische hinder tot een uiterst minimum te beperken. Bij aanvang van de werken nemen we de tijd om elke handelaar te bezoeken en te informeren. Waar mogelijk passen we onze werkplanning aan. Alternatieven worden uitgewerkt en aangereikt om een versnelde uitvoering te realiseren.

Veilige verkeersafwikkeling

BESIX Infra trok met een glijbekistingsmachine een betonnen middengeleider over een traject van bijna een kilometer. Deze constructie zorgt er voor dat voertuigen niet kunnen keren op de drukke gewestweg. De verkeersafwikkeling naar zijstraten gebeurt via een grote ovonde (ovale rotonde). Ook tijdens de werkzaamheden zelf is een veilige omgeving voor werknemers, onderaannemers en weggebruikers de hoogste prioriteit. BESIX Infra werkt daarvoor nauw samen met de opdrachtgever, het studie bureau, de veiligheidscoördinator en de eigen preventiedienst.

STOBART | GENK, BELGIË

2018 NIEUWE CONTRACTEN

Edegemsesteenweg | Kontich, België

BESIX Infra legt een gescheiden rioleringsstelsel aan in de Edegemsesteenweg en de Villermontstraat. De ondergrondse bufferbekkens die gerealiseerd worden in opdracht van Aquafin, bestaande uit poly-ethyleenbuizen met diameters tot 2.400mm, zijn een Vlaamse primeur.

N8 | Roosdaal, België

BESIX Infra legde in Roosdaal de N8 over een afstand van 2 km volledig opnieuw aan. Naast de vernieuwing van de riolering en de bouw van wateropvangbekkens bestond de opdracht uit de realisatie van veilige vrij liggende fietspaden.

Stobart | Genk, België

Stobart – een Engels transportbedrijf – deed voor de uitbreiding van zijn bedrijfsterreinen in Genk beroep op BESIX Infra en Belasco. Nadat BESIX Infra mee instond voor het ontwerp van de riolering en parking, bestond de uitdaging vooral in de strikte fasering van werkzaamheden op een site die tijdens de werken in dienst bleef.

Collector Kennedylaan | Oostakker, België

BESIX Infra legt in de Gentse deelgemeente Oostakker een gescheiden rioleringsstelsel aan. Waar het vervuilde water naar een zuiveringsstation wordt afgeleid bestaat de uitdaging vooral uit de afvoer van het regenwater naar het kanaal Gent-Terneuzen. Hiervoor dient over een afstand van meer dan 1 km een betonnen collector geperst te worden onder de R4 en bedrijfsterreinen langs de Kennedylaan. Ook de uitstroomconstructie in het kanaal is een uitdaging.

N777 | Wellen, België

BESIX Infra zorgt in Wellen voor een volledige heraanleg van de N777, die ook passeert langs een school. Er wordt zorg besteed aan de inrichting van een veilige schoolomgeving. Tijdens de werken wordt bijzonder aandacht geschonken aan minder hinder en de veiligheid van de kinderen.

**Franki
Foundations**

 | www.ffgb.be

Franksi Foundations is gespecialiseerd in het ontwerp en de uitvoering van diepfunderingstechnieken, en behoort tot de top 10 van Europese aannemers met die specialisaties. Het bedrijf heeft dochterondernemingen in Frankrijk (Atlas Foundations), Nederland (Franki Grondtechnieken) en het Verenigd Koninkrijk (Franki Foundations UK en Martello Piling).

De diepfunderingstechnieken worden uitgevoerd in uiteenlopende sectoren, zoals kantoorbouw, residenties, distributiecentra, infrastructuurwerken, nucleaire sites en petrochemische installaties. Dankzij de combinatie van een uiterst compleet machinepark (meer dan 110 machines,

waarvan een aantal inhouse ontwikkeld) en een eigen designbureau kan Franki Foundations voor elk project de meest geschikte funderingsoplossing voorstellen.

Daarnaast wordt vooral de focus gelegd op totaalprojecten. Hierin treedt Franki Foundations op als algemene aannemer en biedt het de klant een volledig afgewerkt funderingsproject aan, inclusief de uitvoering en coördinatie van eventuele andere werken (voorbereidende werken, grondwerken, bemaling, enz.).

CONFLUENCE-PROJECT | NAMEN, BELGIË

In de kijker

CONFLUENCE

In 2018 was Franki Foundations zowat overal aan het werk in de Waalse hoofdstad. Het bedrijf werkte mee aan de renovatie van het Cultuurhuis, legde funderingen voor de busbrug die naar het multimodale station zal leiden, en voor de voetgangersbrug L'Enjambée die Jambes verbindt met Namen. En natuurlijk was het ook actief op de grote Grognon-werf voor het Confluence-project.

Aan de voet van de Citadel, ter hoogte van de samenvloeiing van de Maas en de Samber, heeft Franki Foundations een secanspalenwand van 286 lineaire meter geïnstalleerd. Die bestaat uit zo'n 300 boorpalen van grote diameter en funderingspalen voor de 4 ondergrondse parkeerverdiepingen onder de toekomstige esplanade.

De bodem op deze plaats bevat zandsteenlagen, dooraderd met extreem harde en slijtvaste kwarts. Het boren was dan ook geen eenvoudige klus. Op sommige plaatsen was het zelfs nodig om eerst met een slagboormachine het harde gesteente te verbrijzelen alvorens de teams konden doorgaan met de boring.

Een andere bijzonderheid van dit project is de aanwezigheid van archeologen. Om ze meer tijd te geven voor hun opgravingen installeerde Franki Foundations in de funderingspalen geprefabriceerde betonnen pijlers die vandaag dienstdoen als steunpijlers voor de parking. Dankzij deze techniek was het mogelijk om tegelijkertijd boven de funderingsplaat als eronder te werken. Hierdoor konden de archeologen hun onderzoek voortzetten zonder de bouw te vertragen.

WHITEHALL | LONDEN, VERENIGD KONINKRIJK

2018 NIEUWE CONTRACTEN

Brucity | Brussel, België

Franki Foundations kreeg de opdracht toegewezen om de fundamente te leggen van het nieuwe Administratief Centrum van de Stad Brussel. Dit bestaat uit de voorbereidende vernageling van de voormalige muur van De Hallen, 400 lineaire meter diepwanden voor de toekomstige ondergrondse parking, een ankerlaag en de plaatsing van stutten op 2 niveaus om de grondwerken tot op de bodem van de bouwkuip te kunnen uitvoeren.

Uitbreiding van de sluis van Ampsin | Hoei, België

In het kader van de capaciteitsuitbreiding van de sluis van Ampsin installeerde Franki Foundations niet minder dan 1.200 boorpalen van grote diameter en een duizendtal ankers vanop barges. Tijdens de werken bleef het sluizencomplex operationeel en verliep het vaarverkeer in alle veiligheid en even vlot als ervoor.

Grand Paris Express - Lijn 16, kavel 1 | Parijs, Frankrijk

Atlas Fondations werkt sinds 2 jaar mee aan diverse projecten van de Grand Paris Express, om de rand van Parijs met het stadscentrum te verbinden. Dit keer zette het bedrijf de grote middelen in het noorden van Parijs in, bij kavel 1 van spoorlijn 16. Ze installeerden 1,5 m dikke diepwanden op een diepte van meer dan 60 m, na eerst de bodem te hebben geïnjecteerd om slijverlies te vermijden.

Scheveningen Noordboulevard | Den Haag, Nederland

Voor de renovatie van de Noordboulevard langs het strand van Scheveningen heeft Franki Grondtechnieken een secanspalenwand van zo'n 240 lineaire meter, of 329 boorpalen, geïnstalleerd. Die vormt de wand van de toekomstige parking en zorgt tegelijkertijd voor stabiliteit van de boulevard.

Whitehall | Londen, Verenigd Koninkrijk

Het betreft een groepsproject voor dit iconische gebouw in het centrum van Londen. Dankzij de gepatenteerde funderingsmachines van Martello Piling kon er zelfs op moeilijk toegankelijk plaatsen worden geboord. De resterende 300 palen nam Franki Foundations UK voor haar rekening. Een eerste, geslaagde en veelbelovende synergie tussen de twee bedrijven.

 | www.socogetra.com

Het in 1948 opgerichte Socogetra is een belangrijke Belgische speler in de wegenbouw en civieltechnische werken. Het bedrijf is ook actief in de domeinen waterzuivering en milieu. Via haar dochterondernemingen bezit en exploiteert Socogetra verschillende fabrieken en entiteiten die bouw- en asfaltmaterialen produceren, wat een echte meerwaarde betekent. Hiertoe behoren Famenne Enrobés, Enrobage Stockem en Enrobés des Trois Frontières (asfalt), Emubel (bitumineuze bindmiddelen voor wegenbouw), GNB (beton), Vialines (wegmarkering) en de 2 steengroeven Carrière des Limites in Rochefort en Carrières de Grès Réunis in La Roche-en-Ardenne. Het ontgonnen materiaal uit de groeves wordt verwerkt in de asfalt- en betoncentrales in België en het Groothertogdom Luxemburg. Dochteronderneming Bagetra in het Henegouwse Bergen vult deze activiteiten aan met civieltechnische werken en industriebouw.

2018 was voor Socogetra Group een intensief jaar, zowel op het gebied van werken als materiaalproductie. Het aantal gewonnen contracten bereikte een historisch hoogtepunt.

Socogetra en dochteronderneming Bagetra voerden uiteenlopende werken uit binnen hun actieterreinen, namelijk grote wegenwerken, de bouw van waterzuiveringsstations, grote spoorwegprojecten, civieltechnische werken en industriebouw.

Het bedrijf leverde verschillende waterzuiveringsinstallaties op, in het bijzonder in Neuville-en-Condroz en Oostkerk. Ze voerden ook belangrijke wegenprojecten uit op de snelwegen E411 en E25. De spoorwegactiviteit spitste zich toe op een grote werf tussen Lavaux en Habay. Verder werd de laatste fase van de ringweg rond Marche-en-Famenne voltooid en werden in de provincie Henegouwen verschillende civiele werken uitgevoerd in de chemische en petrochemische sector.

Op vlak van industriebouw vestigden de beton- en asfaltcentrales in 2018 nieuwe productie- en verkooprecords. De 2 steengroeven (Carrière des Limites en Carrières de Grès Réunis) haalden een productie van meer dan 2,1 miljoen ton en de asfaltcentrales produceerden meer dan 500.000 ton.

Het bedrijf plukte ook de vruchten van grote investeringen door verschillende publieke organisaties. Zo herinvesteerde de overheid de opbrengst van de ingevoerde kilometerheffing in onderhoud en herstelling van een belangrijk deel van het Belgische wegennet, en dit voor een bedrag van bijna 300 miljoen euro. Socogetra verwacht dat dezelfde investeringen, die meer dan 80% van de wegenwerken vertegenwoordigen, aangehouden zullen worden in 2019.

In de kijker

WEGDEKVERNIEUWING VAN DE E411

Socogetra kreeg van het Waals Gewest en Sofico de opdracht toegewezen om op de E411 tussen Aarlen en Sterpenich het wegdek te vernieuwen en een carpoolstrook aan te leggen over een afstand van 11 km.

De werken zijn in augustus 2018 gestart en moeten in samenspraak met de overheid gefinaliseerd zijn tegen midden 2019. Omdat de snelweg in slechtere staat was dan voorzien, werd de duur van de werken verlengd. Het project bestaat uit de aanleg van 22 vluchthavens (die zijn nodig aangezien de pechstrook wordt heringericht als carpoolstrook), herstellingen aan de funderingen in gewapend beton over een oppervlakte van meer dan 23.000 m² en het aanleggen van 60.000 ton asfalt.

Deze werf is een mooi voorbeeld van de perfecte samenwerking tussen Socogetra's departementen en de regionale overheid. Dit geldt zowel voor de problematiek van de latere einddatum, de veiligheid van de weggebruikers als voor de toepassing van verschillende wegenbouwtechnieken. De carpoolstrook zal voorbehouden zijn voor pendelaars die met minimum 3 personen een auto delen voor het woon-werkverkeer, zodat het drukke pendelverkeer naar het Groothertogdom Luxemburg vlotter verloopt. De plaatsing van camera's zal de doeltreffendheid ervan nagaan.

STEENGROEVE CARRIÈRE DES LIMITES | ROCHEFORT, BELGIË

PLACE DE HEER | DINANT, BELGIË

2018

NIEUWE CONTRACTEN

Snelwegproject N4 | Tenneville

Vernieuwing van de weg en veiligheidsingrepen voor Sofico/Waals Gewest.

1,5 km lange spoorverbinding | Aubange

1,5 km lange spoorverbinding tussen het industriepark van Athus en Frankrijk voor de intercommunale IDELUX.

L162 spoorverbreding | Nassogne

Aanpassing van de spoorbreedte tussen de rotswanden en herstelling van het afwateringssysteem en de kabelgoten voor TUC RAIL/Infrabel.

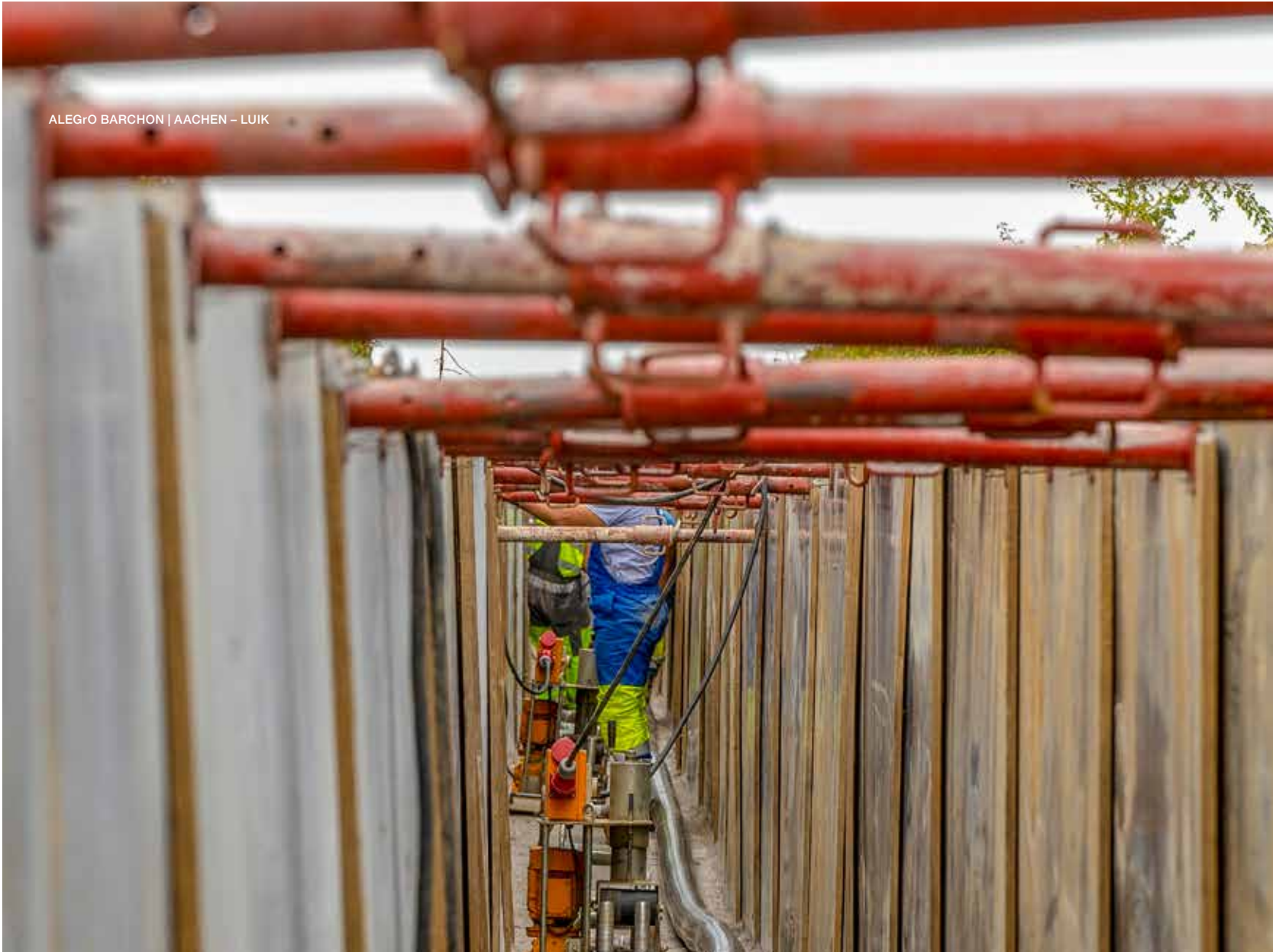
Aye Waterzuiveringsstation | Rendeux

Bouw van een waterzuiveringsstation met inwonerequivalent van 15.600 en realisatie van een collector Noord voor de intercommunale AIVE – Steinfort.

Seveso-fabriek INOVYN | Jemeppe-sur-Sambre

Fase 1 van de civieltechnische werken voor een nieuwe productie-eenheid voor INOVYN.

ALEGrO BARCHON | AACHEN - LUIK

 | www.besixvandenbergh.com

Van den Berg heeft een ruime ervaring in de kabel- en leidingbouw en biedt haar klanten hoogwaardige infrastructuur oplossingen aan. Ondergrondse en bovengrondse kabels en leidingen, horizontaal gestuurde boringen, hoogspanning en tractie, netwerken en gestructureerde bekabelingssystemen, glasvezelnetwerken, seininstallaties en bewakingssystemen, huisaansluitingen, tunnel-technische installaties en verkeerstechnieken. Hun expertise is sterk, uitgebreid en scherpt steeds verder aan.

De afbouw van de nucleaire energieproductie en de toename van de alternatieve energieopwekking zoals wind- en zonne-energie vraagt naar bijkomende investeringen in het netwerk en verbindingen met het buitenland.

De telecommarkt blijft zeer competitief. Binnen de context van een 'design en build'- opdracht bouwt Van den Berg, samen met haar partners in

het consortium Fifthnet een FTTH (Fiber To The Home) glasvezelnetwerk. De overname van Larabo versterkt deze expertise verder.

In het kader van de toenemende vraag naar hernieuwbare energie is Van den Berg ook gestart met de aanleg van warmtenetten.

Van den Berg nam in 2018 Uniconnect over, een bedrijf dat sterk presteert in de distributiesector en onder andere gespecialiseerd is in de aanleg van waterdistributienetten.

Naast de verschillende projecten in seininrichting is Van den Berg samen met haar partners in het consortium EnVES in 2018 ook gestart met het uitrollen van ETCS L2 (European Train Control System). Voor de uitbreiding van haar activiteiten in Wallonië heeft Van den Berg In Ath een nieuw regionaal kantoor geopend.

In de kijker

ALEGrO BARCHON

ALEGrO (Aachen Liège Electric Grid Overlay) is de eerste elektriciteitsverbinding tussen België en Duitsland die de hoogspanningsnetten van beide landen met elkaar verbindt. ELIA ontwikkelde het Belgische gedeelte van dit project. Dat bestaat uit 2 delen: een ondergrondse verbinding tussen het Lixhe-station en de Duitse grens en het Lixhe-conversiestation dat de ALEGrO- gelijkstroomverbinding verbindt met het bestaande wisselstroomnetwerk.

De onmiskenbare rol van Van den Berg

Als onderaannemer van General Cable speelt Van den Berg een onmiskenbare rol in de ondergrondse installatie op gelijkstroom. De aanleg van 49 km aan kabels op het Belgische grondgebied inclusief een tunnel onder het Albertkanaal en de Maas, wordt volledig door Van den Berg uitgevoerd. Voor de 670 meter lange tunnel wordt samengewerkt met Jan de Nul en K-Boringen.

De totale ondergrondse elektriciteitsverbinding zal een honderdtal kilometer lang zijn. Van den Berg voert in dit project 35 horizontaal gestuurde boringen (HDD) uit met een lengte variërend van 70 tot 450 meter, waarbij voor een groot aantal door rots wordt geboord. Voor de bekabeling wordt gebruik gemaakt van 94 haspels met een gemiddeld individueel gewicht van 40 ton. In het totale project wordt bovendien 40.000 ton dolomiet verwerkt. Van den Berg streeft naar excellentie en geen ongevallen. Eind 2018 werden er dan ook al meer dan 80.000 arbeidsuren gepresteerd zonder arbeidsongeval met verlet.

FLUXYS UNICONNECT | DENDERMONDE, BELGIË

AANLEG TOEVOERLEIDINGEN | TERVUREN, BELGIË

2018

NIEUWE CONTRACTEN

Fluxys Uniconnect | Dendermonde, België

Uniconnect bouwt, in opdracht van Fluxys, een nieuw drukreducerstation voor aardgas in Dendermonde. Hiervoor breidt Fluxys een bestaande site uit. Onderaannemer Segaf staat in voor de plaatsing van de afsluitingen. Alle andere werken worden uitgevoerd door Uniconnect.

Aanleg toevoerleidingen | Tervuren, België

Voor De Watergroep legt Van den Berg in Tervuren de toevoerleidingen naar de watertorens aan. Tegelijk wordt er gezorgd voor de aanleg van nieuwe fietspaden.

ALEGrO Barchon | Aachen - Luik

Elia ontwikkelt het Belgische gedeelte van het project ALEGrO, de eerste elektriciteitsverbinding tussen België en Duitsland die de hoogspanningsnetten van beide landen met elkaar verbindt. Als onderaannemer van General Cable speelt Van den Berg een onmiskenbare rol in de ondergrondse installatie op gelijkstroom.

FTTH, Fiber To The Home | België

In het kader van een Design & Build- opdracht bouwt Van den Berg, samen met haar partners in het consortium Fifthnet een FTTH (Fiber To The Home) glasvezelnetwerk. Dit net wordt gelijktijdig in verschillende steden in Vlaanderen en Wallonië gebouwd en bereikte al meer dan 22.000 woningen.

ICÔNE | BELVAL, LUXEMBURG

▶ REAL ESTATE
DEVELOPMENT

BESIX
ACTIVITÄTEN

REAL ESTATE DEVELOPMENT ACTIVITEITENVERSLAG

Na een succesvol 2017 was er ook in 2018 sprake van een aanhoudende, constante groei bij BESIX RED. We blijven gestaag groeien, wat leidt tot een omzet van € 156,8 mln (+ 8,5% vs. 2017). Een positief resultaat dat we te danken hebben aan onze geografische en sectorale diversificatie maar ook aan onze focus op innovatie, die wordt ondersteund door de financiële draagkracht en de synergie met de verschillende entiteiten van BESIX Group.

ICÔNE | BELVAL, LUXEMBURG

Samen met onze expertise in complexe en grootschalige projecten hebben deze troeven bijgedragen aan de ontwikkeling van sterke openbare en privépartnerschappen op lange termijn in alle steden waarin we actief zijn.

Het is ons doel om te anticiperen op de marktcycli en de behoeften van de klanten om vastgoedproducten te ontwikkelen die beantwoorden aan hun hoogste verwachtingen en de veranderende noden van mensen op het vlak van woon- en werkomgeving.

Wat de portefeuille betreft, heeft BESIX RED vandaag 26 lopende projecten, wat neerkomt op meer dan 500.000 m² in ontwikkeling. We zijn actief in 13 steden in 5 Europese landen en in 2018 koestert BESIX RED de ambitie om haar aanwezigheid in Frankrijk nog te versterken met de benoeming van haar Country Director.

OXYGEN | OUDERGEM, BRUSSEL, BELGIË

Onze visie en troeven

Als projectontwikkelaar willen wij meewerken aan de stad van morgen, door niet alleen een leef- en werkruimte te bieden, maar ook een leef- en werkbeleving.

We streven naar uitmuntendheid om onze klanten duurzame, innovatieve, kwalitatieve en technische oplossingen aan te reiken; op die manier maken we hen het leven gemakkelijker en dragen we tegelijk bij tot de stedelijke heropleving.

Met de steun van een multidisciplinaire groep bieden we onze klanten een toegevoegde waarde dankzij onze "Ontwikkelaar-Aannemer-identiteit". Onze "One-stop-Shop"-benadering combineert alle competenties van onze groep onder één verantwoordelijkheid: onze klanten efficiënte producten van topkwaliteit bieden.

Ook al staat BESIX RED vandaag open voor haar pan-Europese dimensie, het wil in de eerste plaats een lokale speler zijn en niet louter een dochteronderneming van een Belgisch vastgoedontwikkelingsbedrijf dat actief is in het buitenland. In elk land waar we voet aan wal zetten, sluiten we een partnerschap met lokale toonaangevende spelers om onze expertise uit te wisselen en de specificiteiten van de lokale markt en zijn behoeften beter te begrijpen. Dat is bijvoorbeeld het geval voor een aantal projecten in Luxemburg (Félix Giorgetti, Soludec), Frankrijk (Rabot Dutilleul), Nederland (Vorm).

2018, groeiend bedrijf

Context: een veranderende vastgoedmarkt

Bij het ontwerp van de stad van morgen moet rekening worden gehouden met de **verdichting** van stedelijke gebieden en met duurzaamheid. Volgens de Verenigde Naties zullen tegen 2050 twee op drie personen (+ 2,5 miljard mensen) in een stad wonen.

Tegelijk is ook de **Digitale transformatie** realiteit geworden: Proptech behoort tot het dagelijks taalgebruik en het aantal start-ups actief in vastgoed kent vandaag ongekende hoogten. Dat leidt tot een overvloed aan innovaties die de functie van de woon-, kantoor- en retailprojecten van morgen een nieuwe vorm geven.

In dat veranderende vastgoedlandschap is ook een nieuw klantenprofiel ontstaan, waardoor de sector geconfronteerd wordt met nieuwe behoeften en kernwaarden: Millennials. Bij de keuze van een plek om te wonen, te werken of zelfs te winkelen, zijn nieuwe criteria – zoals duurzaamheid, innoverende diensten en ervaringen – net zo belangrijk geworden als de ligging.

Dit resulteert in de opkomst van nieuwe ver-eisten (co-living, co-working) en een grondige versterking van de manier waarop projectontwikkelaars hun ontwikkelingen moeten aanpakken en ontwerpen.

Door de klant centraal te stellen in haar visie, complexe producten van hoogstaande kwaliteit aan te bieden en tegelijk de nieuwste innovaties te integreren, heeft BESIX RED zichzelf gepositioneerd als klantgerichte projectontwikkelaar. BESIX RED streeft ernaar om een positieve ecologische voetafdruk na te laten voor de volgende generaties. Duurzaamheid blijft dan ook een van de grootste belangen van het bedrijf. Daarom werkt BESIX RED aan een langetermijnaanpak bij het ontwerp van haar vastgoedontwikkelingen.

2018: De cijfers in detail

2018 was een succesjaar voor BESIX RED, zowel op financieel vlak als op dat van expansie. De consolidatie van onze pan-Europese dimensie met een centrale rol voor België en Luxemburg in onze activiteiten, bleef onze prioriteit. Bovendien zijn we blijven focussen op sectorale diversificatie om onze aanwezigheid te vergroten en onze kennis op de niet-residentiële markt uit te breiden.

1. In onze kerngebieden:

Ook de aanhoudende positieve tendens van de Belgische residentiële vastgoedmarkt heeft bijgedragen aan ons succes. Door het historische dieptepunt van de rente op spaargeld (hoogstens 0,5% of zelfs 0,3% na aftrek van kosten) en hypothecaire leningen, in combinatie met een inflatie van rond de 2%, blijft de woonsector een veilige investering voor beleggers. Een positieve tendens die zich ook het komende jaar lijkt door te zetten.

Samen met een positieve vastgoedomgeving stelt onze strategie ons in staat om een omzet van € 156,8 mln te bereiken (wat leidt tot een ROE van 21,7%). Dat uitstekende resultaat was mogelijk dankzij de dynamische activiteit van BESIX RED in zowel de niet-residentiële als de residentiële sector, in het bijzonder in haar kernlanden:

- **BELGIË** met 10 grote residentiële projecten voor een totaal van 100.000 m²
 - **Brussel:** 66.500 m²
 - **Wallonië:** 7.000 m²
 - **Vlaanderen:** 26.500 m²
- **LUXEMBURG** waar BESIX RED haar positie als hoofdrolspeler heeft bevestigd in zowel
 - de **residentiële sector:** 17.000 m² met SOHO - 150 eenheden;
 - de **kantorenmarkt:** > 40.000 m² met grote projecten zoals FERRERO (toekomstige hoofdzetel van FERRERO Group - 30.000 m²)
 - **andere kantoorgebouwen verkocht aan institutionele investeerders:**
Quatuor (4.870 m²) verkocht aan Monceau Assurance
Impulse (6.453 m²) verkocht aan Swisslife

In 2018 werden maar liefst 453 appartementen verkocht en werden meer dan 6 projecten voor een totaal van 89.000 m² (840 residentiële eenheden) voltooid.

2. Verwervingen

2018 was ook een jaar van groei voor het bedrijf; zowel op het vlak van projectportefeuille als op geografisch vlak.

BESIX RED heeft nieuwe terreinen gekocht in België en Luxemburg, goed voor meer 150.000 m² die in de komende jaren moeten worden ontwikkeld.

- **BELGIË:**
 - **Cours St. Michel**, Brussel - 76.000 m² project voor gemengd gebruik in partnerschap met Immobel
 - **Matisse**, Brussel - 35.000 m² residentiële gebouwen;
 - **Meyvaert**, Gent - 17.000 m² residentiële gebouwen;
- **LUXEMBURG:**
 - **Walferdange**, Luxemburg - 19.500 m² residentiële gebouwen;

Tegelijk werden de bouwvergunningen afgeleverd voor de 1ste fase van So Stockel in Brussel (BE) - 13.850 m² (138 eenheden) en Icône in Esch-Belval (LU) - 18.800 m² kantoorgebouw.

Tot slot heeft de benoeming van onze Country Director Frankrijk bevestigd dat we vastberaden zijn om onze activiteit in dat land te versterken; dit in het bijzonder in de steden Parijs, Lille, Lyon en Bordeaux.

Bouwen voor de toekomst

De innovatiestrategie van BESIX RED, die in 2017 werd vastgelegd, werd in 2018 voortgezet ter ondersteuning van onze activiteiten. Ons doel was om informatie over trends te verzamelen en te analyseren en samen met onze partners oplossingen te creëren om zo te kunnen inspelen op de behoeften van onze klanten en te anticiperen op hun toekomstige verwachtingen. Klantgerichtheid, flexibiliteit en productiviteit werden aangestipt als de drie belangrijkste doelstellingen waaraan onze innovatieaanpak moet voldoen.

Om deze strategie te verwezenlijken, werden verschillende initiatieven uitgewerkt. Er werd een innovatiecel opgericht om ons idee van de stad van morgen uit te diepen en innovatieve opportuniteiten te grijpen. Om in contact te komen met start-ups en sommige ervan zelfs te ondersteunen in de ontwikkeling van hun concept, hebben we een samenwerking met Startup Factory opgestart in 2018. Op die manier konden we een partnerschap uitbouwen met Propchain, een Belgische start-up die blockchain en vastgoed combineert.

Terwijl de trends in de beroepswereld aan het evolueren zijn, hebben we ze opgenomen in één van onze projecten in Luxemburg, genaamd Icône. Dit kantoorgebouw van 18.000 m² zal worden gewijd aan de laatste werkterreinen, waarvan 3.000 m² zal worden voorbereid voor co-workingruimtes.

Ook digitale technologie en IoT (Internet of Things) bleven centraal staan in onze nieuwe 'smart' initiatieven. Om onze klanten extra diensten te bieden, zijn we gaan samenwerken met een digitaal platform: Ziggu. Deze tool is bedoeld om de communicatie te vergemakkelijken en de relatie met onze klanten te versterken. Tot slot hebben we in verschillende van onze projecten een partnerschap ontwikkeld met Bringme smart lockers en mailboxes.

2019 - Vooruitblik

Op basis van de succesvolle ontwikkelingen, onze gediversifieerde projectportefeuille en een strategie gebaseerd op innovatie, kijken we vol vertrouwen naar de toekomst en zijn we vastberaden om onze pan-Europese groei voort te zetten.

Dankzij onze 30 jaar ervaring en kennis inzake vastgoed lijkt deze ambitie realistisch. Deze jarenlange expertise stelt ons in staat om steden met potentieel te identificeren en bij te dragen tot hun groei met woon-, kantoor- en retailontwikkelingen van topniveau. Met die aanpak besteden we ook uitgebreid aandacht aan opportuniteiten op sterke markten zoals in Duitsland en de Scandinavische landen.

Het is ons doel om te blijven groeien op een stabiele en duurzame manier, met behoud van onze ziel. Ondertussen blijft al onze aandacht uitgaan naar onze klanten en hun optimale tevredenheid.

SAMENGEVAT

- De groei van BESIX RED blijft stabiel en leidt tot een omzet van € 156,8 mln (+ 8,5% vs. 2017) dankzij haar geografische en sectorale diversificatie maar ook haar aandacht voor innovatie, ondersteund door het financiële vermogen en synergie met de verschillende entiteiten van BESIX Group.
- In 2018 kocht BESIX RED nieuwe terreinen in België en Luxemburg, waardoor haar portefeuille werd uitgebreid met meer dan 150.000 m² woon- en kantoorgebouwen.
- Vandaag heeft de onderneming 26 lopende projecten voor meer dan 500.000 m² in ontwikkeling, in 13 steden en 5 Europese landen.
- In 2018 heeft BESIX RED de ambitie om haar aanwezigheid in Frankrijk nog te versterken met de benoeming van haar Country Director.
- Op basis van de succesvolle ontwikkelingen, haar gediversifieerde projectportefeuille en een op innovatie gebaseerde, kijkt BESIX RED de toekomst vol vertrouwen tegemoet en is het vastberaden om haar pan-Europese groei voort te zetten.
- Het is haar doel om op een stabiele en duurzame manier te blijven groeien, met behoud van de ziel van de onderneming. Ondertussen blijft BESIX RED haar aandacht toespitsen op de klanten en hun optimale tevredenheid.

Dunant Gardens België

TIM BOURGONJON
Regional Director Vlaanderen bij BESIX RED

“Het was de Stad die vroeg om dit stukje patrimonium te bewaren. We wilden ons niet beperken tot een eenvoudige restauratie, maar de gevel harmonieus integreren in het project en de omgeving. Hierdoor werd het een onderscheidend element dat het hele project een meerwaarde gaf.”

26.500 m²

201

appartementen:
145 klassieke appartementen en
56 assistentieappartementen

1

bankkantoor (KBC)

7

handelseenheden

Nadat BESIX RED de laatste jaren meerdere sites in Vlaanderen verwierf, concreetiseert de projectontwikkelaar haar positie op Vlaams grondgebied met de oplevering van haar nieuwste project “Dunant Gardens”. Dit wooncomplex van 26.500 m² ligt op een boogschuit van de Gentse binnenstad. Het prestigieuze gebouw, naar een ontwerp van het architectenduo Bontinck en Fretton, geeft de stad een krachtig architecturaal signaal en bevestigt de expertise van de promotor op het vlak van stedelijke heropleving.

Dunant Gardens, een schoolvoorbeeld van vastgoedontwikkeling in Vlaanderen, is het recentste bouwproject van de promotor in het noorden van het land. Na de steden Herent-Leuven (Meadow – 27.600 m² woningen) en Oudenaarde (Leskoo – 23.280 m² woningen) richtte BESIX RED zijn aandacht op Gent, aangezien door de dynamiek en de proactieve aanpak van het lokale bestuur om haar stad op te waarderen. Op zoek naar een lokale partner om mee samen te werken en om sneller marktaandeel te verwerven, ging de projectontwikkelaar in zee met Immogra, die ondersteuning bood bij deze gedurfde ontwikkeling.

Het net opgeleverde wooncomplex van 26.500 m² telt 201 appartementen, een kantoor (KBC Bank) en 7 retail units, waarvan in totaal al meer dan 90% verkocht is.

Een commercieel succes dat Dunant Gardens vooral te danken heeft aan zijn locatie die vele mogelijkheden biedt. Enerzijds zijn de Blaarmeersen en de Leievallei vlakbij, waar de bewoners volop kunnen sporten en genieten van de natuur. Anderzijds zorgt de binnenstad en haar musea (Stadsmuseum STAM en het Stedelijk Museum voor Actuele Kunst S.M.A.K.) voor een uitgebreid cultureel aanbod. En niet te vergeten het uitzicht dat de bewoners hebben op de Watersportbaan, een twee kilometer lange roeibaan.

“Toen BESIX RED eind 2013 het terrein verwierf, lag Dunant Gardens in randstedelijk gebied. Het CIAC-gebouw was een emblematische garage met showroom die elke Gentenaar kende. Zo dicht bij de binnenstad leek de locatie een logische uitbreiding van Gent. Tegelijkertijd was de plaats geschikt voor een residentiële ontwikkeling van een zekere omvang die dit stadsdeel - met een kwalitatief project - nieuw leven kon inblazen.

We hebben ons project dan ook opgevat als een verbindend element tussen die verschillende omgevingen, met de ambitie de toekomstige bewoners niet alleen bakstenen, maar ook een echte belevenis te bieden”, legt **Gabriel Uzgen, Gedelegeerd Bestuurder BESIX RED**, uit.

Door de omvang van het project kon BESIX RED verschillende types appartementen integreren, van studio tot penthouse met zicht op de Watersportbaan, en zo inspelen op de lokale vraag. Maar ook assistentiewoningen met bijkomende diensten, speciaal voor oudere mensen, kregen een plaats in het project.

>

JOHN BONTINCK

Bontinck Architecture and Engineering

“BESIX RED gaf ons bij het ontwerpen van het gebouw een grote vrijheid. We konden er echt een droomproject van maken. Behalve deze vrijheid van artistieke expressie deelden we dezelfde liefde voor Gent. Onze verstandhouding was des te beter omdat we merkten dat de projectontwikkelaar echt open stond voor de bekommernissen van de Stad en de behoeften van de buurt.”

Details van het project

DUNANT GARDENS
GENT, BELGIË

Klant
Detailverkoop

Projectontwikkelaars
BESIX RED
Immogra

Architecten
Bontinck Architecture and Engineering
Tony Fretton Architects
Erik Dhont Landscape Architect

Aannemer
BESIX

Bouwperiode
Najaar 2013 (aankoop van het terrein)
tot januari 2019 (oplevering)

Sterk architecturaal signaal voor de stad

Behalve de ligging is de architecturale kwaliteit een ander sterk punt van Dunant Gardens.

Het ontwerp door Bontinck Architecture and Engineering, in samenwerking met het Londense bureau Fretton Architects, combineert de bestaande modernistische architectuur met hedendaagse elegantie. Het oude gebouw dat weinig gastvrij was en werd ingesloten door drie verkeersassen maakt vandaag plaats voor een aantrekkelijk, langwerpig gebouw, met rechte hoeken en opgetrokken rond vier binnentuinen. Elk appartement kijkt uit op zowel de straat als een tuin.

Om de geschiedenis van de site te respecteren bleef de gevel aan het Beneluxplein behouden.

“Het was de Stad die vroeg om dit stukje patrimonium te bewaren. We wilden ons niet beperken tot een eenvoudige restauratie, maar de gevel harmonieus integreren in het project en de omgeving. Hierdoor werd het een onderscheidend element dat het hele project een meerwaarde gaf”, benadrukt **Tim Bourgonjon, Regionaal Directeur Vlaanderen bij BESIX RED.**

Het architectenduo heeft zich dan ook geïnspireerd op de stijl van de bestaande gevel om een unieke, homogene architectuur te ontwerpen die visueel een logisch geheel vormt met de oorspronkelijke constructie.

“BESIX RED gaf ons bij het ontwerpen van het gebouw een grote vrijheid. We konden er echt een droomproject van maken”, zegt **John Bontinck, vennoot van architectenbureau Bontinck Architecture and Engineering.** “Behalve deze vrijheid van artistieke expressie deelden we dezelfde liefde voor Gent. Onze verstandhouding was des te beter omdat we merkten dat de projectontwikkelaar echt open stond voor de bekommernissen van de Stad en de behoeften van de buurt.”

Klantgerichte Innovatie

Met zijn 56 assistentiewoningen richt Dunant Gardens zich ook op het comfort van ouderen. Deze woningen koppelen grote leefruimten aan de nieuwste technologieën en liggen verspreid tussen de meer “klassieke” appartementen. In die zin onderscheiden ze zich van het hedendaagse aanbod in dit segment. De meeste verzorgingsflats zijn immers veel kleiner en concentreren zich in eenzelfde gebouw, waardoor dit de allure van een rusthuis heeft.

De assistentie-appartementen beschikken allemaal over een alarmsysteem dat verbonden is met een virtuele conciërge (uitgerust met de promotors All One's Life Living-technologie. De zorgorganisatie Solidariteit voor het Gezin biedt de bewoners alle mogelijke ondersteuning, van maaltijden aan huis tot thuishulp voor mensen met een beperkte mobiliteit.

Dit concept, waardoor senioren langer zelfstandig thuis kunnen wonen, is een succesformule aangezien 95% van deze appartementen in amper 6 maanden verkocht was.

Dunant Gardens is een project op maat van de lokale buurt. Het beschikt over heel wat troeven voor zijn bewoners, zoals een groot comfort en een boeiende omgeving. Tegelijkertijd blaast het dit stukje Gent nieuw leven in. Twee doelstellingen die BESIX RED na aan het hart liggen en haar missie kenmerken: “Wanneer we een bouwprogramma uitdenken, kijken we naar de onmiddellijke omgeving. We onderzoeken hoe we kunnen beantwoorden aan de specifieke behoeften van de markt waarop we ons richten en hoe we kunnen bijdragen aan de stedelijke opwaardering”, onderstreept Gabriel Uzgen. “Standaardproducten interesseren ons niet. Onze projecten maken in de eerste plaats deel uit van een wijk, stad, land.”

Casa FERRERO

Luxemburg, Groothertogdom Luxemburg

< 2000

Verwerving van het terrein (13.800 m²).

PIERRE GOVARE (LINKS) EN ERIC MORETTI (RECHTS) VAN FERRERO GROUP

De nieuwe hoofdzetel van de internationale voedingsmiddelenreus FERRERO wordt eind 2019 opgeleverd. Het is het resultaat van cocreatie binnen BESIX Group en van een voorbeeldige samenwerking met de plaatselijke partner Félix Giorgetti. Het 29.500 m² grote gebouw maakt indruk met zijn gedurfde architectuur, die toch een discrete elegantie uitstraalt, en met zijn geraffineerd interieur, dat het concept van welzijn op het werk naar een hoger niveau tilt. Voor BESIX RED is het project een schoolvoorbeeld van expertise. Dit geldt zowel voor de juridisch-financiële constructie, de architectuur als de technische complexiteit.

“Aanvankelijk gaf ik het project maar een waterkans op slagen, gezien het complexe juridische dossier, de potentiële juridische obstakels, de mogelijke burenpromen en het te verleggen wegtracé. Tot slot moest ik ook nog sterke persoonlijkheden rond de tafel zien te krijgen die ik moeilijk zag samenwerken”, bekent Pierre Govare, directeur van FERRERO Group Headquarters en opdrachtgever, als hij terugdenkt aan zijn eerste ontmoeting met de projectontwikkelaars BESIX RED en het Luxemburgse Félix Giorgetti. “Maar uiteindelijk is het een sterk staaltje van technische knowhow en kwaliteit geworden en ook een mooie illustratie van continue samenwerking en dialoog tussen de teams in het belang van hun gemeenschappelijke klant.”

Het is een feit dat de ontstaansgeschiedenis van Casa FERRERO enorm complex is. “En dit lang voor de architecturale of technische aspecten aan bod kwamen. Vóór de conceptuele reflectie moesten er immers belangrijke juridische en financiële stappen worden genomen: het ging erom verschillende mensen, en moeilijker nog, verschillende bedrijven op dezelfde lijn te krijgen voor eenzelfde dossier en de twee bedrijven die elk een terrein in eigendom hadden, te laten fusioneren. Zonder financiële en juridische expertise was dit project nooit van de grond gekomen”, ver-

trouwt **Gabriel Uzgen, Gedelegeerd Bestuurder van BESIX RED**, ons toe.

Het uitgangspunt? De FERRERO Group, die momenteel verschillende gebouwen huurt in de Luxemburgse hoofdstad, wou al zijn medewerkers onder één dak brengen, in een gebouw waarvan het deze keer eigenaar zou zijn. Ze zochten een locatie vlakbij de luchthaven, een belangrijke vereiste voor een multinational. “Na een lange, vruchteloze zoektocht kregen we bijna tegelijkertijd het aanbod van bouwpromotor BESIX RED en dat van haar conculega Félix Giorgetti SA”, herinnert Pierre Govare zich. Maar beide percelen waren maar 14.000 en 15.000 m² groot, terwijl FERRERO een oppervlakte van 25.000 m² beoogde (uiteindelijk uitgebreid naar zo'n 30.000 m²) om er zijn 1.500 medewerkers een werkplek te bezorgen.

“Een ideale locatie, recht tegenover de luchthaven, maar jammer genoeg geen optie gezien de beperkte oppervlakte”, aldus Govare. Zijn ontgoocheling was van korte duur. De 2 bouwpromotoren en eigenaars van de aanpalende terreinen beslisten namelijk om, ondanks de gevorderde staat van hun respectievelijke projecten, de krachten te bundelen voor een gemeenschappelijke ontwikkeling.

>

2013

Q3: 1^e bouwvergunning bekomen voor het ontwikkelen van kantoren van 13.800 m² genaamd 'City Gate'.

Ondertekening contract met Wust en Lux TP.

Ondertekening van huurcontract met een klant voor 5.800 m² (40%).

Start van de bouw van 'City Gate'.

BOUWOPDRACHT: € 26,8 miljoen

2014

Start van de besprekingen met FERRERO Group.

Onderbreking van de bouwwerken. Implementatie van programma voor FERRERO Group.

LAURENT JANSSEN

Project manager bij BESIX Group

“Op de werf was de nauwe samenwerking tussen de promotor BESIX RED en de bouwfirma BESIX - in het bijzonder haar 2 dochterbedrijven Lux TP en Wust - een grote troef gezien de technische uitdagingen die in de loop van het project opdoken. Deze verwantschap maakt het inderdaad mogelijk om heel proactief te werken omdat we snel de juiste technische oplossingen kunnen voorstellen. Bij Casa FERRERO ging het nog een stap verder dan eenvoudige synergieën en werkten de firma's als het ware gefusioneerd. De ervaring van BESIX Group met zulke grootschalige projecten was een ander voordeel. BESIX zette meteen een voldoende groot team in voor een werf van dat kaliber.”

2015

Joint venture met F. Giorgetti NV om een totaalproject van 29.500 m² mogelijk te maken.

Indienen tweede vergunning voor een kantoorproject van 29.500 m².

Vorbereiding van alle ontwikkelingscontracten met FERRERO Group.

“Ons initieel project, City Gate, besloeg 13.800 m². In 2014, toen het plan om een samenwerking aan te gaan met F. Giorgetti werd gelanceerd, waren we al goed gevorderd met de ontwikkeling: de bouwvergunning was sinds 2013 afgeleverd, een huurcontract voor 5.800 m² ondertekend en onze zusterbedrijven Lux TP en Wust hadden de bouwwerken (voor een totaalbedrag van € 26,8 mln) al aangevat. We moesten dus opnieuw van nul af aan beginnen en nog beter doen! De excellentie bij BESIX in een notendop”, glimlacht **Bernard Van Essche, Account Development Manager, BESIX RED.**

“Het FERRERO-project is een schoolvoorbeeld van teamspirit en continue cocreatie tussen zowel de partners als de entiteiten van BESIX Group. Het fundamentele werk dat we verrichtten voor de juridische en financiële structurering van de operatie leidde tot zo'n doeltreffend en aantrekkelijk resultaat dat FERRERO aan het eind van de rit besliste om de maatschappij die houder is van de bouwrechten van het kantoorgebouw (in volle eigendom) te verwerven. Deze uitkomst toont opnieuw aan dat de toegevoegde waarde van BESIX RED in het architecturale, programmatische en technische ontwerp ligt, maar evenzeer in de reflectie over de juridische en financiële constructie,” aldus een trotse Gabriel Uzgen.

Flexibiliteit in alle omstandigheden

Na het finaliseren van het juridische en financiële luik kon de conceptuele fase van start gaan, die zowaar nog complexer was. “Het gebouw dat BESIX RED aanvankelijk voorstelde, onderging ingrijpende veranderingen om het in te passen in een dubbel zo groot globaal project. De nieuwe plannen, begin 2015 ingediend door architectenbureau Perry Weber, integreerden dus de vereisten van het initiële project van BESIX RED. Het merkwaardige is dat de architecten al meteen konden rekenen op de unanieme en enthousiaste instemming van alle stakeholders”, gaat **Eric Moretti, Projectleider voor FERRERO Group Headquarters**, verder.

De binneninrichting van het gebouw begon langzaam duidelijk te worden naarmate de bouw vorderde. “Dat was niet eenvoudig, maar we apprecieerden de flexibiliteit van de Groep enorm, in het bijzonder van de bouwteams (WUST, LUX TP & Giorgetti). We hebben immers meer dan eens onze eisen en behoeften grondig bijgesteld. Maar ook hun oog voor kwaliteit konden we op prijs stellen. In die mate dat de promotor-bouwer zelf verbeteringen aanbracht die aanvankelijk niet voorzien waren”, zegt Pierre Govare.

2016

Q1: 2^e vergunning bekomen.

Fuseren van de 3 bedrijven om een nieuwe ontwikkeling van 29.500 m² mogelijk te maken.

Q3: Start van de bouwwerken.

Verkoop van de aandelen van Treves Offices, die het project ontwikkelt, aan FERRERO Group.

BOUWOPDRACHT: € 90 miljoen

Eric Moretti: "Het interieur moest een Italiaanse uitstraling hebben, met ruimtes badend in het licht en warme kleuren. Het centrale atrium is ontworpen als een kleurrijk dorpsplein, vol bedrijvigheid. Dit project is qua concept en architectuur een afspiegeling van de FERRERO Group, maar het is natuurlijk in de eerste plaats een leefruimte voor zijn toekomstige medewerkers".

"Door zijn imposante omvang en bouwstijl straalt het gebouw het beeld uit van een grote, dynamische en solide multinational. Het is elegant maar discreet, niet ontworpen om indruk te maken op de voorbijganger", voegt Pierre Govare eraan toe. Dit neemt niet weg dat er enkele architecturale extravagaties zijn, zoals de immense overhang zonder steunpalen boven de ingang. Of de loopbruggen binnen met hun aparte, complexe vormgeving. "Het was heel moeilijk, maar telkens stonden de partners van BESIX Group-Giorgetti erop om de technische uitdagingen aan te gaan en oplossingen te vinden voor een uitgepuurde architectuur. We kennen veel bedrijven die eerder voor een makkelijkheidsoplossing hadden gekozen. Het is dat permanente streven naar excellentie dat Eric en ik het meest geapprecieerd hebben tijdens de samenwerking met BESIX RED-Giorgetti".

Meer dan synergie

"Onze verstandhouding met Giorgetti was perfect, want we delen dezelfde waarden als excellentie en klantgerichtheid", zegt Bernard Van Essche. De leidraad van de hele ontwikkeling is een continue dialoog en zin voor detail, zowel binnen BESIX Group als onder partners. Beide attitudes vertalen zich in fine in een referentieproject en een grote tevredenheid bij de klant.

Het resultaat? Een gebouw op maat, dat de toekomstige gebruiker uitzonderlijk en innovatief comfort biedt, tot de werktafels en zitmeubelen toe. Vereisten waaraan BESIX RED makkelijk voldoet omdat het bedrijf ook de waarden van welzijn en innovatie deelt.

Het FERRERO-gebouw is een referentieproject voor de tertiaire sector. Flexibiliteit, optimalisering van de ruimte, ergonomie en nieuwe werkmethoden gaan hand in hand. Meer nog, het is een prestigeproject voor BESIX Group én voor haar klant: "Een dergelijk gebouw richt de schijnwerper op ons en op de 2 Luxemburgse projectontwikkelaars", zegt Eric Moretti enthousiast.

...

Co-creatie meetings tussen:

- Aannemers: BESIX / Lux TP / Wust / F. Giorgetti
- Ontwikkelaars: BESIX RED / F. Giorgetti
- Klant: FERRERO Group.

2019

Q3: Oplevering van de nieuwe hoofdkantoren van FERRERO.

BERNARD VAN ESSCHE

Key Account Development BESIX RED

"Onze verstandhouding met Giorgetti was perfect, want we delen dezelfde waarden als excellentie en klantgerichtheid. De leidraad van de hele ontwikkeling is een continue dialoog en zin voor detail, zowel binnen BESIX Group als onder partners. Beide attitudes vertalen zich in fine in een referentieproject en een grote tevredenheid bij de klant."

Details van het project

CASA FERRERO

LUXEMBURG, GROOTHERTOGBDOM
LUXEMBURG

Klant

FERRERO Group

Opdrachtgever

BESIX RED
Félix Giorgetti SA

Architecten

Perry Weber & Associates
AKDV

Aannemers

BESIX, Lux TP & Wust
Félix Giorgetti SA

Contractwaarde

€ 90 miljoen

Bouwperiode

2014 tot 2019

BESIX ACTIVITÄTEN

▶ CONCESSIONS & ASSETS

BESIX Concessions & Assets levert maatwerkoplossingen die de hele levenscyclus van infrastructuur-, milieu- of bouwprojecten omvatten: ontwerp, bouw, financiering, exploitatie en onderhoud.

Bij Publiek-Private Samenwerkingen (PPS) sluit BESIX Concessions & Assets zich aan bij de visie en verwachtingen van de klant en stemt ze haar plannen technisch en commercieel af op zijn langetermijnbehoeften. Met geslaagde verwezenlijkingen in Europa en het Midden-Oosten op het vlak van wegeninfrastructuur, watervoorziening, waterzuivering, energie en horeca gelooft BESIX dat sterke partnerships essentieel zijn voor een kwalitatieve infrastructuur ten dienste van de gemeenschap en gebruikt ze tegelijkertijd de expertise van elke partner.

In nauwe samenwerking met de business unit Contracting voert BESIX complexe totaalprojecten uit, waarbij ze meerwaarde creëert met behulp van haar financieringsmogelijkheden en levenscyclusaanpak.

CONCESSIONS & ASSETS ACTIVITEITENVERSLAG

In de Benelux zijn de grote infrastructuurwerken in Nederland bijna afgevoerd. Ze werden in de loop van de voorbije tien jaar op de markt gebracht als Design, Build, Finance & Maintenance-projecten (DBFM). De voornaamste ontbrekende projecten zijn nu gerealiseerd. Het PPS-aanbestedingsmodel wordt evenwel in vraag gesteld als gevolg van de zware verliezen die de Engineering, Procurement and Construction-aannemers (EPC) bij een aantal zeer merkwaaardige projecten hebben geleden. In België daarentegen worden er na een lange rustige periode (deels omwille van problemen met de EU over de budgettaire behandeling door de aanbestedende overheden) opnieuw een aantal PPS-aanbestedingen gelanceerd voor gebouwen en infrastructuur. Ook de Noord-Europese landen, de Baltische staten, Polen en Luxemburg blijven in de toekomst PPS-aanbestedingen organiseren.

In het Midden-Oosten houden overheidsorganen in de VAE, Oman en Saudi-Arabië eveneens vast aan het PPS-model voor hun aanbestedingen van energie-, ontziltings- en afvalwaterprojecten (verzamen en zuiveren). De regio kent een groei in het aantal PPS-projecten voor vast afval, maar infrastructuur-aanbestedingen gebeuren nog altijd in de vorm van Design & Build-projecten.

Australië blijft een zeer actieve PPS-markt, waarbij er heel wat projecten voor nieuwe ziekenhuizen, scholen, gevangenissen, tunnels, wegen, enz. in de pijplijn zitten.

THE CHEDI HOTEL AND MARINA
LUSTICA BAY, MONTENEGRO

Positionering

Bij grote PPS-projecten betaalt de aanbestedende overheid niet alleen voor een activa, maar ook voor een goede dienstverlening: zuiver water, energie, detentie van veroordeelden, vlot verkeer van punt A naar punt B, bescherming tegen overstromingen, enz. Gespreide betalingen over de duur van een concessie of de economische levensduur van een project helpt ook om de overheids- en gemeentelijke uitgaven in de tijd te verdelen. BESIX weet zich van de concurrentie te onderscheiden zowel door haar expertise in engineering, ontwerp en planning, die de kost van de totale levenscyclus drukt, als door haar sterke klantgerichtheid.

Mijlpalen 2018 & Q1 2019

Op Europees vlak breidde BESIX haar succesvolle portfolio van DBFM-projecten in Nederland verder uit. Ze won met het consortium "De Groene Boog" de aanbesteding voor de A16-snelweg in Rotterdam en in december ontving ze het aanvangscertificaat voor de werken. Ondertussen heeft de bouw van de A6-snelweg ten noordoosten van Amsterdam en de Beatrixsluis nabij Utrecht goede vooruitgang geboekt. BESIX nam deel aan een aantal aanbestedingen waaronder een infrastructuurproject in België, een schoolproject in Luxemburg en nieuwe grote infrastructuur- en bouwprojecten in Nederland. Daarnaast gingen in 2018 twee nieuwe hotels open, één in Lustica Bay en één in Andermatt, die BESIX mee ontwikkelde en waarvan ze mede-eigenaar is. In juni verwierf BESIX een belang van 51% in het bedrijf dat nu BESIX STAY heet, en dat zich toelegt op de ontwikkeling en exploitatie van een nieuw concept voor korte en middellange verblijven.

SHUROOQ EN BESIX ONDERTEKENEN EEN JV-CONTRACT VOOR DE EXPLOITATIE EN HET ONDERHOUD VAN EEN BESTAAND AFVALWATERZUIVERINGSSTATION IN AL SAJA'A, SHARJAH.

KERNCIJFERS 2018

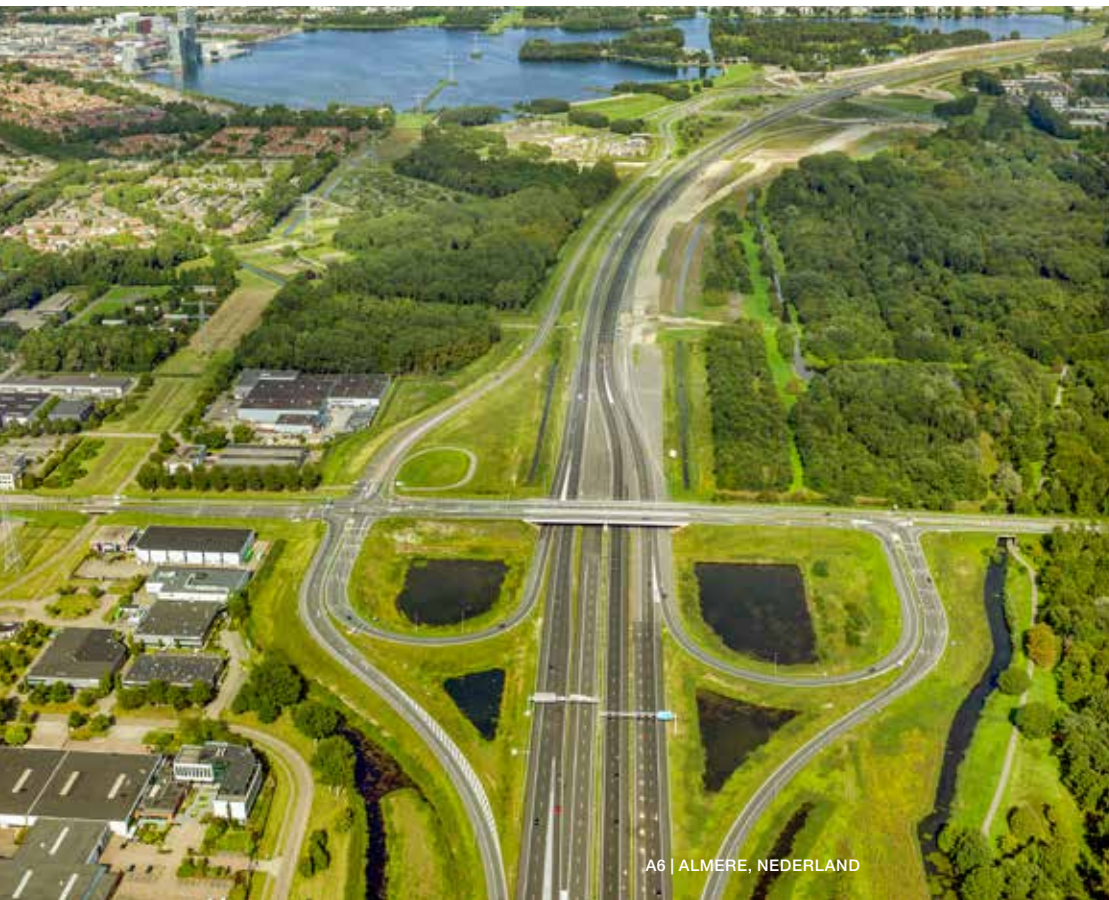
8
aantal landen

€1,8 miljard
waarde (100%) van
beheerde activa

1,6 miljoen
mensen dagelijks
bediend door de
beheerde activa

€18,9 miljoen
nettoresultaat

THE CHEDI HOTEL AND MARINA
LUSTICA BAY, MONTENEGRO

A6 | ALMERE, NEDERLAND

PRINSES BEATRIXSLUIS | NIEUWEGEIN, NEDERLAND

SEASIDE RESORT | LUŠTICA BAY, MONTENEGRO

In het Midden-Oosten, waar Concessions & Assets in het verleden vooral gemeentelijke waterzuiveringsstations bouwde, verschoof de focus naar ontziltings- en afvalenergieprojecten. In Dubai is BESIX Group een belangrijk lid van het consortium waartoe ook Hitachi Zosen Innova behoort en dat het grootste afvalenergieproject ooit kreeg toegewezen. De bouw is gepland voor 2019. Andere belangrijke mijlpalen van het afgelopen jaar zijn de lancering van de concessie voor het Al Saja'a waterzuiveringsstation in Sharjah en de bouw van een installatie voor Refuse-Derived Fuel in Umm Al Quwain.

Vooruitzichten 2019 (en verder)

In 2019 worden de laatste twee grote PPS-infrastructuurprojecten van Nederland, de A9 BaHo en de A15 Oost, gegund. Bij beiden is BESIX lid van een consortium dat een eindofferte aan het voorbereiden is. Behalve aanbestedingen zal BESIX ook alle zeilen bijzetten om de A6 en de Beatrixsluis op tijd en binnen budget op te leveren, terwijl de werken aan de A16 Groene Boog op kruissnelheid zullen komen. In België zullen de aanbestedingsactiviteiten zich toespitsen op verschillende projecten voor het openbaar vervoer (tram en

bus) en op het R4 Noord-infrastructuurproject in Gent.

In het Midden-Oosten zullen aanbestedings-teams zich concentreren op de financiële afronding van twee afvalenergieprojecten, en daarna met de bouw starten. BESIX zal vooral in de Verenigde Arabische Emiraten, Oman en Qatar een selectief tenderbeleid voeren, met een focus op heel specifieke projecten alsook op waterzuiverings- en ontziltingsinstallaties, waarvoor BESIX dankzij specifieke ontwerpvaardigheden en klantenrelaties een meerwaarde kan bieden.

In Australië, waar Watpac mooie referenties kan voorleggen als Design & Build-aannemer voor PPS-projecten, zal Concessions & Assets uitkijken naar projecten waar het bedrijf ook als investeerder kan optreden en medeverantwoordelijk is voor de exploitatie en het onderhoud op lange termijn.

BESIX STAY plant de opening van zijn eerste A-STAY in Antwerpen voor eind 2019. Verder wordt dit jaar gestart met de bouw van nog twee andere A-STAYS, één in Diegem bij Brussel (België) en één in Moldavië. BESIX kijkt eveneens uit naar nieuwe ontwikkelingen in bloeiende Europese steden en regio's.

ENERGY FROM WASTE | DUBAI, VAE

A-STAY | DIEGEM, BELGIË

A6 Almere
Nederland

Interview

DE EERSTE ENERGIENEUTRALE SNELWEG IN NEDERLAND

4.000

ton staal

22.000 m³

beton

1.050

nieuwe lichtpalen

De aannemerscombinatie Parkway6 (met BESIX, Dura Vermeer, RebelValley BV en John Laing Investments) bracht de verbreding en herprofilering van de A6-snelweg bij Almere sneller dan gepland tot een goed einde. Dit 14 km lange, druk bereiden stuk van de A6, de ‘aorta van Flevoland’, vormt eens omgebouwd bovendien de eerste ‘energieneutrale snelweg van Nederland’. Dat is een prestigieuze referentie want Nederland wil dat tegen 2030 “alle wegen, bruggen, tunnels en sluizen in hun eigen energiebehoefte voorzien”.

“De naamkeuze van onze combinatie ‘Parkway6’ zegt veel over het hele concept”, vertelt Toine van Riel, Risk Manager bij BESIX. We rijden langs nieuwe en vernieuwde bruggen en structuren, zorgvuldig aangelegde en beplante taluds en zelfs een volledig nieuw busstation op een viaduct van 80 meter breed. “Parkway6 drukt perfect uit wat we willen: een groene ‘highway’ aanleggen in een parkachtig decor.”

“De opdracht was de A6 op deze 14 kilometer tussen Almere Havendreef en Almere Buiten-Oost verbreden van twee maal twee naar vier maal twee rijstroken. Maar dan wel met in elke richting telkens twee aparte stroken voor het doorgaand verkeer en twee voor het lokale verkeer. Tegelijk moesten we de openbare verlichting plaatsen evenals de bewegwijzering, verkeerslichten en een dynamisch verkeersbeheer via informatieborden. Dit alles diende zo ‘groen’ mogelijk aangelegd te worden terwijl het segment uiteindelijk volledig energieneutraal moet zijn. Daarbij hoort dan ook de aanleg van een zonnepanelenveld dat voldoende energie moet opwekken voor al het eigen stroomverbruik.”

Beste uit drie

“Begin 2016 hebben we ons met Parkway6 ingeschreven op de tender nadat we in 2015 het voorafgaande studiewerk hadden verricht. Uiteindelijk werden we uit drie kandidaten als winnende combinatie weerhouden. In mei 2016 werd het eigenlijke contract met Rijkswaterstaat getekend en in juni 2016 was het financieringsakkoord met de banken rond. Het gaat hier immers over een DBFM-contract (Design, Build, Finance & Maintain): wij zullen twintig jaar lang voor het onderhoud instaan.”

“Pas dan konden we écht van wal steken met onder meer het opmaken van een definitief ontwerp. Op basis daarvan konden we de nodige vergunningen aanvragen en starten met de grote inkoopcontracten.”

“Echt naar buiten kwamen we pas begin 2017. Vanaf januari begon de aanvoer en spreiding van zand. De eigenlijke start van de werken was 3 april 2018. Eind 2019 moeten de werken naar de gebruikers toe klaar zijn maar alles wijst er op dat we dat al zullen realiseren tijdens de zomerperiode.”

>

FLORIADE, DE TRIGGER

Waarom wil Nederland de A6 verbreden? En waarom nu net hier de eerste energieneutrale snelweg?

Terwijl de meeste Benelux-steden teruggaan tot de Middeleeuwen of zelfs tot de Romeinen, is Almere amper 43 jaar jong. Tot ver na de oorlog klotste hier nog de Zuiderzee. Pas eind van de jaren zestig werden de Flevo-polders drooggelegd om van dit gebied de ‘demografische overloop’ te maken van Amsterdam. Rond 1980 telde het plaatsje al 4.000 woningen. In 2018 werd de kaap van 205.000 inwoners gepasseerd. De stad is vandaag de achtste grootste gemeente van Nederland. Alleen al dat groeicijfer verklaart waarom de verbindingen naar deze pool uitgebreid moeten worden.

Er is meer. Lelystad Airport (vlakbij de A6) wordt de overloop van Schiphol en is voorbestemd om dé vertrekbasis te worden van de meeste charter- en zakenjetvluchten.

Maar dé trigger om van de ont dubbele A6 meteen ook een supergroen project te maken is de ‘Floriade 2022’: een wereldtentoonstelling voor tuinbouw waarvan Almere de 23ste wereldeditie in 2022 mag organiseren. Er worden 2,2 miljoen bezoekers verwacht. De Weerwater-groenzone langs beide kanten van de A6 wordt het expo-park en nadien een groene woonzone. Met het oog op die toekomstige woonfunctie werd het snelwegtracé in de Weerwater-zone over de hele lengte maar liefst vijf meter verlaagd, inclusief alle aansluitende infrastructuurwerken en wegen. Daardoor ‘verdween’ de snelweg tussen geluidswallen en verhoogt de leefbaarheid.

Duurzaam

Parkway6 heeft niet op het zonneveld gewacht om duurzaam en ecologisch te werken. Dat begon al met de aanvoer en de spreiding van het zand. “We hebben in totaal 1,6 miljoen m³ zand verzet en bijna 700.000 m³ zand en grond aangevoerd. Meer dan 60% daarvan gebeurde met de binnenvaart”, springt Ronald Wouters, Contractmanager bij BESIX, met info bij. “We hadden daarbij het voordeel dat vrijwel in het midden van ons A6-segment de Hoge Vaart loopt, de verbinding naar het IJsselmeer”.

“Bij alles hebben we geprobeerd de milieubelasting terug te dringen”, onderstreept Toine. “Bijvoorbeeld door gebruik van milieuvriendelijker aangemaakt cement. Tevens zorgde Dura Vermeer voor de levering van ecozand. Dat is gitzwart zand gerecycled uit asfalt en vooral gebruikt in de grondwallen. Verder werd uit de gesloopte infrastructuur ook het betonpuin hergebruikt in de betonmortel. Ook het freesasfalt werd deels hergebruikt. Uiteraard werd overal zeer zuinige LED-verlichting geïnstalleerd. Belangrijk was ook het gebruik van een stiller en waterdoorlatend asfalt (ZOAB) dat qua dikte nog extra werd aangepast in de buurt van de woonzones.”

Met enige trots toont Toine ons de vele nieuwe of vernieuwde viaducten langs het tracé. De randbekleding van die bruggen moet overal in het brede Randstadgebied gelijkvormig aangekleed worden met zilverkleurige, ronde afwerkingen. Behalve dan de structuren in de centrale Weerwaterzone die in 2022 middenin de Floriade (zie kader) zullen liggen. “Die kan je nu al herkennen aan de zware natuurstenen afwerking.”

Details van het project

A6-SNELWEG
ALMERE, NEDERLAND

Opdrachtgever
Rijkswaterstaat

Veertien kilometer snelweg
Acht nieuwe infrastructuur
Vijf bestaande structuren aanpassen
Vier afritten en één knooppunt heraanleggen

“Er werd veel aandacht besteed aan de landschapsinrichting waarbij we massaal veel bomen hebben aangeplant terwijl her en der ‘flora- en fauna-passages’ werden aangelegd onder de A6 door. “De extreme droogte van vorig jaar dreigde de bevoorrading over water even in het gedrang te brengen. Daar hebben we net geluk gehad.”

Overleg, overleg

“Het was belangrijk om voldoende draagvlak te creëren bij de bevolking. Naast spreekuren organiseerden we vijf keer groots opgezette informatieavonden waar een team van Parkway6 klaarstond om de vragen en klachten te beantwoorden. Door middel van een 3D-animatiefilm en 3D-brillen konden we alle partijen duidelijk maken hoe alles er zal uitzien. We hebben daarbij zeer intens samengewerkt met Rijkswaterstaat.”

Over die samenwerking is Toine overigens vol lof. “Een veelzeggende anekdote is toch wel hoe we in het begin van het project vaststelden dat het fileprobleem groter was dan verwacht. Om dat snel aan te pakken moesten we met Rijkswaterstaat de planning aanpassen. Tegenover enige meerkost van een derde, tijdelijke rijstrook stond dan wel een grote tevredenheid van de weggebruikers. Vrij snel konden we daarover tot ieders voldoening een akkoord bereiken.”

“Die vrij unieke samenwerking is ter plaatse gegroeid. We hebben continu open met Rijkswaterstaat gecommuniceerd en de problemen met hen kunnen uitpraten dankzij een oplossingsgerichte instelling.”

THEO WINTER, LID RAAD VAN BESTUUR DURA VERMEER GROEP NV

Samenwerken met BESIX betekent toegevoegde waarde.

“Mijn complimenten voor de mensen die dit hebben verwezenlijkt”, reageert Theo Winter, lid van de raad van bestuur van Dura Vermeer terugkijkend op het A6-project. “Tot tevredenheid van de klant én de automobilisten konden we dit project veel sneller dan gepland afronden.”

“Onze complementariteit zit vooral in onze gecombineerde expertise. Dura Vermeer is goed en vooruitstrevend in verhardingen zoals asfalt. BESIX is dan weer heel sterk en internationaal gekend om haar kennis van betonbouw. Die combinatie levert een direct toegevoegde waarde.”

“Tegelijk staan we samen sterker bij het inschrijven op een tender want elk apart is lastig om een continue workflow te handhaven. Samenwerken helpt om elkaars pieken en dalen op te vullen.”

“Het project was te groot om afzonderlijk uit te voeren. Niet omdat we dit technisch niet zouden kunnen maar wel vanwege de omvang van de daaraan verbonden risico's. Die vang je op door je krachten te bundelen. Fijn daarbij is dat onze bedrijfsculturen dezelfde zijn, namelijk dat bij allebei de mens écht centraal staat.”

“Opvallend was dat we het project veel eerder konden opleveren dan de klant verwacht had. Ook de klanten achter de klant – denk maar aan de provincie – hebben dit enorm gewaardeerd. Dat vereenvoudigde ook de sfeer om optimalisering door te voeren.”

“Ik heb bijzonder goed kunnen samenwerken met Jean Polet van BESIX. We stonden permanent in contact met de mensen op het terrein om te kijken waarmee we hen konden helpen. Ik ben bijzonder fier dat we dit zonder noemenswaardige ongevallen konden opleveren!”

QATRA
Emiraat Sharjah, VAE

Interview

**EEN VOORBEELD
VAN DUURZAAM
WATERBEHEER IN
HET MIDDEN-OOSTEN**

1ste

publiek-private samenwerking
gevormd door Shurooq en BESIX

25 jaar

exploitatie en onderhoud van
een afvalwaterzuiveringsstation

49%

aandeel van BESIX in het project

60.000 m³

PPP zal de verwerkingscapaciteit
verdubbelen naar 60.000 m³ per dag

In juli 2018 richtten BESIX en de Sharjah Investment and Development Authority (Shurooq) de joint venture QATRA op. Het bedrijf kreeg een 25-jarige concessie toegewezen om het afvalwaterzuiveringsstation van Al Saja'a te exploiteren en onderhouden. Aanvankelijk zal de verwerkingscapaciteit verdubbeld worden en zal een installatie worden gebouwd voor het hergebruik van water.

Het waterzuiveringsstation is gevestigd in Al Saja'a, een industriezone van 1,3 miljoen vierkante meter in Sharjah. Het verwerkt tot 32.000 m³ afvalwater per dag, dat door 1.500 vrachtwagens vanuit het hele emiraat geleverd wordt.

Deze milieubevorderende maatregelen van het emiraat van Sharjah vinden hun oorsprong in de Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties. Meer specifiek in de doelstelling om iedereen toegang te verzekeren tot drinkwater en sanitaire voorzieningen en te zorgen voor duurzaam waterbeheer. Het emiraat heeft hiervan een prioriteit gemaakt.

>

OLIVIER CRASSON
General Manager BESIX Middle East

“Een van de missies van QATRA is de verwerkingscapaciteit van het zuiveringsstation uit te breiden. Tegen 2021 moet die verdubbeld zijn, van 30.000 m³ naar 60.000 m³ behandeld water per dag. De bouwwerken zijn gestart.”

Het tweede luik van het JV-contract omvat de exploitatie en het onderhoud van het zuiveringsstation gedurende 25 jaar. “Het QATRA-project getuigt van de expertise van BESIX op het vlak van Concessions & Assets”, voegt **Olivier Crasson eraan toe**. “Het combineert technologische en ecologische innovatie met betaalbare en concurrerende tarieven. BESIX draagt zo bij tot de groei van de circulaire economie, door haar geoptimaliseerde managementkennis in te zetten voor het hergebruik van een strategisch belangrijke hulbron. Het project is dus nuttig en boeiend.”

CHRISTOPHE LEDUR

Director of 'Water & Environment' Activities voor BESIX Group

“BESIX stelt haar expertise en beheersing van de complete levenscyclus van waterproductie en afvalwaterzuiveringsinstallaties ter beschikking van het project.”

“Dit omvat niet alleen een behoefteanalyse, ontwerp, engineering en bouw, maar ook, zoals het geval is bij QATRA, exploitatie, onderhoud en ontwikkeling van de infrastructuur. En dit vanuit een voortdurend streven naar een combinatie van economisch nut en milieubelang.”

OVER SHUROOQ

Sharjah Investment and Development Authority (Shurooq) is een onafhankelijk overheidsorgaan. Het werd in 2009 opgericht door een decreet van de emir Zijne Hoogheid Sjeik Dr. Sultan bin Muhammad Al Qasimi, lid van de Hoge Raad van de Verenigde Arabische Emiraten, om partnerships te bevorderen en investeerders op het spoor te brengen van relevante opportuniteiten. Shurooq heeft als missie het creëren van authentieke bestemmingen die de levenskwaliteit van burgers en inwoners moeten verbeteren en het scheppen van een klimaat waarin het bedrijfsleven bloeit en ideeën gedijen. Shurooq wil investeringen in Sharjah stimuleren door de strengste internationale normen toe te passen op kwaliteitsvoorzieningen en zo investeerders uit de regio en de hele wereld aan te trekken.

ZIJNE EXCELLENTIE MARWAN BIN JASSIM AL SARKAL, EXECUTIVE CHAIRMAN VAN SHUROOQ

“De missie van Shurooq bestaat erin om bestemmingen in het duurder marktsegment en toonaangevende infrastructuurprojecten te ontwikkelen om de positie van het emiraat in de regio en de wereld als een toplocatie voor algemene investeringen te ondersteunen. Sinds zijn oprichting in 2009 heeft Shurooq heel wat van zijn ambities en plannen weten te verwezenlijken. Tot zijn realisaties behoren luxueuze toeristische attracties en horecaprojecten, prestigieus vastgoed en unieke retailprojecten, allemaal ingericht volgens de laatste designtrends en uitgerust met geavanceerde technologieën. Verder heeft het bedrijf unieke partnerships opgezet die onze doelstelling ondersteunen om diensten te verlenen aan gemeenschappen en bedrijven in Sharjah. Deze samenwerkingen hebben ons ook in staat gesteld om geavanceerde oplossingen te ontwikkelen die beantwoorden aan de huidige consumententrends in Sharjah, de VAE en de ruimere regio.

Een van onze prioriteiten is de duurzame ontwikkeling van al onze projecten door partnerships aan te gaan met een aantal privé- of overheidsbedrijven. Dit komt neer op een verstandige combinatie van economische en menselijke ontwikkeling, rekeninghoudend met de impact op het milieu. De samenwerking tussen Shurooq en BESIX, een toonaangevende leverancier van energiediensten, past in die strategie.

De behandeling van afvalwater en optimalisering van het zuiveringsproces is een voorbeeld van deze strategische ontwikkeling. Bovendien bevestigt het de globale positie van Sharjah dat een platform biedt voor research & development van hulpbronnen, grondstoffen, technologieën en oplossingen die het dagelijks leven van consumenten, burgers en bedrijven in het emiraat verbeteren.

Het partnerschap met BESIX slaat exclusief op de complete en geavanceerde zuivering van water, dat wordt beschouwd als een van de belangrijkste grondstoffen ter wereld. Het is zowel economisch haalbaar als een absolute vereiste voor het milieu.

BESIX heeft deze expertise opgebouwd in gelijkaardige projecten elders in de wereld. De groep stelt die knowhow ter beschikking van onze voorzieningen. Samen kunnen we geavanceerde installaties bouwen die beantwoorden aan onze economische en ecologische doelstellingen. BESIX is een bekend bedrijf in de emiraten. We weten dat het een betrouwbare partner is. Sinds de oprichting van QATRA brengt ons partnerschap synergieën aan het licht die we samen kunnen ontwikkelen. We stellen het ook op prijs dat BESIX flexibel is en begrip toont voor onze belangen en verwachtingen.”

HET EMIRAAT VAN SHARJAH

Sharjah, 1 van de 7 emiraten van de Verenigde Arabische Emiraten (VAE), is sinds 1727 onafhankelijk en wordt sinds die tijd geregeerd door de dynastie Al Qasimi. Het centraal gelegen emiraat is qua oppervlakte het derde grootste van de VAE. Het is het enige dat aan de 6 andere grenst en dat zowel aan de Perzische Golf als de Arabische Zee ligt. Sinds 1972 wordt het emiraat bestuurd door Zijne Hoogheid Sjeik Dr. Sultan bin Mohammed al-Qasimi, lid van de Hoge Raad van de Verenigde Arabische Emiraten.

GURVAN DERSEL
General Manager van QATRA

“Er bestaat een vitale behoefte aan hergebruik van water voor niet-drinkbare toepassingen om de vraag naar boringen en ontzout water te verminderen. Dergelijke investeringen zorgen dus voor een nieuwe duurzame waterbron voor de gemeenschap. Dit is het eerste project in het kader van de samenwerking tussen Shurooq en BESIX. Er zullen veel gelijkaardige projecten volgen zowel op het gebied van afvalwaterzuivering als waterhergebruik.”

Details van het project

QATRA
EMIRAAT SHARJAH, VAE

Opdrachtgever
Sharjah Investment and Development Authority (Shurooq)

Opdrachtnemers
BESIX & Sharjah Investment and Development Authority (Shurooq)

Contracttype
DBFM

Expertise
Milieu / Water

Periode
25 jaar

Gotthard Hotel & Residences
Andermatt, Zwitserland

Interview

**VASTGOEDCOMPLEX
VAN WERELDKLASSE
IN WONDERMOOIE
SETTING**

Het sinds 11 december 2018 geopende Gotthard Hotel & Residences is een prestigieus complex dat op 1.450 m hoogte ligt in het dorp Andermatt in Centraal Zwitserland. Het bestaat uit een viersterrenhotel, appartementen en een concertzaal. BESIX is mede-investeerder en -ontwikkelaar van het project. De groep en zijn partner Andermatt Swiss Alps AG bezitten respectievelijk 49% en 51% van de aandelen. BESIX nam daarnaast ook de volledige bouw voor haar rekening.

Gotthard Hotel & Residences ligt in Uri, een van de 26 kantons van de Zwitserse Bondstaat, waar de toppen van de noordelijke Alpenpassen een hoogte bereiken van 3.630 m. De gletsjers, canyons, bossen op steile bergflanken, meren, bergstromen en watervallen leveren spectaculaire landschappen op. Het zo'n 800 jaar geleden gestichte Andermatt vormt nog altijd een perfecte harmonie met deze bergomgeving. Het dorp, dat genesteld is in het Urserental, omringd door het massief van Furka, Sint-Gotthard, Oberalp en Göschenental, is gebouwd in de traditionele stijl van Centraal Zwitserland. "Van alle streken die ik ken, is dit de interessantste en mijn voorkeursbestemming", zei de Duitse schrijver en staatsman Goethe erover.

Andermatt ligt op minder dan twee uur rijden van de luchthavens van Zürich, Milaan en Bazel, en is ideaal voor de skifanaten, des te meer daar het dorp vandaag kan uitpakken met de Ski Arena Andermatt-Sedrun, het grootste skigebied van Centraal Zwitserland. 's Zomers is het een paradijs voor trekkers en fietsers. Golfspelers kunnen er terecht op een 18 holesbaan die voldoet aan internationale toernooinormen.

Het idee om het toerisme in Andermatt een boost te geven komt van Samih Sawiris, Executive Chairman en CEO van Orascom Development Holding AG. In de loop van de jaren 2000 neemt hij, op vraag van en in nauwe samenwerking met de overheid van Uri, de uitdaging aan om er een groot bouwproject te ontwikkelen en realiseren. Zijn concept bestaat erin om van het dorp een geraffineerd vakantieoord te maken, maar met respect voor het natuurlijk patrimonium en de plaatselijke architectuur. In die context wordt Andermatt Swiss Alps AG (ASA) opgericht, het bedrijf waarmee BESIX Group in zee gaat als mede-investeerder en -ontwikkelaar van het complex Gotthard Hotel & Residences. Via de vennootschap Hotel 4B Development AG bezitten ASA en BESIX respectievelijk 51% en 49% van de aandelen.

Het Gotthard Hotel & Residences is een gemengd project: het ene gebouw is een viersterrenhotel, het andere huisvest appartementen die in het kader van een vastgoedproject te koop worden aangeboden.

Het hotel wordt vandaag via een beheerscontract uitgeroepen door Radisson Blu, een internationale hotelketen.

De gasten kunnen er kiezen uit 179 kamers en 10 suites en genieten van een aanbod kwaliteitsvolle diensten, waaronder een wellnesscentrum, sportinfrastructuur en een restaurant. Met de komst van de sneeuw in 2018 begon ook het eerste seizoen van het hotel. Het was een veelbelovende start gezien de meer dan bevredigende bezettingsgraad voor deze eerste winter.

Het residentieel gebouw van zijn kant telt 113 appartementen. Op 31 december 2018 was bijna de helft ervan al verkocht. Zowel de inwoners van Andermatt als de bewoners, d.w.z. de appartementseigenaars, hebben toegang tot alle sportvoorzieningen en de wellness van het complex.

Het derde onderdeel van het complex is een concertzaal die in 2019 wordt opgeleverd en feestelijk zal worden ingewijd door de Berliner Philharmoniker. De zaal maakt deel uit van de hotelinfrastructuur en stelt Gotthard Hotel & Residences in staat om zich te profileren als de ideale plaats voor events als concerten, lezingen en seminars.

Bouw

BESIX is met haar 49% aandelen niet alleen mede-investeerder en -ontwikkelaar van het project; ze was ook verantwoordelijk voor de bouw. Het complex ontworpen en opgetrokken door BESIX, is haar eerste bouwproject in Zwitserland. We kunnen op zijn minst schrijven dat het zonder twijfel de stempel van BESIX draagt. De ruwbouw stond er in minder dan 13 maanden. Bovendien zijn de afwerkingen en inrichting van het beste wat de hotelsector te bieden heeft. De gebouwen voldoen trouwens aan strenge milieuvorschriften en beantwoorden aan de bouwnormen van het Zwitserse label Minergie. Dit garandeert duurzame en milieuvriendelijk ontworpen gebouwen, die een laag energieverbruik bereiken en enkel hernieuwbare energiebronnen gebruiken voor de productie van elektriciteit en verwarming.

Tot slot is BESIX erin geslaagd om een belangrijke bekommernis van het project te respecteren: de architectuur sluit naadloos aan op het culturele patrimonium van Centraal Zwitserland en de bouw gebeurde volgens de plaatselijke bouwtradities. Bovendien komt het merendeel van de gebruikte materialen uit de regio.

JAMES BOND

In de James Bondfilm Goldfinger van 1964 zit een van de legendarische achtervolgingsscènes van 007. Sean Connery zit achter het stuur van zijn grijze Aston Martin DB5. De bondgirl van dienst, actrice Tania Mallet, bestuurt een witte Ford Mustang. Ze racen aan een duizelingwekkende snelheid door een prachtig bergdecor. Agent 007 haalt het nadat hij discreet met één van zijn geheime gadgets een band van zijn tegenspeelster heeft doorgeprikt. Hij geeft haar een lift in zijn Aston Martin en zet haar af aan de eerste garage die ze tegenkomen, het benzinstation van ... Andermatt. James Bond stelt haar zelfs voor om haar naar een hotel te brengen, wat ze weigert. In die tijd bestond het Gotthard Hotel & Residences natuurlijk nog niet. Vandaag zou Tania Mallet geen enkele reden meer hebben om de avances van James af te slaan. De adembenemend mooie setting waarin de auto's elkaar achtervolgen, is de Furkastrasse, die de dorpen Gletsch en Andermatt met elkaar verbindt. Deze weg loopt over de Furkapas, die met zijn 2.429 m de op drie na hoogste Alpenpas van Zwitserland is. Een bezoek meer dan waard (met of zonder Aston Martin).

Details van het project

GOTTHARD HOTEL & RESIDENCES
ANDERMATT, ZWITSERLAND

Expertise

Concessions & Assets / Contracting

Opdrachtnemers

Andermatt Swiss Alps AG,
Hotel 4B Development AG, BESIX Group

BESIX Park

In juni 2018 verkocht BESIX Group haar dochteronderneming BESIX Park aan INDIGO, wereldleider in parkeerbeheer en een van de grootste parkeerbeheerders in Europa.

BESIX Park kende de voorbije jaren een stevige groei en beheerde in België inmiddels meer dan 49.000 parkeerplaatsen. Het bedrijf baatte ongeveer 20 boven- en ondergrondse parkings uit en controleerde het betalend bovengronds parkeren in een 40-tal gemeenten.

Om die groei voort te zetten, moest BESIX Park onder de vleugels komen van een grote speler die gespecialiseerd is in parkeeroplossingen. Daarom koos BESIX Group uitdrukkelijk voor een overnemer met sterke ambities en de nodige expertise, die zowel voor het personeel als de klanten de nodige continuïteit garandeert.

Op het moment van de transactie beheerde Indigo 80 contracten in 35 steden en stelde het 250 mensen tewerk in België. Het bedrijf is al 25 jaar aanwezig in België. Tijdens die periode bleef Indigo groeien en zijn positie in de parkeermarkt versterken, waardoor de activiteiten het afgelopen decennium verviervoudigden. De overname van BESIX Park versterkt de ontwikkelingsstrategie van INDIGO, dat het snelst groeiende bedrijf op de Belgische parkeermarkt is geworden.

“We kijken trots terug op de weg die BESIX Park en zijn teams de voorbije jaren hebben afgelegd. Het bedrijf is duidelijk klaar voor een volgende stap: met INDIGO is BESIX Park nu nog beter gewapend voor verder succes en groei in de toekomst”, aldus Rik Vandenberghe, CEO van BESIX Group.

Cofely-BESIX Facility Management

In november 2018 heeft BESIX een overeenkomst ondertekend om haar participatie van 50% in Cofely-BESIX Facility Management te verkopen aan ENGIE.

Cofely-BESIX Facility Management (CBFM) is ontstaan uit een partnership tussen ENGIE en BESIX in 2008, en groeide uit tot een regionaal succesverhaal met geïntegreerde facility management-diensten voor talrijke landmarks in de Verenigde Arabische Emiraten, waaronder de Dubai Mall & Fountains en het Yas Island in Abu Dhabi, evenals in Qatar (met zijn partner Mannai) en Oman (met zijn partner Daud).

Tom Neyrinck, General Manager Concessions & Assets bij BESIX Group: "We zijn erg trots op het traject dat CBFM heeft afgelegd onder de gezamenlijke vleugels van ENGIE en BESIX. Het bedrijf is uitgegroeid tot een volwassen speler en levert met zijn 2.000 hoogopgeleide en toegewijde medewerkers een ruim aanbod facility management-diensten tot volle tevredenheid van zijn groeiende klantenbestand in de Verenigde Arabische Emira-

ten en Qatar. De verkoop van ons aandeel is ingegeven door de overtuiging dat CBFM zich nu het best verder kan ontwikkelen als een 100% dochteronderneming van ENGIE. Het spreekt voor zich dat we ernaar uitkijken om goede professionele contacten te onderhouden met ENGIE in de regio."

ENGIE en BESIX zijn het erover eens dat hun gezamenlijk succesverhaal met CBFM de kracht van hun decennialange partnership in de Golf heeft aangetoond. Beide bedrijven zullen dan ook blijven zoeken naar regionale opportuniteiten om hun krachten te bundelen voor duurzaam succes. BESIX Concessions & Assets richt haar aandacht nu op de verdere ontwikkeling van haar groeiende water- en afvalverwerkingsactiviteiten in de Verenigde Arabische Emiraten en andere mogelijke nieuwe activiteiten.

Hotelsector

In de zomer van 2018 opende het vijfsterren Chedi Hotel zijn deuren en werd de eerste van twee jachthavens in gebruik genomen in de kustplaats Luštica Bay in Montenegro. Als hoofdaannemer en mede-eigenaar van het Chedi Hotel (50% eigendom van BESIX, 50% eigendom van Luštica Development) zorgde BESIX ervoor dat het werk professioneel en geheel vakkundig werd uitgevoerd, met respect voor het cultureel erfgoed en de natuurlijke omgeving van de mooie baai.

In december 2018 hebben BESIX en zijn partner Andermatt Swiss Alps AG de Gotthard Hotel & Residences officieel geopend, een vastgoedcomplex van wereldklasse in het bergdorp Andermatt in Centraal-Zwitserland. De Gotthard Hotel & Residences omvatten een viersterrenhotel dat wordt uitgebaat door Radisson Blu en een residentieel gebouw. BESIX heeft een belang van 49% in het complex en voerde de bouwwerken voor dit Design & Build-project uit overeenkomstig de uiterst strikte vereisten op ecologisch gebied.

In Brussel heeft BESIX een belang van 50% in het Courtyard by Marriott Hotel en in het Poolse Poznan heeft ze een belang van 29% in het Sheraton Hotel.

▶ DIVERSIFICATION

BESIX
ACTIVITEITEN

BESIX STAY

BESIX STAY wil de markt van de korte, middellange en lange verblijven grondig veranderen via de ontwikkeling van een nieuw, 21e-eeuws concept, A-STAY. In een rist belangrijke steden zal A-STAY duizenden gasten een thuis bieden, weg van huis. Het innovatieve concept maakt gebruik van geavanceerde technologieën, zoals het internet der dingen, biometrische herkenning en uitgebreide softwarealgoritmen, die een meerwaarde bieden tegen een lage prijs. De geplande 7000 standaardkamers zullen uitgerust zijn met alle denkbare personalisatieopties. Zo kan het verlichtings- en entertainmentsysteem aangepast worden aan uw stemming. Zelfs de manier waarop u de rekening wenst te ontvangen is personaliseerbaar. De A-STAY-beleving is gebaseerd op een modulaire service, in die zin dat een gast zo vaak als nodig om verse lakens of een schoonmaakbeurt kan vragen. Dit heeft uiteraard een rechtstreekse invloed op de prijs. We lanceren dit concept in 2019 met de feestelijke opening van onze eerste A-STAY vlakbij het

“Ons doel is om de knowhow van BESIX Group optimaal te benutten en de nieuwste vastgoedtechnologieën in te zetten. We zullen ook gebruikmaken van de innovatieve oplossingen die zijn voortgekomen uit het Unleash-programma. De eerste A-STAY wordt dit jaar in Antwerpen geopend, een gebeurtenis waar we erg naar uitkijken. Ons team is klaar om de stad te veroveren! .”

Centraal Station van Antwerpen, België. Na deze geweldige start zullen er nog twee andere locaties volgen, een in Diegem, Brussel, en de andere in Chisinau, Moldavië. BESIX STAY wil de komende 5 jaar 35 tot 40 nieuwe locaties ontwikkelen en bouwen..

 | www.a-stay.be

A-STAY DIEGEM | BRUSSEL, BELGIË

In de kijker

A-STAY DIEGEM

De A-STAY-site in Diegem is het meest ambitieuze project dat we in 2018 opgestart zijn. De ontwikkeling omvat bijna 20.000 vierkante meter aan kantoren, retailruimtes, A-STAY-kamers en expatflats. De locatie aan het nieuwe NAVO-gebouw en het nieuwe station van Diegem zal een toevloed van heel wat expats en tijdelijke werkkrachten met zich meebrengen in de omgeving. Met de geplande ontwikkeling trachten we een nieuwe community te starten waarin mensen graag wonen en werken, vaak ver weg van hun thuis in het buitenland. Naast de 200 A-STAY-kamers komen er ook nog eens 121 expatflats bij in het achterliggende gebouw. Dit project is niet alleen enorm ambitieus maar ook erg belangrijk voor ons, aangezien het de nieuwe locatie van onze BESIX STAY-kantoren zal worden. In de loop van 2019 zullen wij verhuizen naar Diegem en ons verhaal voortzetten in een gloednieuw modern kantoor.

A-STAY | ANTWERPEN, BELGIË

PROJECTEN GETEKEND IN 2018

A-STAY Antwerp | Antwerpen, België

Dit project bevindt zich op de Pelikaansite aan het Centraal Station van Antwerpen en omvat 192 kamers. Het zal niet alleen A-STAY in primeur voorstellen aan de Europese markten, maar ook bijdragen tot de heropleving van een deel van de stad.

A-STAY Diegem | Brussel, België

Dit project aan het gloednieuwe NAVO-gebouw in Diegem zal niet alleen een A-STAY-locatie huisvesten, maar ook kleine winkels en een restaurant. Die zullen de buurt nieuw leven en een gemeenschapsgevoel inblazen. Deze site zal eveneens de kantoren van BESIX STAY bevatten.

A-STAY Chisinau | Chisinau, Moldavië

Pal in het centrum van de levendige hoofdstad van Moldavië zal een oud klassiek gebouw omgevormd worden tot moderne A-STAY-locatie met 174 kamers. Om het tijdloze karakter ervan te bewaren, zullen bepaalde elementen van het oude gebouw behouden blijven.

FLAMANT DESIGN

Het bedrijf werd in 1987 opgestart door Alex Flamant, vanuit het idee om antieke meubelen te reproduceren. Hij zocht en vond ambachtsslui die met oude artisanale technieken en de beste materialen prachtige producten fabriceerden zoals vroeger. Op die manier ontstond het 'Flamant-concept' dat erin bestaat unieke en iconische antieke meubelen en decoratieve interieurobjecten heruit te geven en te herinterpreteren. Die objecten worden vervolgens in prachtig gedecoreerde winkelpanden te koop aangeboden aan de eindgebruiker. Vandaag is Flamant uitgegroeid tot een lifestylemerk, de 'ultieme shelter voor onze hectische levens'. Flamant creëert een uniek thuisgevoel waar je één kan zijn met jezelf, je gezin en vrienden. Daarbij worden er steeds natuurlijke en hergebruikte materialen verwerkt tot unieke meubelstukken, wat resulteert in 'the Beauty of Imperfection'

 | www.flamant.com

PROJECTEN GETEKEND IN 2018

Aangezien de situatie van de overgenomen business heel precair was, werd de eerste maanden veel energie en (financiële) middelen ingezet op de heropstart van de activiteiten. Het vertrouwen herwinnen van klanten, leveranciers én medewerkers was een fulltime bezigheid voor het management. In januari 2019 werd de Flamant e-shop terug geactiveerd.

De herinrichting van de winkels en de showroom in Geraardsbergen, samen met de goed gevulde rekken in het magazijn, waren voor de klanten en de medewerkers bepalend voor een hernieuwd enthousiasme en geloof in het merk én het concept. De ondersteuning op financieel en managementvlak van de nieuwe aandeelhouders was en is cruciaal voor de (her)ontwikkeling en expansie van de jongste telg binnen BESIX Group.

Na een procedure van gerechtelijke reorganisatie werden op 25 mei 2018 de activa van de groep Flamant overgenomen door de heer Johan Beerlandt en BESIX Group. Deze overname betrof onder meer de merknaam, vijf winkels in België en één in Parijs, het magazijn en de kantoren in Geraardsbergen, evenals alle 83 personeelsleden. Behalve de administratieve en juridische afwikkeling van de overname moest het management prioritair werk maken van een aantal zaken. Enerzijds moest er na maandenlang gebrek aan nieuwe producten een nieuwe collectie worden gelanceerd. Anderzijds was er de invoering van nieuwe logistieke processen in Geraardsbergen. Voorheen werden deze aangestuurd vanuit een dochterbedrijf in Polen. Vanaf oktober 2018 konden de eigen winkels en de showroom dan ook opnieuw gedecoreerd en ingericht worden. Verder werd er ook werk gemaakt van het herstellen van het vertrouwen bij de wholesale klanten. De beschikbaarheid van voorraad bleek in dit segment van cruciaal belang te zijn. Daarom werd het magazijn van 10.000 m² in Geraardsbergen uitgerust met nieuwe hoge rekken, zodat de bestelde voorraad netjes kon worden gestockeerd én uitgeleverd.

LN24

LN24 is de eerste 24/7-nieuwszender van België en werd in 2018 opgericht door Martin Buxant, Joan Condijs en Boris Portnoy. Deze zender beschikt over een digitaal platform (website en app) en is aanwezig op verschillende sociale netwerken (Facebook, Instagram, LinkedIn en Twitter). LN24 brengt economisch en politiek nieuws uit binnen- en buitenland, duiding bij maatschappelijke bewegingen en verslaggeving over sport en cultuur. LN24 controleert de informatie die het publiceert en brengt nieuws op een positieve manier. De studio's en redacties zijn gevestigd in Brussel.

De mediamarkt staat nooit stil. Of beter gezegd: ze ondergaat al twintig jaar lang een revolutie door de komst van internet, smartphones en sociale netwerken. Vandaag de dag consumeren we overal en de klok rond informatie. Daarom is LN24 altijd en overal beschikbaar: op televisie, op kantoor, op je smartphone en tablet.

LN24 is een primeur op de Belgische markt. Hoewel er wereldwijd al veel nieuwskanalen zijn, had België nog geen eigen nieuwszender. De nieuwe zender onderscheidt zich ook door de constructieve en positieve manier waarop hij nieuws brengt.

 | www.ln24.be

2018 - 2019

LN24 werd opgericht in oktober 2018 dankzij enkele belangrijke Belgische investeerders, waarvan BESIX een van de twee grootste is. LN24 zal met de uitzendingen starten op 2 september 2019 om 20 uur stipt. In maart 2019 diende de zender ook een aanvraag in voor een FM-vergunning bij de bevoegde Belgische instanties. Zo wil LN24 de eerste radiozender van het land worden die 24/7 nieuws brengt.

RIK VANDENBERGHE
CEO van BESIX Group

“We werden vooral aangetrokken door de ondernemingszin en het professionalisme van de bedenkers van LN24. Naast deze aspecten, die geloofwaardigheid geven aan het project, zijn het ook de waarden van LN24 die ons overtuigd hebben. Het zijn dezelfde die BESIX dagelijks nastreeft : de uitdagingen van ons land aanpakken op een positieve en oplossingsgerichte manier. De wil om op een positieve, constructieve manier aan journalistiek te doen heeft ons van bij de start gecharmeerd.”

A blurred background image of two men in business attire. The man on the left is wearing a blue shirt, and the man on the right is wearing a light purple shirt and a dark tie. They appear to be in a professional setting, possibly a meeting or presentation.

BESIX FINANCIËN

*Boodschap van de
Chief Financial Officer
van BESIX Group*

**DE GOEDE
RESULTATEN
VAN DE
LAATSTE
TWEË JAAR
HEBBEN
ZICH
VOORTGEZET
IN 2018**

2018 was weliswaar geen derde recordjaar op rij, maar kwam dicht in de buurt. Een sterke prestatie aangezien we een aantal voorzieningen aanlegden uit voorzichtigheid. We realiseerden een geconsolideerde omzet van € 2.542 mln. Het geconsolideerde nettoresultaat bedroeg € 95,3 mln.

BESIX Group rapporteerde een geconsolideerde nettokaspositie van € 135,7 mln. Het solvabiliteitsratio was 26%, wat boven de minimumnormen van de sector ligt.

In oktober 2018 lanceerde BESIX Group een onvoorwaardelijk overnamebod op de resterende aandelen van het Australische bouwbedrijf Watpac, waarin het al een belang van 28,11% had. Na de geslaagde afronding op 3 december 2018 bezat de groep ongeveer 92% van de aandelen. In overeenstemming met de Australische Corporations Act 2001 ging het vervolgens over tot de overname van de overige Watpac-aandelen.

Aangezien de acquisitie eind 2018 gebeurde, is er geen resultaat van Watpac opgenomen in de cijfers van 2018. We integreerden wel hun activa en passiva in de eindbalans, waardoor het balanstotaal van de groep steeg.

Daarnaast nam BESIX Group een participatie van 51% in de A-Star Group (omgedoopt tot BESIX STAY), van 50% in Flamant en van 33% in Les News 24. Via haar dochterondernemingen nam BESIX een belang in verschillende ondernemingen: Van den Berg nam Uniconnect over (100%), Jacques Delens verwierf Corebat (100%), Vanhout nam De Bie-Veba over (100%).

In 2018 vonden er ook desinvesteringen plaats. BESIX Group verkocht haar belang van 75% in dochteronderneming BESIX Park aan INDIGO, die wereldleider is in parkeerbeheer. Verder verkocht het haar participatie van 50% in Cofely BESIX Facility Management (CBFM) aan ENGIE.

2018 kenmerkte zich verder door een sterke commerciële dynamiek. Dit vertaalde zich in een recordorderboek begin 2019 van € 4,8 mld., wat een stijging is van € 1,7 mld. tegenover het vorige jaar (o.a. € 1 mld. door acquisitie Watpac).

Prestaties per activiteit en business unit

Contracting

De business unit Contracting van BESIX Group genereerde een omzet van € 2.395 mln. en een nettoresultaat van € 14,1 mln.

2018 was voor het Midden-Oosten een solide jaar met een omzet van € 771,5 mln. en een nettoresultaat van € 44,3 mln. We voerden in Oman en Bahrein nieuwe, interessante projecten uit en zetten de grootschalige projecten in Dubai voort.

De activiteitengebieden European en International Contracting boekten een omzet van € 562,6 mln., maar realiseerden een negatief nettoresultaat. Dit was het gevolg van onze beslissing om uit voorzorg voorzieningen te boeken en terugvorderbare claims op derden in te dienen, die nog niet in het resultaat zijn opgenomen.

De regionale entiteiten presteerden zeer goed. Ze behaalden een omzet van 1.060,9 mln. en een nettoresultaat van 13,5 mln. Een uitzondering hierop was Franki Foundations, die ook preventief terugvorderbare claims op derden indiende maar dit nog niet integreerde in haar resultaat.

De beslissing om voorzieningen aan te leggen en terugvorderbare claims in te dienen voor een aantal uitdagende projecten weerspiegelt onze proactieve houding in het kader van een gezond risicobeheer. Het waarborgt de financiële gezondheid van het bedrijf op lange termijn.

Vastgoedontwikkeling

BESIX Real Estate Development, de vastgoedentiteit binnen de groep, kende in 2018 opnieuw een recordjaar met een omzet van € 156,9 mln., een winst van € 18,9 mln. en een ROE van 21,7%.

De expansie van BESIX RED zette zich in 2018 in ijltempo voort dankzij een geografische en sectorale diversificatie. Deze strategie werd ondersteund door een focus op innovatie en de ontwikkeling van synergieën met verschillende andere entiteiten van BESIX Group.

JAN GESQUIÈRE
CFO van BESIX Group

“De beslissing om voorzieningen aan te leggen en terugvorderbare claims in te dienen voor een aantal uitdagende projecten weerspiegelt onze proactieve houding in het kader van een gezond risicobeheer. Het waarborgt de financiële gezondheid van het bedrijf op lange termijn.”

Balans

Het balanstotaal bedroeg in 2018 € 2,7 mld., wat een stijging is van € 321 mln. tegenover het jaar ervoor. Dit valt mee te verklaren door de integratie van Watpac (€ 244 mln.). Daarnaast stegen de vaste activa met € 43 mln. en de courante activa met € 237 mln., vooral als gevolg van de verschillende acquisities. De kortlopende verplichtingen namen toe door de integratie van Watpac en de financiering van deze overname.

De groep maakt verder werk van de noodzakelijke financieringsvereisten voor de komende jaren. In 2018 sloten we twee nieuwe kortetermijnfaciliteiten van € 50 mln. en € 30 mln. af en trokken we het Commercial Paper-programma op van € 50 mln. naar € 100 mln.

Evolutie nettokaspositie

De geconsolideerde nettokaspositie van BESIX Group bedroeg eind 2018 € 135,7 mln., tegenover € 34,1 mln. in het jaar ervoor.

Deze sterke stijging is vooral te wijten aan het positieve verschil tussen enerzijds de inkomsten uit de operationele cashflow, de verkoop van BESIX Park, de integratie van Watpac-cash en de ontvangen dividenden van geassocieerde ondernemingen, en anderzijds de uitgaven voor de courante investeringen, acquisities (incl. Watpac en ondersteuning aan de geassocieerde ondernemingen) en uitgekeerde dividenden.

Dankzij deze troeven en 30 jaar expertise in complexe en grootschalige projecten kon BESIX RED sterke publieke en private partnerschappen uitbouwen en inspelen op de marktcycli en de behoeften van de klanten. Het bedrijf is erin geslaagd oplossingen te ontwikkelen die beantwoorden aan de hoogste verwachtingen en veranderende noden van de mens wat zijn woon- en werkomgeving betreft.

Concessions & Assets

Met een nettoresultaat van € 18,9 mln. was Concessions & Assets opnieuw rendabel en zette sterke en duurzame resultaten neer in Europa en het Midden-Oosten.

In Europa breidde BESIX Concessions & Assets zijn zeer succesvolle portefeuille van DBFM-projecten (Design, Build, Finance & Maintain) in Nederland verder uit.

2018 betekende ook de feestelijke opening van twee hotels – een in Luštica Bay (Montenegro) en een in Andermatt (Zwitserland) – die BESIX Group mee ontwikkelde en waarvan het mede-eigenaar is. In juni verwierf de business unit ook een belang van 51% in BESIX STAY. Dit bedrijf ontwikkelt en exploiteert nieuwsoortige stadshotels voor korte en middellange verblijven onder het commerciële merk A-STAY.

In het Midden-Oosten, waar BESIX Concessions & Assets van oudsher vooral actief was in gemeentelijke waterzuiveringsprojecten, verschoof de focus, o.a., naar energiewinning uit afval.

GECONSOLIDEERDE BALANS

(in EUR '000)	31 Dec. 2018	31 Dec. 2017
ACTIVA		
NIET-COURANTE ACTIVA	580.173	496.653
Immateriële vaste activa	38.308	35.569
Goodwill	53.211	12.715
Materiële vaste activa	236.745	237.032
Beleggingen in geassocieerde deelnemingen	96.932	100.006
Vorderingen	121.485	94.130
Overige Activa	14.274	14.058
Latente belastingen	19.218	3.143
COURANTE ACTIVA	2.102.881	1.865.331
Vorraden	29.241	27.061
Bestellingen in uitvoering	108.973	77.698
Onroerende goederen bestemd voor de verkoop	229.099	217.330
Handelsvorderingen	893.570	907.621
Overige vorderingen en overige activa	253.830	275.086
Geldmiddelen en kasequivalenten	588.168	360.535
TOTAAL ACTIVA	2.683.054	2.361.984
EIGEN VERMOGEN EN VERPLICHTINGEN		
EIGEN VERMOGEN		
EIGEN VERMOGEN VAN DE AANDEELHOUDERS	695.132	660.395
Kapitaal	32.000	32.000
Overgedragen resultaat	656.018	635.225
Indekkingsreserve	-10.913	-13.938
Omrekeningsverschillen	18.027	7.108
MINDERHEIDSBELANGEN	1.204	2.970
TOTAAL VERMOGEN	696.336	663.365
VERPLICHTINGEN		
LANGLOPENDE VERPLICHTINGEN	371.578	387.156
Leningen	230.060	244.192
Voorzieningen	72.163	75.258
Overige schulden	50.003	45.692
Latente belastingen	19.352	22.014
KORTLOPENDE VERPLICHTINGEN	1.615.140	1.311.463
Leningen	222.396	82.224
Handelsschulden	903.573	721.342
Ontvangen vooruitbetalingen	117.640	162.647
Vooruitfacturatie	136.783	151.050
Te betalen belastingen	18.019	20.182
Voorzieningen	46.363	24.877
Overige schulden	170.366	149.141
TOTAAL EIGEN VERMOGEN EN VERPLICHTINGEN	2.683.054	2.361.984

GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

(in EUR '000)	2018	2017
RESULTATENREKENING		
OMZET	2.542.129	2.337.044
KOSTPRIJS VAN VERKOPEN	-2.316.221	-2.084.547
waarvan afschrijvingen	-42.283	-38.617
waarvan voorzieningen	-9.428	7.890
BRUTOWINST	225.908	252.497
ALGEMENE KOSTEN	-191.862	-177.753
waarvan afschrijvingen	-5.501	-4.894
waarvan voorzieningen	3.245	-3.746
OVERIGE OPBRENGSTEN / KOSTEN	49.618	4.201
OPERATIONEEL RESULTAAT	83.664	78.945
Financiële opbrengsten	11.498	25.697
Financiële kosten	-11.854	-16.092
Resultaat geassocieerde deelnemingen	19.882	26.955
RESULTAAT VÓÓR BELASTINGEN	103.190	115.505
BELASTINGEN	-7.405	-12.466
Courante belastingen	-18.293	-17.921
Uitgestelde belastingen	10.888	5.455
GECONSOLIDEERD RESULTAAT	95.785	103.039
Minderheidsbelangen	-487	-481
GECONSOLIDEERD RESULTAAT (DEEL VAN DE GROEP)	95.298	102.558
Resultaat per aandeel – basis (in EUR)	33,65	36,21
Resultaat per aandeel – verwaterd (in EUR)	33,65	36,21
TOTAAL VAN DE GEREALISEERDE EN NIET-GEREALISEERDE RESULTATEN		
GECONSOLIDEERD RESULTAAT	95.298	102.558
NIET-GEREALISEERDE RESULTATEN		
Indekkingsreserve	2.944	4.019
Reële marktwaarde - voor verkoop beschikbaar	0	0
Actuariële winsten en verliezen op toegezegd –pensioen regelingen	497	-1.433
Omrekeningsverschillen	11.181	-47.769
Totaal niet-gerealiseerde resultaten, na belastingen	14.622	-45.183
WINST OF VERLIES TOE TE REKENEN AAN		
Eigenaars van de moedermaatschappij	109.918	57.372
Minderheidsbelangen	0	0
TOTAAL VAN DE GEREALISEERDE EN NIET-GEREALISEERDE RESULTATEN	109.918	57.372

GECONSOLIDEERDE FINANCIERINGSTABEL

(in EUR '000)	2018	2017
Operationeel resultaat	83.664	78.945
Aangepast voor:		
Afschrijvingen	47.784	43.511
Resultaat uit verkopen van (im)materiële vaste	-3.935	-4.411
Resultaat uit verkopen van overige niet - courante activa	0	0
Resultaat uit verkopen van geassocieerde deelnemingen	-16.771	0
Voorzieningen	6.184	-4.144
Waardeverminderingen	302	614
OPERATIONELE CASH FLOW VOOR WIJZIGINGEN IN BEDRIJFSKAPITAAL	117.228	114.515
Betaalde belastingen (netto)	-11.283	-14.517
Wijzigingen in bedrijfskapitaal	-7.854	-40.718
CASH FLOW UIT OPERATIONELE ACTIVITEITEN	98.091	59.280
OMREKENINGSVERSCHIL VAN DE KASMIDDELEN	2.267	-29.606
Aanschaffingen van immateriële vaste activa	-6.604	-3.416
Aanschaffingen van materiële vaste activa	-54.970	-55.588
Aanschaffingen van overige niet-courante activa	-106	-2.416
Aanschaffingen van en kapitaalverhogingen in geassocieerde deelnemingen	-19.797	-5.417
Opbrengsten uit verkopen immateriële vaste activa	3	0
Opbrengsten uit verkopen van materiële vaste activa	10.457	8.513
Opbrengsten uit verkopen van overige niet-courante activa	19	28
Opbrengsten uit verkopen geassocieerde deelnemingen	46.044	5
Dividenden ontvangen van geassocieerde deelnemingen	21.120	27.189
Wijzigingen in de consolidatiekring	93.084	-58.282
NETTO CASH UIT INVESTERINGSACTIVITEITEN	89.250	-89.384
CASH FLOW UIT FINANCIERINGSACTIVITEITEN		
Netto wijziging leningen	136.844	38.405
Netto wijziging lange termijn vorderingen	-20.518	-16.128
Betaalde interesten (netto)	-3.061	-1.963
Reële marktwaarde - Liquide middelen en kasequivalenten	0	0
Wijziging in de consolidatiemethode	0	180
Dividenden betaald aan aandeelhouders van de Groep	-75.000	-50.000
Dividenden betaald aan Minderheidsaandeelhouders	-240	-240
NETTO CASH UIT FINANCIERINGSACTIVITEITEN	38.025	-29.746
<AFNAME> / TOENAME VAN GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN	227.633	-89.456
BEWEGING IN GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN		
Geldmiddelen bij het begin van het jaar	360.535	449.991
<Afname> / Toename	227.633	-89.456
Geldmiddelen bij het einde van het jaar	588.168	360.535

VERSLAG VAN DE COMMISSARIS

AAN DE ALGEMENE VERGADERING VAN BESIX GROUP NV
OVER HET BOEKJAAR AFGESLOTEN OP 31 DECEMBER 2018

In het kader van de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening van BESIX Group NV (de “vennootschap”) en haar filialen (samen “de Groep”), leggen wij u ons commissarisverslag voor. Dit bevat ons verslag over de geconsolideerde jaarrekening en de overige door wet- en regelgeving gestelde eisen. Dit vormt een geheel en is ondeelbaar.

Wij werden benoemd in onze hoedanigheid van commissaris door de algemene vergadering van 8 juni 2018, overeenkomstig het voorstel van het bestuursorgaan uitgebracht. Ons mandaat loopt af op de datum van de algemene vergadering die beraadslaagt over de jaarrekening afgesloten op 31 december 2020. Wij zijn in functie sinds minstens 12 jaar.

Verslag over de geconsolideerde jaarrekening

Oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben de wettelijke controle uitgevoerd van de geconsolideerde jaarrekening van de Groep, die de geconsolideerde balans op 31 december 2018 omvat, alsook het geconsolideerd overzicht van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten, het geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen en het geconsolideerd kasstroomoverzicht over het boekjaar afgesloten op die datum en de toelichting, met de belangrijkste gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige informatievervalsing, waarvan het totaal van de geconsolideerde balans KEUR 2.683.054 bedraagt en waarvan het geconsolideerd overzicht van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten afsluit met een winst van het boekjaar van KEUR 95.785.

Naar ons oordeel geeft de geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld van het vermogen en van de financiële toestand van de Groep op 31 december 2018 alsook van zijn geconsolideerde resultaten en van zijn geconsolideerde kasstromen over het boekjaar dat op die datum is afgesloten, in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften.

Basis voor het oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens de internationale controlestandaarden (ISA's) zoals van toepassing in België. Onze verantwoordelijkheden op grond van deze standaarden zijn verder beschreven in de sectie “Verantwoordelijkheden van de commissaris voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening” van ons verslag. Wij hebben alle deontologische vereisten die relevant zijn voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening in België nageleefd, met inbegrip van deze met betrekking tot de onafhankelijkheid.

Wij hebben van het bestuursorgaan en van de aangestelden van de vennootschap de voor onze controle vereiste ophelderingen en inlichtingen verkregen.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften, alsook voor de interne beheersing die het bestuursorgaan noodzakelijk acht voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening die geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten.

Bij het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening is het bestuursorgaan verantwoordelijk voor het inschatten van de mogelijkheid van de Groep om zijn continuïteit te handhaven, het toelichten, indien van toepassing, van aangelegenheden die met continuïteit verband houden en het gebruiken van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuursorgaan het voornemen heeft om de Groep te liquideren of om de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of geen realistisch alternatief heeft dan dit te doen.

Verantwoordelijkheden van de commissaris voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening

Onze doelstellingen zijn het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid over de vraag of de geconsolideerde jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten en het uitbrengen van een commissarisverslag waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoog niveau van zekerheid, maar is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de ISA's is uitgevoerd altijd een afwijking van materieel belang ontdekt wanneer die bestaat. Afwijkingen kunnen zich voordoen als gevolg van fraude of fouten en worden als van materieel belang beschouwd indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij, individueel of gezamenlijk, de economische beslissingen genomen door gebruikers op basis van deze geconsolideerde jaarrekening, beïnvloeden.

Bij de uitvoering van onze controle leven wij het wettelijk, reglementair en normatief kader dat van toepassing is op de controle van de jaarrekening in België na.

Als deel van een controle uitgevoerd overeenkomstig de ISA's, passen wij professionele oordeelsvorming toe en handhaven wij een professioneel-kritische instelling gedurende de controle. We voeren tevens de volgende werkzaamheden uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de geconsolideerde jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten, het bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden die op deze risico's inspelen en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Het risico van het niet detecteren van een van materieel belang zijnde afwijking is groter indien die afwijking het gevolg is van fraude dan indien zij het gevolg is van fouten, omdat bij fraude sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten om transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle, met als doel controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet zijn gericht op het geven van een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing van de Groep;
- het evalueren van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van de door het bestuursorgaan gemaakte schattingen en van de daarop betrekking hebbende toelichtingen ;
- het concluderen of de door het bestuursorgaan gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is, en het concluderen op basis van de verkregen controle-informatie, of er een onzekerheid

van materieel belang bestaat met betrekking tot gebeurtenissen of omstandigheden die significante twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de Groep om zijn continuïteit te handhaven. Indien wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij ertoe gehouden om de aandacht in ons commissarisverslag te vestigen op de daarop betrekking hebbende toelichtingen in de geconsolideerde jaarrekening, of, indien deze toelichtingen inadequaat zijn, om ons oordeel aan te passen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van ons commissarisverslag. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de Groep zijn continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de algehele presentatie, structuur en inhoud van de geconsolideerde jaarrekening, en van de vraag of de geconsolideerde jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen weergeeft op een wijze die leidt tot een getrouw beeld;
- het verkrijgen van voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van de entiteiten of bedrijfsactiviteiten binnen de Groep gericht op het tot uitdrukking brengen van een oordeel over de geconsolideerde jaarrekening. Wij zijn verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. Wij blijven ongedeeld verantwoordelijk voor ons oordeel.

Wij communiceren met het bestuursorgaan onder meer over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante controlebevindingen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing die wij identificeren gedurende onze controle.

Overige door wet- en regelgeving gestelde eisen

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen en de inhoud van het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening.

Verantwoordelijkheden van de commissaris

In het kader van ons mandaat en overeenkomstig de Belgische bijkomende norm (herzien in 2018) bij de in België van toepassing zijnde internationale controlestandaarden (ISA's), is het onze verantwoordelijkheid om, in alle van materieel belang zijnde opzichten, het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening te verifiëren, alsook verslag over deze aangelegenheid uit te brengen.

Aspecten betreffende het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening

Na het uitvoeren van specifieke werkzaamheden op het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening, zijn wij van oordeel dat dit jaarverslag overeenstemt met de geconsolideerde jaarrekening voor hetzelfde boekjaar en is opgesteld overeenkomstig het artikel 119 van het Wetboek van vennootschappen.

In de context van onze controle van de geconsolideerde jaarrekening, zijn wij tevens verantwoordelijk voor het overwegen, in het bijzonder op basis van de kennis verkregen in de controle, of het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat, hetzij informatie die onjuist vermeld is of anderszins misleidend is. In het licht van de werkzaamheden die wij hebben uitgevoerd, dienen wij u geen afwijking van materieel belang te melden.

Vermeldingen betreffende de onafhankelijkheid

Ons bedrijfsrevisorenkantoor heeft geen opdrachten verricht die onverenigbaar zijn met de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening verricht en is in de loop van ons mandaat onafhankelijk gebleven tegenover de Groep.

De honoraria voor de bijkomende opdrachten die verenigbaar zijn met de wettelijke controle bedoeld in artikel 134 van het Wetboek van vennootschappen werden correct vermeld en uitgesplitst in de toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening.

Antwerpen, 15 mei 2019

Mazars Bedrijfsrevisoren CVBA
Commissaris
Vertegenwoordigd door

Anton Nuttens
Bedrijfsrevisor

Gepubliceerd door

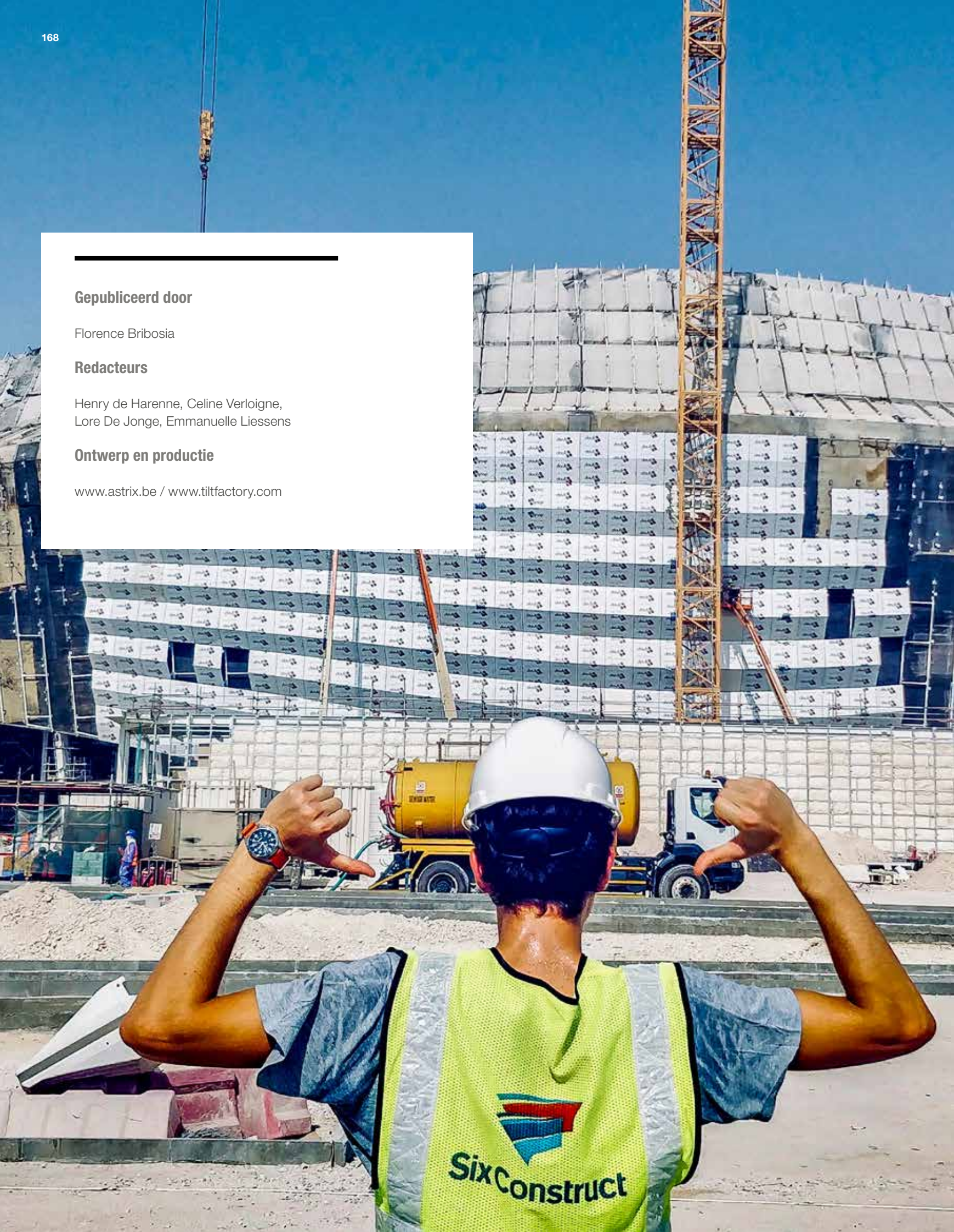
Florence Bribosia

Redacteurs

Henry de Harenne, Celine Verloigne,
Lore De Jonge, Emmanuelle Liessens

Ontwerp en productie

www.astrix.be / www.tiltfactory.com

BESIX Group SA/NV
Gemeenschappenlaan 100
1200 Brussel – België
T +32 (0)2 402 62 11
communication@besix.com

www.besix.com

MIX
From responsible
sources
FSC® C014767

